

Liitteet Bilagor

2016

1. Kelan eläke- ja vammaisetuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA:s pensions- och handikappförmåner
2. Kelan sairausvakuusetuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA:s sjukförsäkringsförmåner
3. Kelan kuntoutusetuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA:s rehabiliteringsförmåner
4. Kelan työttömyysturvaetuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA:s arbetslöshetsförmåner
5. Kelan lapsiperhe-etuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA-förmåner till barnfamiljer
6. Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen kehitys
Utvecklingen av det allmänna bostadsbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare
7. Kelan opintoetuuksien kehitys
Utvecklingen av FPA:s studieförmåner
8. Kelan muiden etuuksien kehitys
Utvecklingen av övriga FPA-förmåner
9. Indeksitarkistukset
Indexjusteringar
10. Rahanarvon muuntokertoimet
Koefficienter för omvandling av penningvärdet
11. Kelan väestötilasto
FPA:s befolkningsstatistik
12. Aluejako
Regional indelning

Liite 1. Kelan eläke- ja vammaisettuuksien kehitys

Bilaga 1. Utvecklingen av FPA:s pensions- och handikappförmåner

1. Pääpiirteet

16.12.1937	Kansaneläkelaitoksen toiminta alkoi
1.1.1939	Ns. vanha kansaneläkelaki tuli voimaan
v. 1939	Vakuutusmaksuja alettiin maksaa
v. 1942	Työkyvyttömyyseläkkeet
v. 1949	Vanhuuseläkkeet
v. 1952	Vanhuusavustukset
v. 1955	Työkyvyttömyysavustukset
1.1.1957	Uusi kansaneläkelaki tuli voimaan
1.1.1960	Sairauseläkkeet määrääkäsiksi työkyvyttömille
1.1.1964	Apu- ja hoitolisät työkyvyttömille
1.1.1965	Apu- ja hoitolisät vanhuksille
1.1.1966	Tukilisät pienituloisille
	Yleinen perhe-eläkelaki
1.10.1969	1. vaihe
1.1.1970	2. vaihe
1.1.1970	Asumistuet kansan- ja perhe-eläkkeen saajille
1.1.1970	Lapsen hoitotuet
1.9.1971	Rintamasotilasuuudet
1.10.1971	Työttömyyseläkkeet
1.1.1980	Kansaneläkeuudistuksen 1. vaihe pääosin
1.7.1981	kokonaan
1.1.1983	Kansaneläkeuudistuksen 2. vaihe pääosin
1.1.1984	kokonaan
1.1.1985	Kansaneläkeuudistuksen 3. vaihe
1.1.1986	Joustava eläkekäjäjärjestely
1.1.1989	Vammaistuet
1.7.1990	Perhe-eläkeuudistus
1.1.1996	Koko väestön kattava kansaneläkejärjestelmä muuttui vähimmäiseläkejärjestelmäksi
1.1.2005	Työeläkeuudistus ja muutokset kansaneläkejärjestelmässä
1.1.2008	Kansaneläkelainsäädännön selkeyttäminen. Voimaan tulleet uudet lait: kansaneläkelaki, laki kansaneläkelain voimaantulosta, laki vammaisettuuksista ja laki eläkkeensaajan asumistuesta.

1. Huvuddrag

16.12.1937	Folkpensionsanstalten inledde sin verksamhet
1.1.1939	Den s.k. gamla lagen om folkpensionering trädde i kraft
1939	Försäkringspremier började betalas
1942	Invaliditetspensioner
1949	Ålderdomspensioner
1952	Ålderdomsunderstöd
1955	Invaliditetsunderstöd
1.1.1957	Den nya folkpensionslagen trädde i kraft
1.1.1960	Sjukpensioner för dem som är arbetsoförmögna under viss tid
1.1.1964	Hjälp- och vårdtillägg för arbetsoförmögna
1.1.1965	Hjälp- och vårdtillägg för äldre
1.1.1966	Understödtillägg för personer med små inkomster
	Familjepensionslagen
1.10.1969	skede 1
1.1.1970	skede 2
1.1.1970	Bostadsbidrag för folk- och familjepensionstagare
1.1.1970	Vårdbidrag för barn
1.9.1971	Frontmannaförmåner
1.10.1971	Arbetslöshetspensioner
	Folkpensionsreformen, skede 1
1.1.1980	till största delen
1.7.1981	helt
	Folkpensionsreformen, skede 2
1.1.1983	till största delen
1.1.1984	helt
1.1.1985	Folkpensionsreformen, skede 3
1.1.1986	Flexibel pensionsålder
1.1.1989	Handikappbidrag
1.7.1990	Familjepensionsreformen
1.1.1996	Folkpensionssystemet blev ett minimipensionssystem
1.1.2005	Arbetspensionsreformen och ändringar i folkpensionssystemet
1.1.2008	Revidering av folkpensionslagstiftningen. Nya lagar som trädde i kraft: folkpensionslagen, lagen om införande av folkpensionslagen, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

2. Eläke- ja vammaisetuudet ennen vuotta 2008

Vuotta 2000 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2000

- 1.1.2000 puolisolisän ja lapsikorotuksen leikkaamista jatkettiin. Työttömyyseläkkeen ns. tulevan ajan ehto poistui. Yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikäraja nousi 58:sta 60 vuoteen, kuitenkin 1943 tai sitä ennen syntyneillä säilyi alaikärajana 58 vuotta. Uusien vanhuuseläkkeiden varhennusvähennys pieneni 0,5 %:sta 0,4 %:iin ja lykkäyskorotus 1,0 %:sta 0,6 %:iin.
- 1.3.2000 leikattua kansaneläkettä leikattiin edelleen. Miinanraivaukseen vuosina 1945–1952 osallistuneet saivat oikeuden rintamalisään (ei ylimääräiseen rintamalisään).
- 1.4.2000 pelkkää kansaneläkettä tai pientä työeläkettä saavan ylimääräinen rintamalisä suureni 25 %:sta enimmillään 45 %:iin kansaneläkkeen entisen lisäosan määräästä.

2001

- 1.1.2001 leikatut kansaneläkkeet ja puolisolisät lakkasivat. Lapsikorotuksen leikkaaminen keskeytettiin; lapsikorotusta maksetaan edelleen niille, joilla oikeus lapsikorotukseen on syntynyt ennen vuotta 1996. Jos ulkomailla asuvan rintamalisää saaneen leikattu kansaneläke lakkasi, rintamalisän sijasta hänelle alettiin maksaa ns. ulkomaille maksettavaa rintamalisää.
- 1.6.2001 kansaneläkkeeseen ja leskeneläkkeen täydennysmäärään tehtiin tasokorotus (12,28 €/kk). Tasokorotus nosti myös ylimääräistä rintamalisää (enintään 5,55 €/kk).

2002

- 1.1.2002 lapsikorotuksia alettiin myöntää uudelleen (18,08 €/kk). Lapsikorotus voi liittyä kansaneläkkeeseen, täyteen työeläkkeeseen (vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen) tai täyteen työkyvyttömyyden perusteella myönnettävään SOLITA-eläkkeeseen.
- Säännösten euroistetut rahamäärät tulivat voimaan. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen pyöristyksistä, toisaalta tulo- ja omaisuusrajojen tarkkuustason ja etuusoikeuden säilyttämisestä.
- 1.4.2002 nuorelle maksettavan kuntoutusrahan maksuaikaa ja vastaavasti työkyvyttömyyseläkkeen varhaisinta myöntämistä myöhennettiin 20 vuoteen (aiemmin 18 v.). Ansiotuloille säädettiin yläraja (588,66 €/kk), jota suuremmilla tuloilla täysi työkyvyttömyyseläke on jätettävä lepäämään. Tuloraja ei ole sidottu indeksisiin. Lepäämäänjättämisaika piteni kahdesta vuodesta viiteen vuoteen. Tältä ajalta maksettavan erityisvammaistuen maksuaika säilyi kahtena vuotena.
- 1.8.2002 työttömyyseläkkeen työhistoriaedellytystä lievennettiin eräiltä osin.

2. Pensions- och handikappförmånerna före 2008

För ändringar före 2000, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2000

- 1.1.2000 fortsatte minskningen av maketillägg och barn tillägg. Bestämmelsen om återstående tid som rör arbetslöshetspensioner slopades. Nedre åldersgränsen för individuell förtidspension steg från 58 till 60 år, men för personer födda 1943 eller tidigare kvarstod nedre åldersgränsen 58 år. Förtidsavdraget på nya pensioner minskade från 0,5 % till 0,4 % och uppskovstillägg från 1,0 % till 0,6 %.
- 1.3.2000 fortsatte minskningen av beskuren folkpension. Personer som deltagit i minnröjning 1945–1952 fick rätt till fronttillägg (ej extra fronttillägg).
- 1.4.2000 ökade det extra fronttillägget för mottagare av enbart folkpension eller liten arbetspension från 25 % till max 45 % av folkpensionens tidigare tilläggsbelopp.

2001

- 1.1.2001 upphörde de beskurna folkpensionerna och maketilläggen. Minskningen av barn tilläggen avbröts; barn tillägg betalas alltjämt till dem som fått rätt till tillägget före 1996. Om beskuren folkpension till en utomlands bosatt mottagare av fronttillägg upphörde, började han i stället få ett utlandsfronttillägg.
- 1.6.2001 höjdes folkpensionerna och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp (12,28 €/mån.). Denna nivåförhöjning inverkar även på det extra fronttillägget (höjning högst 5,55 €/mån.).

2002

- 1.1.2002 började barn tillägg beviljas på nytt (18,08 €/mån.). Barn tillägget kan betalas till den som har folkpension, full arbetspension (ålderdoms-, invaliditets- eller arbetslöshetspension) eller full pension enligt lagstiftningen om militärskade-, trafikskade- eller olycksfallsförsäkring.
- Euron infördes i bestämmelserna. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla inkomst- och förmögenhetsgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.
- 1.4.2002 senarelades betalningstiden för rehabiliteringspenning till unga och den lägsta åldersgränsen för invaliditetspension höjdes till 20 år (tidigare 18 år). För förvärvsinkomsten fastställdes en övre gräns (588,66 €/mån.) – när den överskrider måste full invaliditetspension lämnas vilande. Inkomstgränsen är inte bunden till index. Vilandetiden förlängdes från två till fem år. Specialhandikappbidrag kan fortfarande betalas i högst två år under denna tid.
- 1.8.2002 lindrades de villkor som gäller arbetslivserfarenheten och som beaktas vid beviljande av arbetslöshetspension delvis.

- 1.10.2002 keliakiaa sairastaville alettiin maksaa vammaistukea tai eläkkeensaajien hoitotukea (21 €/kk) korvauksena gluteenittoman ruokavalion kustannuksista. Tuki ei ole sidottu kansaneläkeindeksiin.

2004

- 1.1.2004 alkaen yksilöllinen varhaiseläke lakkaa vähitellen; 1943 syntyneet nuorin ko. eläkkeeseen oikeutettu ikäluokka.

2005

- 1.1.2005 varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousi 60 vuodesta 62 vuoteen; ennen vuotta 1945 syntyneillä säilyi entinen ikäraja. Työttömyyseläke lakkaa vähitellen; ennen vuotta 1950 syntyneillä säilyy oikeus työttömyyseläkkeeseen entisin ehdoin. Kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä eläkettä vähentäväksi tuloksi ei lueta eräitä työeläkkeen karttumuksia eikä kertakorotuksia. 63 ikävuoden jälkeen tehdystä työstä karttunut työeläke on kansaneläkettä määritettäessä etuoikeutettua tuloa (eläketapahtuma vanhuuseläkkeessä 1.1.2005 tai sen jälkeen, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeessä 1.1.2006 tai sen jälkeen). Eläkkeensaajien asumistuessa työeläkkeet ja työeläkelakien mukaiset perhe-eläkkeet otetaan tulona kuitenkin huomioon aina maksetun suuruisena. Kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää 63 vuotta täyttäneelle ilman sairauspäivärahan enimmäissuoritusajan täyttymistä samasta ajankohdasta, josta hänelle on myönnetty työeläkelakien mukainen vanhuuseläke.

Työeläkejärjestelmän uudistus ja kansaneläkelainsäädännön muutokset eriyttivät työ- ja kansaneläkkeitä toisistaan. Erilaisten eläkeikien ja siirtymävaiheen säännösten seurauksena yleistyvät tilanteet, joissa henkilö saa samanaikaisesti eri lajin eläkettä työ- ja kansaneläkejärjestelmästä.

- 1.3.2005 kansaneläkkeeseen ja leskeneläkkeen täydennysmäärään tehtiin tasokorotus (n. 7 €/kk). Korotus nosti myös ylimääräistä rintamalisää (enintään 3,15 €/kk).
- 1.5.2005 alkaen henkilölle, jolla on oikeus 1.5.2005 alkaen maksettavaan pitkäaikaistyöttömien eläketukeen, on myönnetty vanhuuseläke ilman varhennusvähennystä hänen täyttäessään 62 vuotta. Jos henkilö oli täyttänyt 62 vuotta eläketukea koskevan lain tullessa voimaan, eläke myönnettiin suoraan vanhuuseläkkeenä.

2006

- 1.9.2006 kansaneläkkeeseen ja leskeneläkkeen täydennysmäärään tehtiin tasokorotus (5 €/kk). Korotus nosti myös ylimääräistä rintamalisää (enintään 2,27 €/kk).

2007

- 1.1.2007 lapsen erityishoitotukeen, erityisvammaistukeen ja eläkkeensaajien erityishoitotukeen tehtiin tasokorotus (15 €/kk).

- 1.10.2002 började personer med celiaki få handikappbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare (21 €/mån.) i kostnadsersättning för glutenfri diet. Bidraget är inte indexbundet.

2004

- Fr.o.m. 1.1.2004 upphör den individuella förtidspensionen gradvis; de som är födda 1943 är den yngsta åldersklassen som har rätt till pensionen.

2005

- 1.1.2005 steg åldersgränsen för förtida ålderspension från 60 till 62 år; för personer födda före 1945 bibehölls den tidigare åldersgränsen. Arbetslöshetspensionen upphör småningom; för personer födda före 1950 bibehölls rätten till arbetslöshetspension på tidigare villkor. I fråga om folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp räknas inte vissa arbetspensionsgrundande belopp eller engångsförhöjningar som pensionsminskande inkomst. Vid fastställandet av folkpension är den arbetspension som tjänats in på basis av arbete efter 63 års ålder privilegierad inkomst (pensionsfallet för ålderspension 1.1.2005 eller därefter, för invalid- och arbetslöshetspension 1.1.2006 eller därefter). I fråga om bostadsbidrag för pensionstagare beaktas alltid arbetspensionerna och familjepensionerna enligt arbetspensionslagarna som inkomst till sitt faktiska belopp. Personer som fyllt 63 år kan, utan att maximitiden för utbetalningen av sjukdagpenning är uppfylld, beviljas invaliditetspension enligt folkpensionslagen från samma tidpunkt som han beviljats ålderspension enligt arbetspensionslagarna.

Reformen av arbetspensionssystemet och ändringarna i folkpensionslagstiftningen skilde åt arbets- och folkpensionerna. Till följd av de olika pensionsåldrarna och bestämmelserna om övergångsskede kommer situationer där en person samtidigt får pension av olika pensionslag från arbets- och folkpensionssystemet att bli allmänna.

- 1.3.2005 höjdes folkpensionerna och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp (ca 7 €/mån.). Nivåförhöjningen inverkade även på det extra fronttillägget (höjning högst 3,15 €/mån.).
- Från 1.5.2005 har personer som från 1.5.2005 har rätt till pensionsstöd för långtidsarbetslösa beviljats ålderspension utan förtidsavdrag då de fyller 62 år. Om de hade fyllt 62 år då lagen om pensionsstöd trädde i kraft beviljades pensionen direkt som ålderspension.

2006

- 1.9.2006 höjdes folkpensionerna och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp (5 €/mån.). Nivåförhöjningen inverkade även på det extra fronttillägget (höjning högst 2,27 €/mån.).

2007

- 1.1.2007 höjdes specialvårdbidraget för barn, specialhandikappbidraget och specialvårdbidraget för pensionstagare (15 €/mån.).

2008

- 1.1.2008 tuli voimaan uusi eläke- ja vammaisetuuslainsäädäntö, jonka tavoitteena oli selkeyttää lainsäädännön rakennetta ja käytettyjä käsitteitä. Voimaan tuli neljä uutta lakia: kansaneläkelaki, laki kansaneläkelain voimaannpanosta, laki vammaisuuksista ja laki eläkkeensaajan asumistuesta. Lisäksi uudistus-pakettiin sisältyi 16:n muun lain muutoksia. Samalla kumottiin aiempi kansaneläkelaki, perhe-eläkelaki, eläkkeensaajien asumistukilaki, laki lapsen hoitotuesta ja vammaistukilaki. Lakiuudistus vaikuttaa kansaneläkkeisiin, perhe-eläkkeisiin, vammaisuuksiin, eläkkeensaajien asumistukeen sekä mm. sotilasavustukseen, maahanmuuttajan erityistukeen ja pitkäaikaistyöttömien eläketukeen.

Lakiuudistuksen vuoksi eläke-etuuksien, vammais-etuuksien ja eläkkeensaajan asumistuen muutokset selostetaan vuoden 2008 alusta alkaen erikseen, eläke- ja vammaisetuudet tässä liitteessä ja eläkkeensaajan asumistuen muutokset liitteessä 6.

3. Eläke-etuudet vuodesta 2008 alkaen

Eläke-etuuksien muutokset ennen vuotta 2008, ks. tämän liitteen luku 2.

2008

- 1.1.2008 tuli voimaan uusi kansaneläkelaki, johon on yhdistetty myös säädökset perhe-eläkkeestä. Lain mukaisia Kelan eläke-etuuksia ovat kansaneläke (entinen työeläkevähenteinen kansaneläke), perhe-eläke ja lapsikorotus. Lisäksi säädettiin laki kansaneläkelain voimaannpanosta, joka sisältää voimaantulosäännösten lisäksi työttömyyseläkettä koskevat säännökset ja eri lakien voimaannpanoon liittyvät suojasäännökset.
- Lakiuudistuksessa useiden etuuskien määrään sidoksissa ollut kuntakalleusluokitus poistettiin. Henkilön asuinkunta ei enää vaikuta mm. kansaneläkkeen-, leskeneläkkeen eikä ylimääräisen rintamalisän määrään, vaan ne maksetaan kaikille tähänastisen kuntakalleusluokituksen kalliimman kuntaryhmän suuruisena. Kansaneläkkeen alentamisesta laitoshoidon vuoksi luovuttiin.
- Tulo- ja omaisuuskäsitteisiin tuli muutoksia: Kansaneläkkeen määrää ei enää pienennä sotilasvammalain mukaisen elinkoron ikä- ja omaiskorotus. Lesken jatkoeläkkeen määrään ei enää vaikuta omaisuus, kuolinpesän tuotto, metsätulo tai pienet korko- ja osinkotulot. Leskeneläkkeen alkueläke maksetaan kaikille vakiomääräisenä. Leskeneläke ei enää palaudu lesken

2008

- 1.1.2008 trädde en ny pensions- och handikappför-månslagstiftning i kraft med syftet att förtydliga lagstiftningens struktur och begreppen. Fyra nya lagar trädde i kraft: folkpensionslagen, lagen om införande av folkpensionslagen, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Dessutom ledde revideringen av lagstiftningen till ändringar i 16 andra lagar. Samtidigt upphävdes den gamla folkpensionslagen samt lagarna om familjepension, bostadsbidrag för pensionstagare, vårdbidrag för barn och handikappbidrag. Revideringen inverkar på folkpensionerna, familjepensionerna, handikappförmånerna, bostadsbidraget för pensionstagare och därtill bl.a. på militärunderstödet, det särskilda stödet till invandrare och pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

På grund av revideringen redogörs för ändringar i pensionsförmånerna, handikappförmånerna och bostadsbidraget för pensionstagare i egna avsnitt från 2008: för pensions- och handikappförmånerna redogörs i denna bilaga och för bostadsbidraget för pensionstagare i bilaga 6.

3. Pensionsförmånerna från och med 2008

Ändringar i pensionsförmånerna före 2008, se kap. 2 i denna bilaga.

2008

- 1.1.2008 trädde en ny folkpensionslag i kraft. I den ingår även bestämmelserna om familjepension. Pensionsförmåner från FPA är enligt folkpensionslagen folkpension (tidigare arbetspensionsavhängig folkpension), familjepension och barnförhöjning. Dessutom stiftades en lag om införande av folkpensionslagen som förutom ikraftträdelsestadganden även innehåller bestämmelser om arbetslöshetspension samt skyddsbestämmelser i anslutning till olika lagars ikraftträdande.
- I samband med lagreformen slopades den dyrortsklassificering av kommunerna som inverkade på beloppen för flertalet förmåner. Varken folkpensionen, efterlevandepensionen eller det extra fronttillägget påverkas längre av boendekommunen utan betalas till alla med det belopp som hittills gällt endast för den dyraste kommungruppen. Folkpensionen minskas inte längre i samband med institutionsvård.
- Inkomst- och förmögenhetsbegreppen ändrades: Älders- och anhörigförhöjning av livräntan enligt militärskadlagen påverkar inte längre folkpensionsbeloppet. Förmögenhet, dödsboavkastning, skogsinkomst och mindre ränte- och dividendinkomster inverkar inte längre på fortsättningspensionen för efterlevande. Efterlevandepensionens begynnelsepension betalas till

solmiman uuden avioliiton päätyttyä. Tulona huomioon otettavien eläkkeiden ja korvausten ns. jäätyminen poistetaan kansaneläkkeestä ja leskeneläkkeen täydennysmäärästä, jolloin eläketulo otetaan huomioon aina todellisen määräisenä eläkettä tarkistettaessa. Jäätyminen säilytetään kuitenkin ennen 1.1.2008 alkaneissa eläkkeissä siihen asti, kun niissä tapahtuu perustemuutos.

- Ulkomaalaisilta edellytetty asumisaika Suomessa Kelan eläke-etuuskien saamiseksi yhtenäistettiin kolmeen vuoteen (aiemmin 3 tai 5 v). Eläkkeiden suhteuttaminen Suomessa asuttuun aikaan yhdenmukaistettiin eri eläkelajeissa: täyden eläkkeen voi saada asuttua Suomessa 80 % 16 vuoden iän ja eläkkeen alkamisen tai 65 vuoden iän välisestä ajasta. Kuitenkin jos alle 19-vuotiaan henkilön työkyvyttömyys alkaa hänen asuessaan Suomessa, kansaneläkettä ei suhteuteta hänen Suomessa asumaansa aikaan.
- Henkilö, jolle on myönnetty työeläkelain mukainen vanhuuseläke 63-vuotiaalle tai työkyvyttömyyseläke, voi samasta ajankohdasta alkaen saada myös kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, vaikka hän ei olisikaan saanut sairauspäivärahaa 300 päivän ajan.
- Oikeus lapsikorotukseen laajeni koskemaan myös henkilöitä, jotka saavat työeläkettä osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai saavat tapaturman ja liikennevahingon perusteella muuta kuin täyttä työkyvyttömyyseläkettä.
- Kansaneläkkeisiin, perhe-eläkkeisiin ja ylimääräiseen rintamalisään tehtiin tasokorotus.

2010

- 1.1.2010 alkaen Suomeen muuttanut, ulkomailla lapsena vammautunut on voinut saada kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta. Enää ei vaadita kolmen vuoden asumisaikaa Suomessa. Edellytyksenä on, että henkilö asuu Suomessa 16 vuotta täyttäessään ja saa tällöin lapsen vammaistukea.
- Lapsikorotuksen myöntäminen muualla kuin Suomessa asuvasta lapsesta muuttui. Lapsikorotus voidaan myöntää vain Suomessa asuvasta lapsesta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja huolehtii. Lapsen on asuttava Suomessa, kun oikeus lapsikorotukseen syntyy ja sen maksaminen alkaa. Lapsikorotus voidaan myöntää myös EU:n sosiaaliturva-asetusta soveltavassa maassa asuvasta lapsesta.
- Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksen tulona huomioon ottaminen muuttui siten, että rekisteröimättömään eläkkeeseen maksettava kertakorotus on tuloa kansaneläkkeessä.
- Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä saavalla voi olla eläkkeen rinnalla tekemästään työstä ansiotuloja aikaisemman 588,66 euron sijasta 600 euroa kuukaudessa ilman, että ne vaikuttavat hänen makssussa olevan eläkkeensä määrään. Työkyvyttömyys-

alla med ett fast belopp. Efterlevandepension börjar inte längre betalas på nytt i fall där den efterlevande ingått nytt äktenskap som upplöses. I samband med folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp slopas den s.k. nedfrysningen av pensioner och ersättningar som ska beaktas som inkomst så att pensionsinkomsten vid pensionsjustering alltid beaktas till sitt faktiska belopp. Nedfrysningen kvarstår dock vid pensioner som börjat före 1.1.2008 tills det i pensionen sker en grundändring.

- Kravet på hur länge en utlänning ska ha varit bosatt i Finland för att få pension från FPA förenhetligades till tre år (tidigare 3 eller 5 år). Avvägningen av pensioner enligt bosättningstiden i Finland samordnades i de olika pensionslagen: full pension betalas om man bott i Finland 80 % av tiden mellan 16 års ålder och pensioneringen eller 65 års ålder. Om en person under 19 år blir arbetsoförmögen medan han bor i Finland avvägs folkpensionen emellertid inte enligt bosättningstiden i Finland.
- En person som beviljats ålderspension för personer som fyllt 63 eller invalidpension enligt arbetspensionslagen kan från samma tidpunkt även beviljas sjukpension (tidigare: invaliditetspension) enligt folkpensionslagen, även om han inte skulle ha fått sjukdagpenning i 300 dagar.
- Rätten till barnförhöjning utvidgades till att gälla även personer som har arbetspension i form av delinvalidpension eller annat än full invalidpension på basis av olycksfall eller trafikskada.
- Folkpensionerna, familjepensionerna och det extra fronttillägget justerades med en nivåförhöjning.

2010

- Från och med 1.1.2010 har en person som flyttat till Finland och blivit handikappad som barn utomlands kunnat få sjukpension enligt folkpensionslagen om han eller hon har fyllt 16 år. Det krävs inte längre tre års bosättningsstid i Finland. En förutsättning är att personen i fråga bor i Finland när han eller hon fyller 16 år och då har handikappbidrag för barn.
- Beviljandet av barnförhöjning för ett barn som bor någon annanstans än i Finland ändrades. Barnförhöjning kan beviljas endast för ett barn som bor i Finland och vars försörjning pensionstagaren svarar för. Barnet måste bo i Finland när rätten till barnförhöjning uppkommer och förhöjningen börjar betalas ut. Barnförhöjning kan också beviljas för barn som bor i ett land som tillämpar EU-förordningen om social trygghet.
- Sättet att beakta sjukpensionens engångsförhöjning som inkomst ändrades så att en engångsförhöjning som betalas till en oregistrerad pension beaktas som inkomst i samband med folkpensionen.
- Den som har sjukpension enligt folkpensionslagen kan utöver pensionen ha 600 € per månad i förvärsinkomster från sitt arbete, tidigare 588,66 €, utan att inkomsterna inverkar på beloppet av den löpande pensionen. Sjukpensionen kan lämnas vilande för minst

**a. Eläke-etuuksien ja niiden perusteiden euromäärät 2000–2007
Pensionsförmånsbelopp och -grunder 2000–2007**

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Eräiden eläkkeiden/eläkkeenosien/-lisien suuruus, €/kk Storleken av vissa pensioner/pensionsdelar/pensionstillägg, €/mån.					Tulo (€/vuosi ¹⁾), jolla saa Inkomst (€/år ¹), som ger		
	Täysi kansaneläke ¹⁾ Full folkpension ¹⁾	Leikattu kansaneläke ²⁾ Beskuren folkpension ²⁾	Eläkettä saavan hoitotuki Vårdbidrag för pensionstagare			Rintamaisä Fronttillägg	Täyden kansan- eläkkeen Full folk- pension	Pienimmän kansan- eläkkeen ¹⁾ Minimi- folkpension ¹⁾
			Hoitotuki Vårdbidrag	Korotettu hoitotuki Förhöjt vård- bidrag	Erytishoito- tuki Specialvård- bidrag			
1.1.2000	446,54	29,10	47,77	119,08	237,99	38,01	514,7	10 979,3
1.3.2000	446,54	15,47	47,77	119,08	237,99	38,01	514,7	10 979,3
1.1.2001	464,03	.	49,62	123,62	247,40	39,52	534,8	11 409,9
1.6.2001	476,31	.	49,62	123,62	247,40	39,52	534,8	11 704,2
1.1.2002	487,60	.	50,87	126,65	253,28	40,50	549	11 987
1.1.2003	493,45	.	51,48	128,17	256,32	40,99	555	12 130
1.1.2004	496,38	.	51,79	128,93	257,84	41,23	559	12 203
1.1.2005	498,21	.	51,98	129,40	258,79	41,38	561	12 247
1.3.2005	505,24	.	51,98	129,40	258,79	41,38	561	12 416
1.1.2006	510,80	.	52,55	130,83	261,64	41,84	567	12 553
1.9.2006	515,86	.	52,55	130,83	261,64	41,84	567	12 674
1.1.2007	524,85	.	53,47	133,11	281,46	42,57	577	12 895

¹⁾ Kallimmassa (I) kuntaryhmässä asuva yksinäinen henkilö tai naimisissa oleva, jonka lisäosa on alkanut ennen 1.9.1991 ja jonka puoliso ei saanut eläkettä ennen 1.9.1991.

Ensamstående person eller gift person som börjat uppbära tilläggsdel före 1.9.1991 och vars make inte haft pension före 1.9.1991, i den dyraste kommungruppen (I).

²⁾ Leikattu pohjaosa. – Beskuren basdel.

**b. Eläke-etuuksien ja niiden perusteiden euromäärät vuodesta 2008
Pensionsförmånsbelopp och -grunder från och med 2008**

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Kansaneläke Folkpension		Takuueläke Garantipension		Leskeneläke Efterlevandepension		Lapseneläke Barnpension						
	Täysi määrä, €/kk Fullt belopp, €/mån.	Tulo (€/v), jolla saa Inkomst (€/år), som ger	Täysi määrä, €/kk Fullt belopp, €/mån.		Jatkoeläke Fortsättnings- pension								
	Yksim asuva Bor ensam	Parisuhteessa asuva Bor i parförhållande	Täyden kansaneläkkeen Full folkpension	Pienimmän kansaneläkkeen ¹⁾ Minimifolkpension ¹⁾	Alkueläke €/kk Begynnelsepensjon €/mån.	Perusmäärä €/kk Grundbelopp €/mån.	Täysi täydennys- määrä €/kk ¹⁾ Fullt kompletterings- belopp €/mån. ¹⁾	Perusmäärä €/kk Grundbelopp €/mån.	Täysi täydennysmäärä €/kk Fullt kompletteringsbelopp €/mån.	Lapsikorotus €/kk Barnförhöjning €/mån.	Rintamaisä €/kk Fronttillägg €/mån.	Ylimäär. rintamaisä, täysi määrä €/kk ¹⁾ Extra fronttillägg, fullt belopp €/mån. ¹⁾	
1.1.2008	558,46	495,35	591	13 851	.	288,03	90,22	468,24	53	80,16	19,48	43,63	210,71
1.1.2009	584,13	518,12	618	14 488	.	301,27	94,37	489,77	55,43	83,84	20,37	45,64	220,39
1.1.2011	586,46	520,19	621	14 546	.	302,47	94,74	491,72	55,65	84,18	20,45	45,82	221,27
1.3.2011	586,46	520,19	621	14 546	687,74	302,47	94,74	491,72	55,65	84,18	20,45	45,82	221,27
1.1.2012	608,63	539,85	644	15 095	713,73	313,90	98,32	510,31	57,76	87,36	21,23	47,55	229,64
1.1.2013	630,02	558,83	667	15 627	738,82	324,93	101,78	528,24	59,79	90,43	21,97	49,22	237,71
1.1.2014	633,91	562,27	671	15 723	743,38	326,94	102,41	531,50	60,15	90,99	22,11	49,53	239,18
1.1.2015	636,63	564,69	674	15 790	746,57	328,34	102,85	533,79	60,41	91,38	22,20	49,74	240,21
1.1.2016	634,30	562,62	671	15 732	766,85	327,14	102,47	531,83	60,19	91,05	22,12	49,56	239,32
1.1.2017	628,85	557,79	666	15 598	760,26	324,33	101,59	527,26	59,68	90,26	21,93	49,56	239,32

¹⁾ Yksinäinen eläkkeensaaja.
Ensamstående pensionstagare.

eläke voidaan jättää lepäämään vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi (aiemmin vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi). Lain työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön paluun edistämisestä on tarkoitus olla voimassa vuoden 2013 loppuun.

2011

- 1.3.2011 tuli voimaan laki takuueläkkeestä. Takuueläke korotti Suomen vähimmäiseläkkeen 687,74 euroon kuukaudessa. Takuueläke ei korvaa kansaneläkettä, vaan se on uusi eläke. Takuueläkkeen täydestä määrästä vähennetään kaikki muut henkilön Suomesta tai ulkomailta saamat eläkkeet ja niitä vastaavat jatkuvat korvaukset.
- Työkyvyttömyyseläkkeensaajat voivat ansaita 687,74 euroa kuukaudessa eli täysimääräisen takuueläkkeen verran ilman, että se vaikuttaa eläkkeen suuruuteen. Ansaintarajan määrä sidotaan kansaneläkeindeksiin. Laki on voimassa 31.12.2013 saakka.

2012

- 1.2.2012 alkaen työttömyyspäivärahan lisäpäiviä saanut pitkäaikaistyötön on voinut saada vanhuuseläkkeen 62-vuotiaana ilman varhennusvähennystä.

2013

- 1.1.2013 varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja muuttui 63 vuoteen. Vuonna 1951 tai sitä ennen syntyneet voivat saada varhennetun vanhuuseläkkeen edelleen 62 vuoden iässä.
- 1.1.2013 alkaen vanhuuseläke työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella voidaan myöntää aikaisintaan 63 vuoden iässä. Vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä säilyi edelleen oikeus vanhuuseläkkeeseen lisäpäiväoikeuden perusteella 62 vuoden iässä.

2015

- 1.1.2015 tuli voimaan lakimuutos, jonka perusteella Kela selvittää ennen työkyvyttömyyseläkepäätöksen tekemistä, onko eläkkeenhakijalla oikeus Kelan kuntoutukseen.

2016

- 1.1.2016 tehtiin takuueläkkeeseen tasokorotus. Korotus nosti täyden takuueläkkeen 766,85 euroon.

2017

- Kansaneläkelaki muuttui 1.1.2017 alkaen työeläkelakien uudistuksen yhteydessä. Muun muassa eläkeikärajat muuttuivat työeläkelainsäädännön muutosten mukaisiksi. Ennen vuotta 1965 syntyneillä kansaneläkkeen vanhuuseläkeikä on edelleen 65 vuotta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneille kansaneläke myönnetään elinajanodotteen mukaan. Odote vahvistetaan kullekin ikäluokalle erikseen. Varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja on 63 vuotta ennen vuotta 1958 syntyneillä ja 64 vuotta vuosina 1958–1961 syntyneillä.

tre månader och högst två år (tidigare för minst sex månader och högst fem år). Lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete är avsedd att gälla till slutet av 2013.

2011

- Lagen om garantipension trädde i kraft 1.3.2011. Garantipensionen höjde minimipensionen i Finland till 687,74 € per månad. Garantipensionen ersätter inte folkpensionen, utan är en ny pension. Från garantipensionens fulla belopp avdras alla de övriga pensioner och motsvarande ersättningar som pensionstagaren fortgående får från Finland eller utlandet.
- Sjukpensionärer kan förtjäna upp till 687,74 € i månaden, dvs. garantipensionens fulla belopp utan att förvärvsinkomsterna inverkar på utbetalningen av pensionen. Inkomstgränsen är bunden till folkpensionsindexet. Lagen är i kraft till och med 31.12.2013.

2012

- Från 1.2.2012 har personer som varit arbetslösa länge och som haft arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar kunnat få ålderspension vid 62 års ålder utan förtidsavdrag.

2013

- 1.1.2013 ändrades den nedre åldersgränsen för förtida ålderspension till 63 år. Personer födda 1951 eller tidigare kan fortfarande få förtida ålderspension vid 62 års ålder.
- Från 1.1.2013 kan ålderspension på grundval av rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar beviljas tidigast i 63 års ålder. Personer födda 1957 eller tidigare har fortfarande rätt till ålderspension på grundval av rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar vid 62 års ålder.

2015

- 1.1.2015 trädde en lagändring i kraft på basis av vilken FPA före beslut om sjukpension ska utreda huruvida sökanden har rätt till FPA-rehabilitering.

2016

- 1.1.2016 gjordes en nivåhöjning av garantipensionen. Därmed höjdes den fulla garantipensionen till 766,85 €.

2017

- Folkpensionslagen ändrades från 1.1.2017 i samband med revideringen av arbetspensionslagarna. Bland annat åldersgränserna för pension ändrades så att de följande förändringarna i arbetspensionslagstiftningen. För dem som är födda före 1965 är pensionsåldern inom folkpensionssystemet fortfarande 65 år. De som är födda 1965 eller senare kan beviljas folkpension i en ålder som fastställs enligt den förväntade livslängden. Den förväntade livslängden fastställs separat för varje åldersklass. Åldersgränsen för förtida ålderspension

Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneet eivät enää saa varhennettua vanhuuseläkettä.

- Lykkäyskorotuksen määrä on ennen vuotta 1962 syntyneillä 0,6 % kuukaudessa. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneillä lykkäyskorotus on 0,4 % kuukaudessa.
- Ennen vuotta 1962 syntyneillä on oikeus vanhuuseläkkeeseen työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella. Ikäraja on ennen vuotta 1958 syntyneillä 62 vuotta ja vuosina 1958–1961 syntyneillä 64 vuotta. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneet eivät enää saa vanhuuseläkettä työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella.
- Työeläke vaikuttaa kansaneläkkeen määrään. Tuloksi ei kuitenkaan lasketa työeläkkeen lykkäyskorotusta, joka maksetaan, kun jatkaa työssä alimman vanhuuseläkeiän jälkeen, eikä 63 ikävuoden jälkeen karttunutta työeläkettä, kun se on karttunut ennen 1.1.2017. Osittainen varhennettu vanhuuseläke lasketaan tuloksi varhentamattomana eli maksettavaa eläkettä suurempana. Myös tuleva työeläke otetaan huomioon, jos Kelan vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä haetaan ennen työeläkettä.
- Ennen vuotta 1962 syntyneiden Kelan maksama työkyvyttömyyseläke voi alkaa samasta ajankohdasta kuin työeläkkeen vanhuuseläke. Jos saa työkyvyttömyyseläkettä vain Kelasta, eläke voi alkaa sairauspäiväraha-kauden tai sitä vastaavan ns. laskennallisen kauden jälkeen.
- 1.1.2017 alkaen työuraeläke oikeuttaa lapsikorotukseen mutta ei takuueläkkeeseen. Osittainen varhennettu vanhuuseläke ei oikeuta takuueläkkeeseen eikä lapsikorotukseen. Työuraeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke pienentävät takuueläkkeen määrää.
- Leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tuloksi otetaan huomioon osittainen varhennettu vanhuuseläke. Tämä otetaan huomioon varhentamattomana.
- Tuloksi ei lasketa työeläkkeen lykkäyskorotusta eikä ennen 1.1.2017 karttunutta työeläkettä, joka on karttunut 63 ikävuoden jälkeen.
- Ikääntyneille pitkäaikaistyöttömille työntekijöille maksetaan eläketukea kesäkuusta 2017 alkaen. Eläketukea voivat hakea 60 vuotta täyttäneet, viisi vuotta lähes yhtäjaksoisesti työttömänä olleet henkilöt. Eläketuen piirissä ovat ennen 1. syyskuuta 1956 syntyneet. Eläketuki on määrältään täyden takuueläkkeen suuruisen eli 760,26 euroa kuukaudessa vuoden 2017 tasossa.
- 63 år för dem som är födda före 1958 och 64 år för dem som är födda 1958–1961. De som är födda 1962 eller senare kan inte längre få förtida ålderspension.
- För personer födda före 1962 är uppskovsförhöjningen 0,6 % per månad. För dem som är födda 1962 eller senare är höjningen 0,4 % per månad.
- Personer födda före 1962 har rätt till ålderspension på grundval av arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar. Åldersgränsen är 62 år för dem som är födda före 1958 och 64 år för dem som är födda 1958–1961. De som är födda 1962 eller senare kan inte längre få ålderspension på grundval av arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar.
- Arbetspensionen inverkar på folkpensionens belopp. Som inkomst beaktas dock inte den uppskovsförhöjning som betalas då man fortsätter arbeta efter den lägsta åldern för ålderspension, och inte heller den arbetspension som man intjänat efter 63 års ålder (då den tjänats in före 1.1.2017). Den partiella förtida ålderspensionen räknas som inkomst utan förtidsminskning, dvs. till ett högre belopp än den pension som betalas ut. Kommande arbetspension beaktas också om man ansöker om ålderspension eller förtida ålderspension från FPA före arbetspensionen.
- Sjukpensionen från FPA för en person som är född före 1962 kan börja vid samma tidpunkt som ålderspensionen enligt arbetspensionssystemet. Om man får sjukpension endast från FPA, kan pensionen börja efter perioden med sjukdagpenning eller en motsvarande kalkylerad dagpenningperiod.
- Från 1.1.2017 berättigar arbetslivspension till barnförhöjning men inte till garantipension. Partiell förtida ålderspension berättigar inte till garantipension eller barnförhöjning. Arbetslivspensionen och den partiella förtida ålderspensionen minskar beloppet av garantipensionen.
- Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet till efterlevandepensionen beaktar man partiell förtida ålderspension som inkomst. Den beaktas utan förtidsminskning.
- Som inkomst beaktar man inte arbetspensionens uppskovsförhöjning och inte heller arbetspension som tjänats in före 1.1.2017 när den tjänats in efter 63 års ålder.
- Från och med juni 2017 betalar man pensionsstöd till äldre långtidsarbetslösa. Personer som fyllt 60 år och varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem år kan ansöka om pensionsstöd. Personer som är födda före 1 september 1956 omfattas av pensionsstödet. Pensionsstödet uppgår till beloppet av full garantipension, dvs. 760,26 euro per månad (nivån 2017).

4. Vammaisetuudet vuodesta 2008 alkaen

Vammaisetuuksien muutokset ennen vuotta 2008, ks. tämän liitteen luku 2.

2008

- 1.1.2008 tuli voimaan uusi laki vammaisetuuksista, joka kokosi säännökset Kelan maksamista vammaisetuuksista yhteen erilliseen lakiin. Uudessa laissa etuuksien nimet muuttuivat. Lapsen hoitotuesta tuli alle 16-vuotiaan vammaistuki. Vammaistuki muuttui nimeltään 16 vuotta täyttäneen vammaistueksi. Eläkkeensaajien hoitotuki vaihtui eläkettä saavan hoitotueksi. Keliakiaa sairastavan ruokavaliokorvauksesta tuli oma erillinen vammaisetuutensa.
- Muita muutoksia 1.1.2008 alkaen: Vammaisetuuksien saamista ei enää estä saman sairauden tai vamman perusteella maksettu haitta- tai avuttomuuslisä, liikennevakuutuksen hoitotuki tai ulkomailta maksettava vastaava korvaus, vaan nämä lisät vähennetään Kelan maksamista vammaisetuuksista. Alle 16-vuotiaan vammaistukea ei enää myönnetä yksinomaan taloudellisen rasiituksen perusteella. 16 vuotta täyttäneen vammaistukea voidaan maksaa myös 65 vuotta täyttäneelle, joka jatkaa työssäkäyntiä eikä hae vanhuuseläkettä. Ulkomailta muuttaneelle 16 vuotta täyttäneen vammaistuki tai eläkettä saavan hoitotuki voidaan pääsääntöisesti myöntää vasta sen jälkeen, kun henkilö on asunut Suomessa 3 vuotta. Alle 16-vuotiaan vammaistuessa vastaavaa karenssi-aikaa ei ole. Eläkettä saavan hoitotukea ei enää suhteuteta Suomessa asuttuun aikaan. 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen ja eläkettä saavan hoitotukeen pätevät EU:n sosiaaliturva-asetuksen (1408/71) säännökset, jolloin niitä voidaan tietyin edellytyksin maksaa myös ulkomaille.

2010

- 1.1.2010 alkaen vammaisetuuksia on maksettu myös silloin, kun laitoshoido kestää yli kolme kuukautta.
- Suomeen muuttanut, ulkomailta lapsena vammautunut voi saada eläkettä saavan hoitotukea, kun hän on täyttänyt 16 vuotta. Enää ei vaadita 3 vuoden asumisaikaa Suomessa. Edellytyksenä on, että henkilö asuu Suomessa 16 vuotta täyttäessään ja saa tällöin alle 16-vuotiaan vammaistukea.
- Eläkettä saavan hoitotukeen on ollut 1.1.2010 alkaen oikeus myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa taturmameläkettä tai elinkorkoa tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan, kun vahingosta on kulunut vuosi.

4. Handikappförmånerna från och med 2008

Ändringar i handikappförmånerna före 2008, se kap. 2 i denna bilaga.

2008

- 1.1.2008 infördes en ny lag om handikappförmåner med samtliga bestämmelser om handikappförmåner från FPA på ett och samma ställe. I den nya lagen ändrades namnen på förmånerna. Vårdbidraget för barn ändrades till handikappbidrag för personer under 16 år. Handikappbidraget ändrades till handikappbidrag för personer över 16 år. På finska ändrades namnet på vårdbidraget för pensionstagare, men ändringen inverkade inte på den svenska benämningen. Kosterättningen för personer med celiaki (tidigare: ersättning för specialdiet) blev en särskild handikappförmån.
- Övriga ändringar från 1.1.2008: Mentillägg eller hjälplöshetstillägg som betalas för samma sjukdom eller skada, vårdbidrag från trafikförsäkringen eller motsvarande utländsk ersättning hindrar inte längre utbetalning av handikappförmån utan dras av från den handikappförmån som FPA betalar. Handikappbidrag för personer under 16 år beviljas inte längre enbart på basis av ekonomisk belastning. Handikappbidrag för personer över 16 år kan även betalas till personer som fyllt 65 år som fortsätter att arbeta och inte söker ålderspension. Personer som flyttat till Finland från utlandet kan beviljas handikappbidrag för personer över 16 år eller vårdbidrag för pensionstagare i regel först sedan de bott tre år i Finland. I fråga om handikappbidrag för personer under 16 år saknas motsvarande karenstid. Vårdbidraget för pensionstagare avvägs inte längre i relation till bosättningsstiden i Finland. För handikappbidraget för personer över 16 år och vårdbidraget för pensionstagare gäller bestämmelserna i EG-förordning 1408/71 om social trygghet, varvid bidragen även kan betalas till utlandet på vissa villkor.

2010

- Från och med 1.1.2010 betalas handikappförmånerna också när institutionsvård pågår i mer än tre månader.
- Personer som flyttat till Finland och som i utlandet fått en funktionsnedsättning som barn kan få vårdbidrag för pensionstagare då de fyllt 16 år. Det krävs inte längre 3 års bosättningsstid i Finland. En förutsättning är att personen i fråga bor i Finland när han eller hon fyller 16 år och då har handikappbidrag för personer under 16 år.
- Berättigade till vårdbidrag för pensionstagare är från och med 1.1.2010 också personer som får fortlöpande olycksfallspension eller livränta med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller fortlöpande invalidpension eller ersättning för inkomstbortfall som betalas ett år efter skadan enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

- Työkyvyttömyyseläkkeensä työn vuoksi lepäämään jättäneelle myönnetään 16 vuotta täyttäneen ylin vammaistuki vähintään kolmen kuukauden ja enintään kahden vuoden ajalle (aiemmin edellytettiin, että eläke on lepäävänä vähintään kuusi kuukautta). Lisäksi edellytetään, että henkilöllä on eläkkeen lepäämäänjättämishetkellä maksussa eläkettä saavan hoitotuki. Laki on määräaikainen ja voimassa vuoden 2010 alusta 2013 loppuun.
- 1.9.2010 alkaen eläkettä saavan korotettua tai ylintä hoitotukea on maksettu 50 euron suuruisella veteraanisällä korotettuna eläkkeensaajille, joille maksetaan ylimääräistä rintamalisää.
- Vammaisten tulkkaukspalvelut siirtyivät Kelan hoidetaviksi 1.9.2010.

2011

- 1.3.2011 alkaen oikeus eläkettä saavan hoitotukeen on voinut olla henkilöllä, joka saa takuueläkettä. Maahanmuuttajan erityistuki loppui, ja sen saajat siirtyivät takuueläkkeen saajiksi.

2013

- 1.1.2013 tehtiin veteraanilisään 50 euron ja ruokavaliokorvaukseen 2,60 euron tasokorotus.

2014

- 1.1.2014 tuli voimaan lainmuutos koskien asumisen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia. Muutoksen myötä kaikille ko. lain mukaan vakuutetuille henkilöille voidaan tietyin edellytyksin myöntää ja maksaa vammaisetuutta. Aikaisemmin vammaisetuksia on voitu myöntää vain Suomessa vakinaisesti asuville henkilöille tai tilapäisesti ulkomailla asuville henkilöille.
- 1.1.2014 alkaen 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä pelkkä leskeneläke on eläkettä saavan hoitotukeen oikeutava eläke.

2015

- 1.6.2015 alkaen 16 vuotta täyttäneen perusvammaistuessa ei enää edellytä erityiskustannuksia. 16 vuotta täyttäneen korotettua ja ylintä vammaistukea sekä eläkettä saavan hoitotukea ei voi enää saada pelkästään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella. Hoitotukea myönnettäessä arvioidaan aina avun, ohjauksen ja valvonnan tarvetta sekä 16 vuotta täyttäneen vammaistuessa lisäksi sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvaa haittaa. Erityiskustannukset voivat korottaa vammaisetuuden määrän vain korotetun tuen tasolle.

- Keliakiaa sairastavien ruokavaliokorvaus poistui 31.12.2015. Vuoden 2016 alusta alkaen ruokavaliokorvauksia ei enää myönnetä. Maksussa olevat ruokavaliokorvaukset lakkautettiin.

2017

- 1.1.2017 alkaen työuraeläke on eläkettä saavan hoitotukeen oikeutava eläke.
- 1.6.2017 tuli voimaan eläketukilaki. Eläketuki on uusi hoitotuen peruste.

- En person som lämnat sin sjukpension vilande på grund av arbete beviljas högsta handikappbidrag för personer över 16 år för minst tre månader och högst två år (tidigare förutsattes att pensionen lämnades vilande i minst sex månader). Dessutom förutsätts att personen i fråga har löpande vårdbidrag för pensionstagare då pensionen lämnas vilande. Lagen är temporär och gäller från ingången av 2010 till slutet av 2013.

- Från och med 1.9.2010 får de pensionstagare som har extra fronttillägg ett veterantillägg på 50 € till det förhöjda eller högsta vårdbidraget för pensionstagare.

- Ansvar för att ordna tolktjänst för personer med funktionsnedsättning överfördes på FPA 1.9.2010.

2011

- Från 1.3.2011 kan personer som får garantipension beviljas vårdbidrag för pensionstagare. Utbetalningen av särskilt stöd till invandrare upphörde och stödtagarna blev mottagare av garantipension.

2013

- 1.1.2013 genomfördes en nivåförhöjning av veterantillägg med 50 € och av kostersättningen med 2,60 €.

2014

- 1.1.2014 trädde en ändring av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet i kraft. I och med lagändringen kan alla som är försäkrade enligt nämnda lag på vissa villkor beviljas och betalas handikappförmåner. Tidigare har handikappförmåner kunnat beviljas endast personer som är stadigvarande bosatta i Finland eller som tillfälligt bor utomlands.
- Från 1.1.2014 är för personer över 65 år efterlevandepension den enda pension som berättigar till vårdbidrag för pensionstagare.

2015

- Från 1.6.2015 förutsätter handikappbidrag med grundbelopp för personer över 16 år inte längre särskilda kostnader. Det höjda och högsta handikappbidraget för personer över 16 år och vårdbidraget för pensionstagare kan inte längre beviljas enbart på basis av en nedsättning av funktionsförmågan och särskilda kostnader. När vårdbidrag beviljas ska man alltid bedöma behovet av hjälp, handledning och tillsyn och i fråga om handikappbidraget för personer över 16 år dessutom det men som en sjukdom, ett lyte eller en skada medför. Särskilda kostnader kan höja handikappförmånen bara till samma nivå som det förhöjda bidraget.
- Kostersättningen för personer med celiaki slopades 31.12.2015. Från början av 2016 beviljas inte längre kostersättning. Också löpande kostersättningar drogs in.

2017

- Från 1.1.2017 är arbetslivspensionen en pension som berättigar till vårdbidrag för pensionstagare.
- En lag om pensionsstöd trädde i kraft 1.6.2017. Pensionsstöd är en grund för vårdbidrag.

c. Vammaisetuuksien euromäärät 2000–2007 Handikappförmånsbelopp 2000–2007

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Etuuksien suuruus, €/kk – Förmånsbelopp, €/mån.						
	Lapsen hoitotuki – Vårdbidrag för barn			Vammaistuki – Handikappbidrag			Ruokavaliokorvaus ¹⁾ Ersättning för specialdiet ¹⁾
	Hoitotuki Vårdbidrag	Korotettu hoitotuki Förhöjt vård- bidrag	Erytishoitotuki Specialvård- bidrag	Vammaistuki Handikapp- bidrag	Korotettu vammaistuki Förhöjt handikappbidrag	Erytys vammaistuki Special- handikappbidrag	
1.1.2000	71,31	166,51	309,30	71,31	166,51	309,30	.
1.1.2001	74,17	173,07	321,58	74,17	173,07	321,58	.
1.1.2002	75,96	177,24	329,17	75,96	177,24	329,17	21,00
1.1.2003	76,87	179,37	333,12	76,87	179,37	333,12	21,00
1.1.2004	77,32	180,43	335,09	77,32	180,43	335,09	21,00
1.1.2005	77,61	181,10	336,33	77,61	181,10	336,33	21,00
1.1.2006	78,46	183,09	340,03	78,46	183,09	340,03	21,00
1.1.2007	79,83	186,28	361,21	79,83	186,28	361,21	21,00

¹⁾ Ruokavaliokorvausta alettiin maksaa 1.10.2002.
Ersättning för specialdiet började betalas 1.10.2002.

d. Vammaisetuuksien euromäärät vuodesta 2008 Handikappförmånernas belopp från och med 2008

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Etuuksien suuruus, €/kk – Förmånsbelopp, €/mån.							
	Lapsen/aikuisen vammaistuki Handikappbidrag för barn/vuxna			Eläkkeensaajan hoitotuki Vårdbidrag för pensionstagare			Veteraanili- sää Veteran- tillägg	Ruokavaliokorvaus Kost- ersättning
	Perustuki Grundbidrag	Korotettu tuki Förhöjt bidrag	Ylin tuki Högsta bidrag	Perustuki Grundbidrag	Korotettu tuki Förhöjt bidrag	Ylin tuki Högsta bidrag		
1.1.2008	81,83	190,94	370,24	54,80	136,43	288,49	.	21,00
1.1.2009	85,59	199,71	387,26	57,32	142,70	301,75	.	21,00
1.1.2011	85,93	200,51	388,80	57,55	143,27	302,96	50,20	21,00
1.1.2012	89,18	208,09	403,50	59,73	148,69	314,41	52,09	21,00
1.1.2013	92,31	215,40	417,68	61,83	153,91	325,46	104,42	23,60
1.1.2014	92,88	216,73	420,26	62,21	154,86	327,46	105,06	23,60
1.1.2015	93,28	217,66	422,06	62,48	155,53	328,87	105,51	23,60
1.1.2016	92,94	216,87	420,51	62,25	154,96	327,67	105,13	.
1.1.2017	92,14	215,00	416,91	61,71	153,63	324,85	105,13	.

Huom. Veteraanilisää alettiin maksaa 1.9.2010 alkaen henkilöille, joka saa ylimääräistä rintamalisää ja lisäksi joko korotettua tai ylintä eläkkeensaajan hoitotukea.

Anm. Veterantillägg betalas sedan 1.9.2010 till personer som får extra fronttillägg och vårdbidrag antingen med förhöjt belopp eller med högsta belopp.

Liite 2. Kelan sairausvakuutusetuksien kehitys

Bilaga 2. Utvecklingen av FPA:s sjukförsäkringsförmåner

1. Pääpiirteet

- 1.4.1964 Sairausvakuutuslain voimaantulo: maksut
- 1.9.1964 1. toteutusvaihe (päivä- ja äitiysrahat, lääkkeet, tutkimus ja hoito, matkat)
- 1.1.1967 2. toteutusvaihe (lääkäripalkkiot)
- 1.1.1982 Päivä- ja äitiysrahajärjestelmä uusittiin
- 1.1.1986 Lääkekorvausjärjestelmä uusittiin
- 1.4.1994 ja uusittiin uudelleen
- 1.1.1996 Sairauspäivärahajärjestelmän perusteet muutettiin
- 1.1.2006 Lääkekorvausjärjestelmä uusittiin
- 1.1.2006 Sairausvakuutuksen rahoitus uusittiin

2. Päivärahat

Vuotta 2001 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2001

- Siirtymäkaudella 1.7.2001–31.12.2003 voitiin yrittäjän päivärahan perusteena käyttää eräin edellytyksin YEL/MYEL-työtuloja. Vain niitä on käytetty päivärahan perusteena 2004 alusta lukien.
- 1.10.2001 alkaen isä on voinut vapaasti valita kaikkiaan 18 arkipäivän pituisen isyysvapaansa ajankohdan äitiys- ja vanhempainrahakaudella (enintään 4 erässä).

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen pyöristyksistä, toisaalta tulo rajojen tarkkuustason ja etuus oikeuden säilyttämisestä.
- 1.4.2002 alkaen ns. työedellytystä vailla olevat saivat oikeuden vähimmäismääräiseen sairauspäivärahaan työkyvyttömyyden kestänyt yhdenjaksoisesti 55 kalenteripäivää. Päiväraha on tällöin aina vähimmäismääräinen (10,09 €/pv).
- Tarveharkintaisen sairauspäivärahan korvasi vähimmäismääräinen päiväraha, jota tulotonkin henkilö nyt saa työkyvyttömyyden kestänyt 55 päivää. Jos työkyvyttömyyden alkaessa on ilmeistä, että työkyvyttömyys kestää vähintään 300 päivärahapäivää, henkilöllä on

1. Huvuddrag

- 1.4.1964 Sjukförsäkringslagen trädde i kraft: premier och avgifter
- 1.9.1964 1:a verkställighetsskedet (dag- och moderskapspenningar, läkemedel, undersökning och behandling, resor)
- 1.1.1967 2:a verkställighetsskedet (läkararvoden)
- 1.1.1982 Dag- och moderskapspenningssystemet reviderades
- 1.1.1986 Systemet för läkemedelsersättningar reviderades
- 1.4.1994 och reviderades på nytt
- 1.1.1996 Sjukdagpenningvillkoren ändrades
- 1.1.2006 Systemet för läkemedelsersättningar reviderades
- 1.1.2006 Finansieringen av sjukförsäkringen reviderades

2. Dagpenningar

För ändringar före 2001, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2001

- Under en övergångsperiod, 1.7.2001–31.12.2003, kunde inkomster som avses i lagarna om företagarpension på vissa villkor användas som grund vid beräkningen av dagpenning för företagare. Sedan början av 2004 används endast dessa inkomster som dagpenninggrund.
- Sedan 1.10.2001 kan fadern fritt välja tidpunkt för faderskapsledigheten, som uppgår till totalt 18 dagar och får tas ut i högst 4 omgångar under moderskaps- och föräldrapenningsperioden.

2002

- 1.1.2002 infördes eurobelopp i samtliga bestämmelser. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla inkomstgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.
- 1.4.2002 fick personer som inte uppfyller det s.k. arbetsvillkoret rätt till minimisjukdagpenning (10,09 euro/dag) vid arbetsoförmåga som varat 55 dagar i en följd.
- Den prövningsbaserade sjukdagpenningen ersattes av minimidagpenningen, som även personer utan inkomster nu kan få efter 55 dagars arbetsoförmåga. Om det vid arbetsoförmågans början är uppenbart att den kommer att vara minst 300 dagpenningdagar har man rätt

a. Päiväraahaperusteiden euromäärät vuodesta 2003 Dagpenningbelopp och -grunder från och med 2003

Tarkistusajankohta Justeringstidpunkt	Sairaus- ja vanhempainpäivä- rahan vähimmäismäärä €/pv ¹⁾ Minimisjuk- och föräldra- dagpenning, €/dag ¹⁾	Työtulo, €/v Arbetsinkomst, €/år				Palkansaajien työtulosta vähennettävä osuus, % ²⁾ Avdrag på löntagares arbetsinkomst, % ²⁾
		a	b	c	d	
1.1.2003	11,45	1 004	26 124	·	40 192	4,8
1.1.2004	11,45	1 027	26 720	·	41 110	4,85
1.1.2005	15,20	1 055	27 468	·	42 261	5,1
1.1.2006	15,20	1 091	28 403	·	43 699	4,88
1.1.2007	15,20	1 129	29 393	·	45 221	4,88
1.1.2008	15,20	1 154	30 034	·	46 207	4,44
1.1.2009	22,04	1 224	31 851	·	49 003	4,5
1.1.2010	22,04	1 264	32 893	·	50 606	3,5
1.1.2011	22,04	1 286	33 480	·	51 510	3,67
1.3.2011	22,13	1 286	33 480	·	51 510	3,67
1.1.2012	22,96	1 325	34 496	·	53 072	3,94
1.1.2013	23,77	1 362	35 458	·	54 552	3,89
1.1.2014	23,92	1 386	36 072	·	55 498	4,13
1.1.2015	24,02	1 399	36 420	·	56 032	4,28
1.1.2016	23,93	1 409	36 686	30 001	56 443	4,60
1.1.2017	23,73	1 426	37 113	30 351	57 101	4,64

- ¹⁾ 1.1.2007 voimaan tullut osasairauspäiväraha on aina puolet sitä edeltäneestä sairauspäivärahasta. Den partiella sjukdagpenningen som infördes 1.1.2007 är alltid hälften av den närmast föregående sjukdagpenningen.
- ²⁾ Työntekijän työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksun ottaminen huomioon yleistä ansiotasoa alentavina tekijöinä. Med beaktande av pensions- och arbetslöshetsförsäkringspremiernas minskande effekt på den allmänna inkomstnivån.

2003–2015

- a = työtulo, jota pienemmällä tuloilla sairauspäivärahaa maksettiin vasta, kun 55 kalenterpäivää oli yhdenjaksoisesti kulunut työkyvyttömyyden alkamisesta.
- b = työtulo, jota pienemmällä tuloilla tuloajasta a alkaen sairauspäiväraha oli 70 % työtulon kolmassadasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvoi 40 %:lla ylitteen kolmassadasosasta tuloajana d saakka.
- d = työtulo, jota suuremmilla tuloilla sairauspäiväraha kasvoi 25 %:lla ylitteen kolmassadasosasta. **1.1.2007–31.12.2015** se työtulo, johon saakka vanhempainpäivärahat maksettiin korotettuina (äitiysraha 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % työtulon kolmassadasosasta, äidin vanhempainraha 30 ensimmäiseltä arkipäivältä 75 % työtulon kolmassadasosasta sekä isän vanhempainraha ja isyyusraha yhteensä 30 ensimmäiseltä arkipäivältä 75 % työtulon kolmassadasosasta), ja jota suuremmilla tuloilla korotus oli 32,5 % ylitteen kolmassadasosasta.

2016

- a = työtulo, jota pienemmällä tuloilla sairauspäivärahaa maksettiin vasta, kun 55 kalenterpäivää oli yhdenjaksoisesti kulunut työkyvyttömyyden alkamisesta.
- b = työtulo, johon saakka vanhempainpäiväraha oli 70 % työtulon kolmassadasosasta ja jonka jälkeen vanhempainpäiväraha kasvoi 40 %:lla ylitteen kolmassadasosasta tuloajana d saakka.
- c = työtulo, jota pienemmällä tuloilla tuloajasta a alkaen sairauspäiväraha oli 70 % työtulon kolmassadasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvoi 35 %:lla ylitteen kolmassadasosasta tuloajana d saakka.
- d = työtulo, jota suuremmilla tuloilla sairaus- ja vanhempainpäiväraha kasvoivat 25 %:lla ylitteen kolmassadasosasta. **1.1.2016 alkaen** se työtulo, johon saakka äitiysraha maksettiin korotettuna 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % työtulon kolmassadasosasta.

2017

- a = työtulo, jota pienemmällä tuloilla sairauspäivärahaa maksetaan vasta, kun 55 kalenterpäivää on yhdenjaksoisesti kulunut työkyvyttömyyden alkamisesta.
- b = työtulo, johon saakka vanhempainpäiväraha on 70 % työtulon kolmassadasosasta ja jonka jälkeen vanhempainpäiväraha kasvaa 40 %:lla ylitteen kolmassadasosasta tuloajana d saakka.
- c = työtulo, jota pienemmällä tuloilla tuloajasta a alkaen sairauspäiväraha on 70 % työtulon kolmassadasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvaa 20 %:lla ylitteen kolmassadasosasta.
- d = työtulo, jota suuremmilla tuloilla vanhempainpäiväraha kasvaa 25 %:lla ylitteen kolmassadasosasta ja työtulo, johon saakka äitiysraha maksetaan korotettuna 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % työtulon kolmassadasosasta.

2003–2015

- a = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenning betalades först när det hade gått 55 kalenderdagar utan avbrott sedan arbetsförmågan började.
- b = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenningen fr.o.m. inkomstgräns a var 70 % av 1/300 av arbetsinkomsten och fr.o.m. vilken sjukdagpenningen ändra till inkomstgräns d steg med 40 % av 1/300 av det överskjutande beloppet.
- d = arbetsinkomstgräns, över vilken sjukdagpenningen steg med 25 % av 1/300 av det överskjutande beloppet. **1.1.2007–31.12.2015** den arbetsinkomstgräns upp till vilken föräldradagpenningarna betalades med höjt belopp (moderskapspenningen för de 56 första vardagarna höjd med 90 % av 1/300 av arbetsinkomsten, moderns föräldrapenning för de 30 första vardagarna höjd med 75 % av 1/300 av arbetsinkomsten och faderns föräldrapenning och faderskapspenning för sammanlagt de 30 första vardagarna höjd med 75 % av 1/300 av arbetsinkomsten) och över vilken höjningen var 32,5 % av 1/300 av det överskjutande beloppet.

2016

- a = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenning betalades först när det hade gått 55 kalenderdagar utan avbrott sedan arbetsförmågan började.
- b = arbetsinkomstgräns upp till vilken föräldradagpenningen var 70 % av 1/300 av arbetsinkomsten och fr.o.m. vilken föräldradagpenningen ändra till inkomstgräns d steg med 40 % av 1/300 av det överskjutande beloppet.
- c = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenningen fr.o.m. inkomstgräns a var 70 % av 1/300 av arbetsinkomsten och fr.o.m. vilken sjukdagpenningen ändra till inkomstgräns d steg med 35 %.
- d = arbetsinkomstgräns, över vilken sjukdagpenningen och föräldradagpenningen steg med 25 % av 1/300 av det överskjutande beloppet. **Från 1.1.2016** den arbetsinkomstgräns upp till vilken moderskapspenningen för de 56 första vardagarna betalades höjd med 90 % av 1/300 av arbetsinkomsten.

2017

- a = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenning betalas först när det har gått 55 kalenderdagar utan avbrott sedan arbetsförmågan började.
- b = arbetsinkomstgräns upp till vilken föräldradagpenningen är 70 % av 1/300 av arbetsinkomsten och fr.o.m. vilken föräldradagpenningen ändra till inkomstgräns d stiger med 40 % av 1/300 av det överskjutande beloppet.
- c = arbetsinkomstgräns, under vilken sjukdagpenningen fr.o.m. inkomstgräns a är 70 % av 1/300 av arbetsinkomsten och fr.o.m. vilken sjukdagpenningen stiger med 20 % av 1/300 av det överskjutande beloppet.
- d = arbetsinkomstgräns, över vilken föräldradagpenningen stiger med 25 % av 1/300 av det överskjutande beloppet och den arbetsinkomstgräns upp till vilken moderskapspenningen för de 56 första vardagarna betalas höjd med 90 % av 1/300 av arbetsinkomsten.

oikeus päivärahaan heti omavastuuajan jälkeen (sairastumispäivä ja 9 seuraavaa arkipäivää).

- 1.4.2002 muutettiin säännöksiä, jotka koskevat sairauspäivärahan määräytymistä työkyvyttömyyttä edeltäneen etuuden perusteella. Aika, jona etuuden katsotaan edeltäneen työkyvyttömyyttä (ns. suoja-aika), piteni työttömänä olleella ja opiskelijalla yhdestä kuukaudesta neljään. Opiskelijan sairauspäiväraha nousi opinto- ja aikuisopintorahan tasolle (aiemmin 86 % edeltäneestä etuudesta). Etuuksia, joiden suuruusena sairauspäiväraha voidaan maksaa, lisättiin: työllistämistuki työelämävalmennukseen ja työeläkelakien kuntoutusraha. Opiskelijoiden ja kuntoutuksessa olleiden osalta em. muutokset koskevat myös vanhempanpäivärahaa.

2003

- 1.1.2003 alkaen vanhempainpäiväraha ja erityishoitotukiraha ovat voineet määräytyä niitä edeltäneiden työttömyysturvaetuuksien perusteella.
- 1.1.2003 alkaen työnantaja on voinut hakea lomakustannuskorvauksen kerralla vanhempainpäivärahakauden päätyttyä (ennen kultakin lomanmääräytymisvuodelta).
- 1.1.2003 alkaen isä, joka on vanhempainrahalla vanhempainpäivärahakauden viimeiset 12 arkipäivää, on ollut oikeutettu ylimääräiseen 12 arkipäivän pituiseen isyysrahaan vanhempainpäivärahakauden päätyttyä (ns. lisäpäivät tai bonusvapaa).
- Jos äitiysrahakausi alkoi 1.1.2003 tai myöhemmin, äiti ja isä ovat voineet jakaa oikeutensa vanhempainrahaan siten, että heillä on samanaikaisesti oikeus osittaiseen vanhempainrahaan. Osittaisen vanhempainrahan saaminen edellyttää, että vanhemmat hoitavat lasta itse. Osittainen vanhempainraha on puolet siitä määrästä, jonka äiti tai isä muutoin saisi.
- 1.1.2003 alkaen perhe, johon syntyy samalla kertaa useampi kuin yksi lapsi, on voinut käyttää 60 arkipäivän pidennyksen osittain tai kokonaan vanhempainpäivärahakauden aikana (aiemmin vain kauden lopussa).
- 1.1.2003 alkaen äidin oikeuden päivärahaan on voinut siirtää lapsen isälle sairauspäivärahan omavastuuajan jälkeen, jos äiti on äitiysrahakaudella sairautensa takia pysyvästi tai pitkäaikaisesti kykenemätön lastansa hoitamaan.
- 1.1.2003 alkaen ns. perheen sisäisissä adoptioissa ottovanhemmalla on ollut oikeus vanhempainrahaan ottolapsen ollessa alle vuoden ikäinen.

2005

- 1.1.2005 alkaen sairausvakuutuksen piiriin (koskee myös sairaanhoitokorvauksia) kuulumisesta säädetään sairausvakuutuslaissa (ennen soveltamisalalaisissa). Sairausvakuutettuja ovat Suomessa vakinaisesti asuvat; vakinainen Suomessa asuminen määräytyy edelleen soveltamisalain mukaan. Myös Suomeen työskentelemään tuleva henkilö on sairausvakuutuksen

till dagpenning genast efter karenstiden (insjuknandedagen och de 9 därpå följande vardagarna).

- 1.4.2002 ändrades bestämmelserna om fastställande av sjukdagpenningen på basis av den förmån som föregått arbetsoförmågan. Den tid under vilken en förmån anses ha utbetalats före arbetsoförmågans början (s.k. skyddstid) förlängdes för arbetslösa och studerande från en till fyra månader. Sjukdagpenningen för studerande steg till studie- och vuxenstudiepenningens nivå (tidigare 86 % av den förmån som föregått arbetsoförmågan). De förmåner med vars belopp sjukdagpenning kan utges utökades med sysselsättningsstödet vid arbetslivsträning och rehabiliteringspenningen enligt arbetspensionslagarna. För studerande och för personer som genomgått rehabilitering gäller ovan nämnda ändringar även föräldradagpenningen.

2003

- Sedan 1.1.2003 kan föräldradagpenningen och specialvårdspenningen fastställas på basis av den arbetslöshetsförmån som föregått dem.
- Sedan 1.1.2003 kan arbetsgivaren söka hela semesterkostnadsersättningen på en gång när föräldradagpenningens perioden upphört (tidigare för varje semesterkvalifikationsår).
- Sedan 1.1.2003 har en far som uppbär föräldrapenning under de 12 sista vardagarna av föräldradagpenningens perioden dessutom rätt till faderskapspenning för 12 vardagar efter föräldradagpenningens perioden (s.k. tilläggsdagar eller bonusledighet).
- Om moderskapspenningens perioden börjar 1.1.2003 eller senare kan föräldrarna dela på rätten till föräldrapenning så att de har rätt till partiell föräldrapenning samtidigt. Föräldrarna ska själva sköta barnet. Den partiella föräldrapenningen utgör hälften av det belopp som modern eller fadern annars skulle få.
- Sedan 1.1.2003 kan en familj där flera barn fötts samtidigt använda förlängningen på 60 vardagar helt eller delvis under föräldradagpenningens perioden (tidigare endast i slutet av perioden).
- Sedan 1.1.2003 kan moderns rätt till dagpenning föras över på fadern efter sjukdagpenningens självrisktid, om modern p.g.a. sjukdom är varaktigt eller långvarigt oförmögen att vårda sitt barn under moderskapspenningens perioden.
- Sedan 1.1.2003 har adoptivföräldern vid adoption inom familjen rätt till föräldrapenning när barnet är under ett år gammalt.

2005

- Sedan 1.1.2005 ingår bestämmelserna om sjukförsäkringstillhörighet (gäller även sjukvårdsersättningar) i sjukförsäkringslagen (tidigare i L om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet). Sjukförsäkrade är de personer som är stadigvarande bosatta i Finland; huruvida en person är stadigvarande bosatt i Finland eller inte bestäms fortfarande enligt tillämpningslagen. Också personer som kommit till Fin-

piirissä tulostaan alkaen, jos työsuhde tai yritystoiminan harjoittaminen kestää vähintään 4 kk.

- 1.1.2005 alkaen sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen vähimmäismäärä oli 15,20 €/pv (ennen 11,45 €/pv).
- 1.1.2005 oikeus sairauspäivärahaan ulotettiin 67-vuotiaisiin (ennen 64 v). Vapaaehtoinen asepalvelu ja maahanmuuttajien erityistuki lisättiin päivärahan saannin esteisiin. Työkykyisyysaikaan (jonka täytyminen antaa saman sairauden perusteella uudelleen oikeuden sairauspäivärahaan sairauspäivärahan enimmäisajan täytyttyä) rinnastetaan mm. aika, jona henkilö on työttömänä työnhakijana tai osallistuu joko työttömyysturvain mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun tai julkisesta työvoimapolusta annetun lain tarkoittamaan toimenpiteeseen. Ensisijaisuusaikaa työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdan määrittelyä varten ei enää vahvisteta, jos henkilö on täyttänyt 63 vuotta (taustalla työeläkelainsäädännön muutokset).
- 1.1.2005 alkaen päätoiminen opiskelu ei ole enää aiheuttanut vanhempainpäivärahan maksamista vähimmäismääräisenä; näin tapahtuu vain, jos henkilö nostaa samanaikaisesti opintorahaa. Isyyssrahaa saava isä ei saa edelleenkään opiskella.
- 1.1.2005 alkaen päiväraha on jaettu päivärahetuuden ajalta yrittäjän ja työnantajan kesken, jos henkilö on samanaikaisesti YEL/MYEL-vakuutettu yrittäjä ja palkansaaja. Aiemmin päiväraha maksettiin ensisijaisesti työnantajalle, joka maksoi palkkaa päivärahetuuden ajalta.
- 1.1.2005 alkaen kalenterivuodella erityishoitorahan enimmäismaksuajan laskemisessa ei ole enää ollut merkitystä; sama sairaus on ainoa enimmäismaksuajan umpeutumisen kriteeri.
- 1.1.2005 jälkeen alkaneen vanhempainpäivärahakauden ajalta maksettujen vuosilomakustannusten korvaus työnantajalle on ollut aiempaa suurempi (kerrottuna 1,55:llä). Samasta ajankohdasta lukien säännökset lomakustannuskorvauksesta on sisällytetty sairausvakuutuslakiin.
- 1.1.2005 lukien sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen perusteena olevat työtulot ja tuloajat on tarkistettu työeläkejärjestelmän palkkakertoimella, jossa ansiotason muutoksen painoarvo on 80 % ja elinkustannusten 20 %. Aiemmin käytettiin työikäisten TEL-indeksiä.
- 1.10.2005 alkaen lyhytkestoisissa työsuhteissa (ns. pätkätoisissa) päiväraha on voinut määräytyä jo yhdenkin kuukauden työtulojen perusteella, jos tuloja voidaan pitää jatkuvina. Peräkkäisissä synnytyksissä vanhempainpäiväraha voi määräytyä aikaisemman land för att arbeta omfattas av sjukförsäkringen från det att de anlänt till Finland, förutsatt att anställningen eller företagsverksamheten pågår minst 4 månader.
- Sedan 1.1.2005 är minimibeloppet för dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen 15,20 euro/dag (tidigare 11,45 euro/dag).
- 1.1.2005 utsträcktes sjukdagpenningrätten till 67-åringar (tidigare var gränsen 64 år). Frivillig militärtjänst och särskilt stöd till invandrare fogades till listan över förmåner som utgör hinder för dagpenningen. Med arbetsförhetstid (12-månadersvillkoret som, när det uppfylls, på nytt ger rätt till sjukdagpenning på grund av samma sjukdom efter det att maximitiden för sjukdagpenning gått ut) jämställs bl.a. den tid en person är anmäld som arbetslös arbetssökande eller deltar i frivilliga studier som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i en åtgärd enligt lagen om offentlig arbetskraftsutbildning. Primärtid fastställs inte längre för bestämning av begynnelse-tidpunkten för invalidpension enligt arbetspensionslagstiftningen, om personen fyllt 63 år (beror på förändringar i arbetspensionslagarna).
- Sedan 1.1.2005 medför heltidsstudier inte längre att föräldradagpenningen betalas med minimibeloppet; så sker endast ifall den studerande samtidigt lyfter studiepenning. För pappor som lyfter faderskapspenning gäller alltjämt att de inte får studera.
- Sedan 1.1.2005 fördelas dagpenningen för dagpenningstiden mellan företagare och arbetsgivare om en person samtidigt är företagare försäkrad enligt FöPL/LFöPL och löntagare. Tidigare betalades dagpenningen primärt till arbetsgivaren, när denne betalade lön under dagpenningstiden.
- Sedan 1.1.2005 har kalenderåret inte längre betydelse vid beräkningen av den maximala utbetalningstiden för specialvårdspenning; avgörande för när den maximala utbetalningstiden går ut är att det är fråga om samma sjukdom.
- Ersättningen till arbetsgivare för semesterkostnader som denne haft för föräldradagpenningstid som börjat efter 1.1.2005 blev större än tidigare (multipliserad med 1,55). Bestämmelser om ersättningen för semesterkostnader infördes i sjukförsäkringslagen från samma tidpunkt.
- 1.1.2005 justerades den arbetsinkomst och de inkomstgränser som ligger till grund för dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen med den lönekoeficient som tillämpas inom arbetspensionssystemet och där vägningskoeficienten för förändringen i inkomstnivån utgör 80 % och vägningskoeficienten för förändringen i levnadskostnaderna 20 %. Tidigare användes APL-indexet för personer i arbetsför ålder.
- Sedan 1.10.2005 har dagpenningen när det gäller kortvariga anställningsförhållanden (s.k. snuttjobb) kunnat fastställas på basis av en månads arbetsinkomst, om inkomsten kan betraktas som kontinuerlig. Vid förlösningsningar som följer tätt in på varandra kan föräldradag-

vanhempainpäivärahan perusteena olleiden työtulojen mukaan, ellei edellinen lapsi ole täyttänyt 3 vuotta ennen uuden lapsen laskettua syntymisaikaa.

2006

- 1.1.2006 sairausvakuutuksen rahoitus uudistui. Sairausvakuutus jakaantuu työtulovakuutukseen ja sairaanhoitovakuutukseen. Työtulovakuutuksen kustantavat pääasiassa työnantajat, työntekijät ja yrittäjät. Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio.
- 1.1.2006 alkaen ulkomaan työskentelyn aikana työeläkelainsäädännön vakuutuspalkka on sairausvakuutuksen päivärahojen tuloperuste ulkomaan työstä maksetun palkan sijaan.
- 1.4.2006 alkaen YEL-vakuutetuilla yrittäjillä on ollut oikeus YEL-sairauspäivärahaan sairausvakuutuslain mukaisen sairauspäivärahan omavastuujalta lukuun ottamatta sairastumispäivää ja sitä seuraavaa kolmea arkipäivää. Sovellettiin takautuvasti jo 1.1.2006 alkaeseen työkyvyttömyyteen.

2007

- 1.1.2007 alkaen sairauspäivärahajärjestelmä täydentyi osasairauspäivärahalla. Vähintään 60 sairauspäivärahapäivää yhtäjaksoisesti kestäneen sairauden jälkeen 16–67-vuotias työntekijä tai yrittäjä voi palata omaan työhönsä osa-aikaisesti ja saada palkan lisäksi osasairauspäivärahaa, joka on aina puolet sitä edeltäneestä sairauspäivärahasta. Työntekijän työn ja palkan tulee vähentyä 40–60 %. Osasairauspäivärahaa maksetaan 12–72 arkipäivältä 2 vuoden aikana.
- 1.1.2007 sairausvakuutuslakiin lisättiin uusi termi, ”isäkuukausi”. Sillä tarkoitetaan 13–24 arkipäivän jaksoa, jossa isä käyttää äidin sijasta vanhempainpäivärahakauden vähintään 12 viimeistä arkipäivää ja yhdistää ne 1–12 arkipäivän pidennettyyn isyysvapaaseen. Aiemmin pidennetty isyysvapaa piti käyttää yhtenä jaksona heti vanhempainvapaan päätyttyä. Vuoden 2007 alusta alkaen isäkuukauden on voinut siirtää haluttuun ajankohtaan, kunhan se pidetään ennen kuin on kulunut 180 päivää äitiysrahaa välittömästi seuranneen vanhempainrahajakson päättymisestä. Edellytyksenä siirtämiselle on, että äiti tai isä hoitaa lasta kotona vanhempainrahakauden päättymisen ja isäkuukauden välisen ajan. Pääsääntöisesti vaaditaan, että lasta kotona hoitava vanhempi on oikeutettu kotihoidontukeen. Uudistus koskee perheitä, joilla ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä on 1.1.2007 tai sen jälkeen.
- 1.1.2007 tai sen jälkeen alkaviin työtuloperusteisiin vanhempainpäivärahoihin tuli korotuksia. Äitiysraha nousi 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 70 %:sta 90 %:iin työtulosta, äidin vanhempainraha 30 ensimmäiseltä arkipäivältä 70 %:sta 75 %:iin työtulosta sekä isän vanhempainraha ja isäkuukauden isyyusraha yhte-

penningen bestämmas enligt den arbetsinkomst som legat till grund för föregående föräldradagpenning, om det föregående barnet ännu inte fyllt 3 år före den beräknade tidpunkten för det nya barnets födelse.

2006

- 1.1.2006 förnyades finansieringen av sjukförsäkring- en. Sjukförsäkringen är uppdelad i en arbetsinkomstförsäkring och en sjukvårdsförsäkring. Arbetsinkomstförsäkringen bekostas i huvudsak av arbetsgivarna, arbetstagarna och företagen. Sjukvårdsförsäkringen finansieras av de försäkrade och staten.
- Sedan 1.1.2006 används vid utlandsarbete försäkringslönen enligt arbetspensionslagarna som inkomstgrund vid beräkning av SFL-dagpenningar i stället för lön för utlandsarbete.
- Sedan 1.4.2006 (tillämpades retroaktivt på arbetsoförmåga som uppkom 1.1.2006) har företagare som är försäkrade enligt FöPL rätt till FöPL-sjukdagpenning för karenstiden för SFL-sjukdagpenning, med undantag för insjuknandedagen och de tre följande vardagarna.

2007

- 1.1.2007 kompletterades sjukdagpenningssystemet med en partiell sjukdagpenning. Anställda eller företagare mellan 16 och 67 år kan efter sjukdom som utan avbrott varat minst 60 sjukdagpenningdagar återgå till sitt arbete på deltid och utöver sin lön få partiell sjukdagpenning som alltid är hälften av den närmast föregående sjukdagpenningen. Den anställdas arbete och lön ska minska med 40–60 %. Partiell sjukdagpenning betalas för 12–72 vardagar under två års tid.
- 1.1.2007 infördes i sjukförsäkringslagen den nya termen ”pappamånad”. Med termen avses en period om 13–24 vardagar där fadern i stället för modern tar ut åtminstone de 12 sista vardagarna i föräldradagpenningssperioden och kombinerar dem med en förlängd faderskapsledighet om 1–12 vardagar. Tidigare skulle den förlängda faderskapsledigheten tas ut som en sammanhängande period genast efter avslutad föräldradagpenning. Sedan början av 2007 har pappamånaden fått flyttas fram till önskad tidpunkt, bara den tagits ut inom 180 dagar efter att den föräldradagpenningssperiod som följt omedelbart efter moderskapspenningen upphört. En förutsättning för att få flytta fram pappamånaden är att modern eller fadern sköter barnet hemma under tiden mellan föräldradagpenningssperiodens slut och pappamånaden. I regel krävs att den förälder som sköter barnet hemma har rätt till hemvårdsstöd. Reformen gäller familjer för vilka den första utbetalningsdagen för föräldradagpenning på basis av samma barn är 1.1.2007 eller senare.
- 1.1.2007 eller senare inledda arbetsinkomstgrundade föräldradagpenningar höjdes. Moderskapspenningen för de 56 första vardagarna höjdes från 70 till 90 %, moderns föräldradagpenning för de 30 första vardagarna höjdes från 70 till 75 % och faderns föräldradagpenning och faderskapspenningen för pappamånaden samman-

sä 30 ensimmäisen arkipäivän ajalta 70 %:sta 75 %:iin työtulosta. Korotukset saa 45 221 euron vuosituloon saakka, jonka yllättävältä osalta korotus on 32,5 %. Jos molemmat vanhemmat käyttävät vanhempainvapaata, kumpikin saa korotetun päivärahan.

- 1.1.2007 ottovanhempien vanhempainrahakausi piteni 180:sta 200 arkipäivään. Vanhempainrahaan oikeutettu ottoisä sai samat oikeudet isyysrahaan ja isäkuukauteen kuin muutkin isät.
- 1.1.2007 alkaen rekisteröidyn parisuhteen osapuolella, joka ei ole lapsen biologinen vanhempi, on ollut oikeus vanhempainrahaan, mikäli parisuhde on rekisteröity ennen lapsen adoptiota tai syntymää. Rekisteröidyssä parisuhteessa olevat vanhemmat voivat sopia keskenään vanhempainrahakauden jakamisesta.
- 1.1.2007 alkaen työnantajan vanhempainvapaan ajalta maksamat vuosilomapalkat korvataan aiempaa paremmin. Vuosilomakustannuskorvaus määräytyy vuosityötulon perusteella, ei enää maksetun etuuden perusteella, ja korvauksen perustetta korotetaan kertoimella 1,26. Työnantaja saa myös äitiysrahan korotuksen ansiosta aiempaa korkeamman korvauksen maksaessaan äitiysrahakauden ajalta palkkaa äidille. Muutosta sovelletaan työnantajalle maksettavaan vuosilomakustannuskorvaukseen, jos vanhempainpäivärahaa on saman lapsen perusteella maksettu ensimmäisen keran 1.1.2007 tai sen jälkeen.

2009

- 1.1.2009 alkaen sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen vähimmäismäärä on 22,04 €/pv (ennen 15,20 €/pv).
- 1.1.2009 alkaen tieteellistä tai taiteellista työtä harjoittavat apurahansaajat on vakuutettu MYELin mukaisesti, joten he voivat saada ansiosidonnaisia päivärahaetuuksia.

2010

- 1.1.2010 alkaen osasairauspäivärahaa on voinut saada heti sairauspäivärahan omavastuuajan (sairastumispäivä ja yhdeksän seuraavaa arkipäivää) jälkeen. Osasairauspäiväraha voidaan myöntää myös välittömästi sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen. Tietyin edellytyksin osasairauspäiväraha voidaan maksaa työnantajalle. Jos sairauspäiväraha tai osasairauspäiväraha alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltäneen kuntoutusrahan jälkeen, ne voidaan myöntää ilman omavastuuaikaa.
- 1.1.2010 alkaen sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan perusteena olevasta työtulosta on vähennetty 60 % työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun yhteismäärästä. Vuonna 2010 vähennys oli 3,5 %.
- 1.8.2010 alkaen sairauspäiväraha on ollut ensisijainen opintotukeen nähden. Opintotukea voidaan nostaa siihen asti, kun opiskelija saa päätöksen sairauspäivärahan myöntämisestä. Laki koskee opiskelijoita, joiden työkyvyttömyys on alkanut 1.8.2010 tai sen jälkeen.

lagt för de 30 första vardagarna höjdes från 70 till 75 % av arbetsinkomsten. Förhöjningarna gäller vid årsinkomster på upp till 45 221 euro, varefter förhöjningen är 32,5 %. Om båda föräldrarna tar ut föräldraledighet betalas förhöjd dagpenning till bådadera.

- 1.1.2007 förlängdes föräldrapenningsperioden för adoptivföräldrar från 180 till 200 vardagar. Adoptivfäder med rätt till föräldrapenning fick samma rätt till faderskapspenning och pappamånad som andra fäder.
- Sedan 1.1.2007 har den part i ett registrerat partnerskap som inte är barnets biologiska förälder rätt till föräldrapenning om partnerskapet registrerats före barnets adoption eller födelse. Föräldrarna i ett registrerat partnerskap kan sinsemellan komma överens om fördelningen av föräldrapenningsperioden.
- Sedan 1.1.2007 ersätts de semesterlöner som arbetsgivaren betalar under föräldraledighet bättre än tidigare. Ersättningen för semesterkostnader bestäms på basis av årsarbetsinkomsten och inte längre på basis av den utbetalda förmånen. Dessutom höjs grunden för ersättningen med koefficienten 1,26. Arbetsgivaren får till följd av förhöjningen av moderskapspenningen en större ersättning än tidigare för lön som betalats till modern under moderskapspenningsperioden. Förändringen tillämpas på semesterkostnadsersättningar i fall där föräldradagpenning betalats för samma barn för första gången 1.1.2007 eller senare.

2009

- Sedan 1.1.2009 är minimibeloppet för dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen 22,04 euro/dag (tidigare 15,20 euro/dag).
- Sedan 1.1.2009 är stipendiater som utför vetenskapligt eller konstnärligt arbete försäkrade enligt LFöPL och således berättigade till inkomstrelaterade dagpenningförmåner.

2010

- Sedan 1.1.2010 kan partiell sjukdagpenning beviljas direkt efter karenstiden för sjukdagpenning (insjuknandedagen och de nio därpå följande vardagarna). Partiell sjukdagpenning kan också beviljas direkt efter sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning. Partiell sjukdagpenning kan under vissa förutsättningar betalas till arbetsgivaren. Sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning som börjar eller fortsätter omedelbart efter rehabiliteringspenning kan beviljas utan karenstid.
- Sedan 1.1.2010 minskas den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen enligt sjukförsäkringslagen med 60 % av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens arbetspensionsavgift, löntagarens arbetslöshetsförsäkringsavgift och sjukförsäkringens dagpenningpremie. Avdraget var 3,5 % år 2010.
- Sedan 1.8.2010 är sjukdagpenningen primär i förhållande till studiestödet. Studiestöd kan lyftas tills den studerande får ett beslut om beviljande av sjukdagpenning. Lagen gäller studerande som blivit arbetsförmögna 1.8.2010 eller senare.

- 1.1.2010 tai sen jälkeen alkaneita vanhempainpäiväraha-kausia koskevan muutoksen mukaan isäkuukausi piteni kahdella viikolla siten, että isyysraha-päivien määrää pidennettiin 24 päivään. Isäkuukauden enimmäispituudeksi tuli näin 36 arkipäivää.
- 1.8.2010 alkaen työnantajalle on maksettu päivärahaetuus siltä osin kuin työnantaja on maksanut vakuutetulle palkkaa työkyvyttömyysajalta työsuhteen perusteella ja työkyvyttömyys johtuu elin-, kudos- tai solusiirtoa varten tehdystä luovutuksesta.

2011

- 1.1.2011 sairausvakuutuslakia muutettiin siten, että yrittäjät ja tieteellistä tutkimusta tekevät tai taiteellista toimintaa harjoittavat apurahansaajat, joilla on työkyvyttömyyden alkaessa voimassa samanaikaisesti sekä maatalousyrittäjän että yrittäjän eläkevakuutus, saavat sairausvakuutuslain omavastuuajan päivärahaa samanaikaisesti molempien eläkevakuutusten perusteella.
- 1.1.2011 sairausvakuutuslakia tarkennettiin siten, että työmarkkinatuen korotusosia ei huomioida etuuden määrässä, kun päiväraha lasketaan työttömyys-etuuden perusteella.
- 1.3.2011 alkaen sairausvakuutuksen vähimmäismääräiset sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä erityishoitoraha on sidottu kuluttajahintojen muutosta vastaavaan kansaneläkeindeksiin. Vähimmäismääräinen päiväraha on 22,13 euroa 1.3.2011 alkaen.
- 1.7.2011 sairausvakuutuslakia muutettiin niin, että sairauspäivärahan enimmäisajan jälkeen työhön palanneelle henkilölle voidaan sairauden uusiutuessa maksaa sairauspäivärahaa omavastuuajan jälkeen enintään 50 arkipäivää. Edellytyksenä on, että hän on ollut enimmäisajan jälkeen työssä vähintään 30 päivää.
- 1.7.2011 alkaen takautuvasti päivärahan kanssa samalle ajalle myönnetty kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke ei ole poistanut oikeutta sairauspäivärahaan, vaan eläke vähennetään sairauspäivärahasta.

2012

- 1.6.2012 alkaen sairauspäivärahan maksaminen 90 arkipäivän jälkeen on edellyttänyt työterveyslääkärin lausuntoa jäljellä olevasta työkyvystä ja työssä jatkamisen mahdollisuuksista. Muutos koskee vain työntekijöitä.
- 1.6.2012 alkaen sairauspäivärahaa on pitänyt hakea kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta ja osasairauspäivärahaa kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada. Muiden päivärahaetuuksien hakuajat säilyvät ennallaan.

2013

- 1.1.2013 alkaen isyysvapaa ja isyysrahan maksaminen muuttuivat. Uudistus koskee niitä perheitä, joissa äitiysraha tai adoptioiperheissä vanhempainraha on alkanut 1.1.2013 jälkeen. Uudistuksen myötä isäkuukausi poistui. Isyysraha-kausina on yhteensä enintään

- Enligt den ändring som gällde föräldradagpenningssperioder som inleddes 1.1.2010 eller senare förlängdes pappamånaden med två veckor så att antalet dagar med faderskapspenning utökades till 24 dagar. Pappamånaden kan följaktligen omfatta högst 36 vardagar.
- Sedan 1.8.2010 betalas dagpenningförmån till arbetsgivaren till den del som arbetsgivaren har betalat lön på grund av anställningsförhållande till en försäkrad för tid med arbetsförmåga och arbetsförmågan beror på organ-, vävnads- eller celldonation.

2011

- 1.1.2011 ändrades sjukförsäkringslagen så att företagare och stipendiater som bedriver vetenskaplig forskning eller idkar konstnärlig verksamhet och som då arbetsförmågan inträder har gällande pensionsförsäkring både för lantbruksföretagare och för företagare, får dagpenning för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen samtidigt med stöd av båda pensionsförsäkringarna.
- 1.1.2011 preciserades sjukförsäkringslagen så att förhöjningsdelarna till arbetsmarknadsstödet inte beaktas i förmånsbeloppet när dagpenningen beräknas med stöd av en arbetslöshetsförmån.
- Sedan 1.3.2011 är minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningarna samt specialvårdspenningen bundna till folkpensionsindex som motsvarar förändringen i konsumentpriserna. Minimidagpenningen är 22,13 euro fr.o.m. 1.3.2011.
- 1.7.2011 ändrades sjukförsäkringslagen så att en person som återgår till arbetet efter maximitiden med sjukdagpenning vid återfall kan få sjukdagpenning efter självrisktiden under högst 50 vardagar. Detta förutsätter att personen har arbetat minst 30 dagar efter maximitiden.
- Sedan 1.7.2011 hindrar sjukpension enligt folkpensionslagen som retroaktivt beviljats för samma tid som dagpenningen inte rätten till sjukdagpenning, utan pensionen dras av från sjukdagpenningen.

2012

- Sedan 1.6.2012 förutsätter utbetalning av sjukdagpenningen efter att den betalats för 90 vardagar ett utlåtande från företagsläkare om arbetstagarens återstående arbetsförmåga och möjligheter att fortsätta arbeta. Ändringen gäller endast arbetstagare.
- Sedan 1.6.2012 måste man ansöka om sjukdagpenning inom två månader från det att arbetsförmågan börjat och partiell sjukdagpenning inom två månader från den dag fr.o.m. vilken man önskar få dagpenningen. Ansökningstiderna för övriga dagpenningförmåner förblir oförändrade.

2013

- 1.1.2013 ändrades villkoren för faderskapsledighet och utbetalning av faderskapspenning. Ändringarna gäller de familjer där moderskapspenningen eller, i fråga om adoptivfamiljer, föräldrapenningen har börjat efter 1.1.2013. Samtidigt slopades pappamånaden.

54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Isä voi vatedeskin pitää enintään 18 isyysrahapäivää samaan aikaan kuin äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Loput tai halutessaan kaikki isyysrahapäivät isä voi pitää äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen siihen asti, kun lapsi täyttää 2 vuotta.

2014

- 1.1.2014 alkaen osasairauspäivärahan maksamisen enimmäisaika piteni 72 arkipäivästä 120 arkipäivään. Osasairauspäivärahaa voi saada myös, jos on useampi osa-aikatyö, sillä edellytyksellä, että osa-aikatoiden yhteenlaskettu työaika on vähintään 35 tuntia viikossa.

2015

- 1.1.2015 alkaen erityishoitorahaa voidaan maksaa vanhemmalle, jonka lapsi kokeilee kouluun tai päivähoitoon paluuta mukautetusti. Kokeilun tulee perustua hoitavan lääkärin arvioon ja sen pitää edellyttää vanhemman varallaoloa kotona. Tämä koskee tilanteita, joissa lapsi ei voi vaikean sairauden hoidon vuoksi palata suoraan täysipainoisesti päivähoitoon tai kouluun.
- 1.1.2015 alkaen isälle voidaan maksaa vanhempainrahaa työ- ja opiskelualjalta, jolloin vanhempainraha maksetaan työskentely- ja opiskelupäiviltä vähimmäismääräisenä. Äidin tai isän pitämän vanhempainrahajakson vähimmäispituus poistui.
- 1.1.2015 alkaen päätoiminen opiskelija voi ryhtyä vähäisessä määrin opiskelemaan sairauspäivärahakauden aikana. Vähäisellä määrällä tarkoitetaan opiskelua, joka on määrältään enintään 40 % ohjeellisesta lukukauden tai lukuvuoden tavoitteesta. Muutoksen tarkoitus on varmistaa opintojen edistyminen ja ehkäistä keskeyttämisriskiä.

2016

- 1.1.2016 alkaen vanhempainpäivärahakaudelta maksettava 30 päivän korotusosa poistetaan, ja päiväraha määräytyy jatkossa enintään 70 %:n korvausasteen mukaan nykyisen 75 %:n sijaan. Muutos koskee niitä vanhempainrahaa, joiden vanhempainpäivärahakausi alkoi 1.1.2016 jälkeen.
- 1.1.2016 alkaen sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan 70 %:n korvaustasoon oikeuttava vuosittainen työtuloraja on 30 000 euroa. Tulorajan ylittävältä osalta sairauspäivärahaa ja kuntoutusrahaa karttuu nykyisen 40 %:n sijasta 35 % vuoden 2015 tasossa 56 032 euroon saakka ja tämän ylittävältä osalta 25 %.
- 1.1.2016 lukien sairauspäivärahan hakijan työedellytyksen täyttymistä ei enää selvitetä.
- 1.4.2016 alkaen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyy vuosilomalain ja merimiesten vuosilomalain perusteella enintään kuuden kuukauden ajal-

En faderskapspenningperiod omfattar totalt högst 54 vardagar, dvs. ca 9 veckor. Fadern får fortfarande ta ut högst 18 faderskapspenningdagar samtidigt som modern får moderskaps- eller föräldrapenning. Fadern får efter moderskaps- och föräldrapenningperioden ta ut de resterande faderskapspenningdagarna, eller alla faderskapspenningdagar om han så vill, ända fram till dess att barnet fyller 2 år.

2014

- 1.1.2014 förlängdes den maximala tiden för utbetalning av partiell sjukdagpenning från 72 vardagar till 120. Partiell sjukdagpenning kan man få också när man har flera deltidsarbeten, förutsatt att den sammanlagda arbetstiden med deltidsarbeten är minst 35 timmar per vecka.

2015

- Från 1.1.2015 kan specialvårdspenning betalas till en förälder vars barn prövar på att återgå till skola eller dagvård anpassat. Försöket ska grunda sig på en bedömning av den behandlande läkaren och förutsätta att en förälder är i beredskap hemma. Detta gäller situationer där barnet på grund av behandlingen av en svår sjukdom inte kan återgå till dagvård eller skola direkt och fullvärdigt.
- Från 1.1.2015 kan föräldrapenning betalas till fadern för tid i arbete och studier så att den betalas till minimibeloppet för arbets- och studiedagarna. Minimilängden på föräldrapenningperiod som modern eller fadern tar ut slopades.
- Från 1.1.2015 kan en heltidsstuderande börja studera i liten skala under sjukdagpenningperioden. Med studier i liten skala avses studier som till sin omfattning utgör högst 40 % av den normativa målsatta studieframgången per termin eller per läsår. Syftet med ändringen är att säkerställa studieframgången och förebygga risken för avbrott.

2016

- Den förhöjningsdel som för närvarande betalas i 30 dagar under föräldradagpenningperioden slopas från och med 1.1.2016. I fortsättningen fastställs dagpenningen enligt en ersättningsgrad på högst 70 % i stället för nuvarande 75 %. Ändringen gäller de föräldrar vars föräldradagpenningperiod börjar efter 1.1.2016.
- Från och med 1.1.2016 är den årliga arbetsinkomstgränsen som berättigar till en ersättningsgrad på 70 % för sjukdagpenning och rehabiliteringspenning 30 000 euro. På den överstigande delen upp till 56 032 euro är sjukdagpenningens och rehabiliteringspenningens belopp 35 % på 2015 års nivå i stället för nuvarande 40 %, och på den del som överstiger 56 032 euro är beloppet 25 %.
- Sedan 1.1.2016 utreds det inte längre om en person som ansöker om sjukdagpenning uppfyller arbetsvillkoret.
- Från och med 1.4.2016 intjänas enligt semesterlagen och semesterlagen för sjömän semester under moderskaps-, faderskaps- och föräldraledighet under högst

ta. Työnantajan vuosilomakustannuskorvausta maksetaan vain lakisääteisen vuosiloman ajalta syntyneistä kustannuksista.

2017

- 1.1.2017 alkaen työtuloihin perustuva sairauspäiväraha on 70 % päiväänsiosta 30 350 euron vuosityötu- loon asti. Yli 30 350 euron vuosityötulosta korvausaste laskee 20 %:iin. Muutos ei koske erityishoitorahaa tai vanhempainpäivärahoja.
- 1.3.2017 alkaen Kela maksaa vain yhtä etuutta eli tar- tuntautipäivärahaa sellaiselle henkilölle, joka on määrätty olemaan tartuntataudin vuoksi poissa työs- tään, eristettäväksi tai karanteeniin. Se korvaa aiem- min maksetun päivärahan ja ansionmenetykskorvauk- sen yhdistelmän.
- 1.3.2017 alkaen lapsen äidin naispuolisella avio- tai avopuolisella on oikeus vanhempain- ja isyysrahaan samoin perustein kuin lapsen äidin miespuolisella avio- tai avopuolisella.
- 1.3.2017 alkaen lapsen hoidosta vastaavalla isällä on oikeus isyys- ja vanhempainrahaan, vaikka lapsen äiti ja isä eivät elä yhteisessä taloudessa avio- tai avoliit- tossa. Jos isä ottaa lapsen hoitoonsa äitiysrahakau- della, isällä on oikeus vanhempainrahaan jo äitiysra- hakauden aikana.

3. Sairaanhoitokorvaukset

Vuotta 2000 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2000

- 1.1.2000 alkaen jatkettiin vuodella hammashoidon korvaamista entiseen tapaan vuonna 1955 ja sitä en- nen syntyneille.
- 1.3.2000 myönnettiin miinanraivaustehtäviin vuosina 1945–1952 osallistuneille oikeus rintamaveteraanien hammashuoltoon.

2001

- 1.1.2001 alkaen korvaus yksityishammaslääkärin su- rittamasta tutkimuksesta ja hoidosta on 60 % vahvis- tettujen taksojen mukaisista määristä. Vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneiden korvaus hampaiden tarkastuk- sesta pieneni 75 %:sta; rintamaveteraanien korvaukset säilyivät ennallaan. Hampaiden tarkastus korvataan enää kerran vuodessa.
- 1.4.2001 alkaen sairausvakuutuksen korvaama yksi- tyinen hammashuolto ulottuu vuonna 1946 ja sen jäl- keen syntyneisiin.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut ra- hamäärät. Muutoksia rahamääriin saattoi syntyä lu- kujen pyöristyksistä.

sex månader. Ersättning för semesterkostnader betalas till arbetsgivare endast för kostnader som uppkommit under lagstadgad semester.

2017

- Från 1.1.2017 är den sjukdagpenning som grundar sig på arbetsinkomsten 70 % av dagsinkomsten upp till en årsinkomst på 30 350 euro. För den årsinkomst som överstiger 30 350 euro sjunker ersättningsgraden till 20 %. Ändringen gäller inte specialvårdspenning och föräldradagpenningar.
- Från 1.3.2017 kan FPA betala endast en förmån, det vill säga dagpenning vid smittsam sjukdom, till den som på grund av en smittsam sjukdom förordnats att vara borta från sitt arbete, hållas isolerad eller hållas i karantän. Dagpenningen vid smittsam sjukdom ersät- ter den kombination av dagpenning och ersättning för inkomstbortfall som tidigare betalats.
- Från 1.3.2017 har en kvinna som är gift eller sambo med barnets mor ha rätt till föräldra- och faderskaps- penning på samma grunder som en man som är gift eller sambo med barnets mor.
- Från 1.3.2017 har en far som ansvarar för vården av barnet rätt till faderskaps- och föräldrapenning även om barnets mor och far inte lever i gemensamt hus- håll som gifta eller sambor. Om fadern har hand om barnet under moderskapspenningensperioden har han rätt till föräldrapenning redan under moderskapspen- ningsperioden.

3. Sjukvårdersättningar

För ändringar före 2000, se årsboken för 2014 eller äld- re upplagor.

2000

- 1.1.2000 förlängdes rätten till tandvårdersättning med ett år för personer födda 1955 eller tidigare.
- 1.3.2000 fick deltagare i minröjning 1945–1952 rätt till tandvård för frontveteraner.

2001

- Sedan 1.1.2001 är ersättningen för undersökning och behandling som utförts av privat tandläkare 60 % av de taxeenliga beloppen. Ersättningen till personer födda 1956 eller senare för undersökning av tänderna sjönk från tidigare 75 %; ersättningarna till frontveteraner bibehölls oförändrade. Undersökning av tänder ersätts endast en gång per år.
- 1.4.2001 utsträcktes sjukförsäkringsersättningen för privat tandvård till personer födda 1946 och senare.

2002

- 1.1.2002 infördes eurobelopp i samtliga bestämmel- ser. Avrundningar av talen kunde medföra vissa för- ändringar i beloppen.

b. Sairaanhoidokorvausten euromääräiset omavastuut vuodesta 2000 Sjukvårdsersättningarnas självriskbelopp från och med år 2000

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Omavastuu, € – Självriskandel, €							
	Lääkkeet – Läkemedel					Tutkimus ja hoito Under- sökning och behandling	Matkat – Resor	
	Ostokertakohmainen Per inköp		Lääkekohtainen Per läkemedel	Vuotuinen Årlig	Lääkekohtainen Per läkemedel		Matka- kohtainen Per resa	Vuotuinen Årlig
	Perus- korvaus Grund- ersättning	Alempi erityis- korvaus Lägre special- ersättning	Ylempi erityis- korvaus Högre special- ersättning	Lisäkorvaus Tilläggsersättning			Lisäkorvaus Tilläggs- ersättning	
1.1.2000	8,41	4,20	4,20	558,37	.	11,77	7,57	151,37
1.1.2001	8,41	4,20	4,20	580,20	.	13,46	9,25	157,26
1.1.2002	8,41	4,20	4,20	594,02	.	13,46	9,25	157,26
1.1.2003	10,0	5,0	5,0	601,15	.	13,46	9,25	157,26
1.1.2004	10,0	5,0	5,0	604,72	.	13,46	9,25	157,26
1.1.2005	10,0	5,0	5,0	606,95	.	13,46	9,25	157,25
1.1.2006	.	.	3,0	616,72	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2007	.	.	3,0	627,47	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2008	.	.	3,0	643,14	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2009	.	.	3,0	672,70	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2011	.	.	3,0	675,39	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2012	.	.	3,0	700,92	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2013	.	.	3,0	670,00	1,5	–	14,25	242,25
1.1.2014	.	.	3,0	610,00	1,5	–	14,25	242,25
1.1.2015	.	.	3,0	612,62	1,5	–	16,00 ¹⁾	272,00
1.1.2016	.	.	4,5	610,37	2,5	–	25,00 ¹⁾	300,00
1.1.2017	.	.	4,5	605,13	2,5	–	25,00 ¹⁾	300,00

¹⁾ Taksimatkoissa on kaksi omavastuuta. Omavastuu on 16 euroa (25 euroa vuosina 2016 ja 2017), kun taksi tilataan alueellisesti keskitetystä tilausnumerosta, ja 32 euroa (50 euroa vuosina 2016 ja 2017), kun taksi tilataan muualta kuin keskitetystä tilausnumerosta. Det finns två olika slag av självrisk vid taxiresor. Självrisken är 16 € (25 euro år 2016 och 2017) när taxin beställs från det regionalt centraliserade beställningsnumret och 32 € (50 euro år 2016 och 2017) när taxin beställs från något annat ställe än det centraliserade numret.

- 1.12.2002 alkaen koko väestö on ollut sairausvakuutuksen hammashuollon piirissä.

2003

- 1.4.2003 alkaen apteekit ovat vaihtaneet lääkärin tai hammaslääkärin määräämän lääkevalmisteiden halvimpaan tai siitä hinnaltaan vain vähän poikkeavaan Lääkelaitoksen luettelon mukaiseen vaihtokelpoiseen valmisteeseen. Vaihtoa ei saa tehdä, jos lääkkeen määrääjä tai ostaja kieltää vaihdon.

2004

- 1.1.2004 alkaen valtioneuvosto päättää edelleen erityiskorvaukseen oikeuttavista sairauksista. Lääkevalmisteiden erityiskorvattavuuden ratkaisee hakemuksista lääkkeiden hintalautakunta. Lääkkeiden erityiskorvattavuus ratkaistaan lisäksi nyt valmiste- eikä lääkeainekohtaisesti kuten ennen.

2005

- 1.1.2005 voimaan tullessa uudessa sairausvakuutuslaissa selkiytettiin sairaanhoidokorvausten suhdetta julkiseen terveydenhuoltoon.
- 1.1.2005 alkaen ulkomailla annettu hoito tai tehty tutkimus on ollut korvattavaa, kun hoito tai tutkimus on annettu tai tehty EU-jäsenvaltiossa tai valtiossa, jossa sovelletaan EY-lainsäädäntöä. Oikeus sairaanhoidokorvaukseen on myös henkilöllä, joka omatoimisesti hakeutuu hoitoon toiseen jäsenvaltioon.

- 1.12.2002 blev hela befolkningen berättigad till tandvårdsersättningar från sjukförsäkringen.

2003

- Sedan 1.4.2003 har apoteken bytt ut läkemedelspreparat som läkare eller tandläkare förskrivit mot det enligt Läkemedelsverkets förteckning billigaste utbytbara preparatet eller ett utbytbart preparat vars pris avviker bara litet från det billigaste preparatets pris. Läkemedel får inte bytas ut om kunden eller den som förskrivit det motsätter sig utbyte.

2004

- Sedan 1.1.2004 beslutar statsrådet fortsättningsvis om sjukdomar som berättigar till specialersättning. Huruvida ett läkemedelspreparat är specialersättningsgillt avgör läkemedelsprinsnämnden på basis av ansökan. Rätten till specialersättning avgörs numera utifrån preparatet, och inte såsom tidigare enligt läkemedels-substansen.

2005

- I den nya sjukförsäkringslagen, som trädde i kraft 1.1.2005, klarlades sjukvårdsersättningarnas förhållande till den offentliga hälso- och sjukvården.
- Sedan 1.1.2005 berättigar utomlands given vård eller utförd undersökning till ersättning om den givits eller utförts i en EU-medlemsstat eller i en stat där EUGlagstiftning tillämpas. Även personer som på eget initiativ söker vård i en annan medlemsstat har rätt till sjukvårdsersättning.

- 1.1.2005 yhdistettiin ja yhtenäistettiin sairausvakuutuslain ja Kelan järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain matkakustannusten omavastuut. Kummankin lain mukaan korvattavan matkan omavastuu on 9,25 euroa yhdensuuntaista matkaa kohti, ja yhteinen vuotuinen omavastuu on 157,25 euroa. Molempien lakien mukaiset matkakorvaukset hoidetaan sairausvakuutusjärjestelmän kautta.
- 1.1.2005 merkittävien ja kalliiden lääkkeiden nimitys muuttui erityisperustein korvattaviksi lääkkeiksi.
- 1.1.2005 alkaen lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioiden sekä tutkimuksen ja hoidon taksojen perusteista on päättänyt valtioneuvosto (ennen sosiaali- ja terveysministeriö). Erityiskulkuneuvojen korvausperusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö tai liikenne- ja viestintäministeriö kulkuneuvosta riippuen.
- 1.1.2005 alkaen sairausvakuutuslaissa on määritelty, mitä sairausvakuutuskorvauksen edellyttämällä halvimmalla matkustustavalla tarkoitetaan. Halvin tapa on julkinen liikenne ja siihen ketjuttamalla yhdistetty eri liikennevälineillä tehty matka. Henkilöllä on edelleen oikeus käyttää erityisajoneuvoa, jos hänen sairautensa tai vammansa tai liikenneolosuhteet sitä edellyttävät.
- 1.1.2005 alkaen lääkärin määräämää tutkimusta ja hoitoa on korvattu enintään 15 hoitokerralta vuoden aikana (aikaisemmin enintään 15 hoitokerralta 3 kuukauden aikana).

2006

- 1.1.2006 lääkekorvausjärjestelmä uusittiin. Korvaus määritellään prosenttiosuutena lääkkeen hinnasta. Ostokertakohtaiset euromääräiset omavastuut poistuivat. Lääkekorvauksia maksetaan edelleen kolmessa ryhmässä: peruskorvaus, alempi erityiskorvaus ja ylempi erityiskorvaus. Lisäksi säilyi vuotuinen lisäkorvaus.

Peruskorvaus	42 % lääkkeen hinnasta (ei enää ostokertakohtaisen omavastuun ylittävältä osalta)
Alempi erityiskorvaus	72 % lääkkeen hinnasta (ei enää ostokertakohtaisen omavastuun ylittävältä osalta)
Ylempi erityiskorvaus	100 %, mutta kustakin lääkkeestä peritään euromääräinen omavastuu (3 €)
Lisäkorvaus	100 %, mutta kustakin lääkkeestä peritään euromääräinen omavastuu (1,50 €)

Korvaus maksetaan samalla kertaa ostetusta enintään 3 kuukauden hoitoaikaan vastaavasta lääkemäärästä. Korvauksen saaminen edellyttää, että lääkkeiden hin-

- 1.1.2005 sammanslogs och förenhetligades självriskerna för resekostnader i sjukförsäkringslagen och lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten. Enligt vardera lagen är självriskandelen för ersättningsgilla resor 9,25 euro för en enkelresa. Det sammanlagda årliga självriskbeloppet är 157,25 euro. Resekostnadsersättningarna enligt dessa lagar handläggs inom sjukförsäkringssystemet.
- 1.1.2005 ändrades benämningen betydelsefulla och dyra läkemedel till läkemedel som ska ersättas på särskilda grunder.
- Sedan 1.1.2005 beslutar statsrådet om grunderna för läkar- och tandläkararvoden samt taxorna för undersökning och behandling (tidigare var det social- och hälsovårdsministeriet). Ersättningsgrunderna för speciella färdmedel fastställs av social- och hälsovårdsministeriet eller kommunikationsministeriet beroende på färdmedlet.
- 1.1.2005 infördes i sjukförsäkringslagen en definition på vad som avses med förmånligaste färd sätt, som är en förutsättning för att sjukförsäkringsersättning ska betalas. Det förmånligaste färd sättet innebär anlitande av kollektivtrafik och resor med olika trafikmedel som kombineras med kollektivtrafiken genom sammanlänkning. En person har alltså rätt att anlita specialfordon, om hans sjukdom eller handikapp eller trafikförhållandena förutsätter detta.
- Sedan 1.1.2005 betalas ersättning för läkarordinerad undersökning och vård för högst 15 undersöknings- och vårdtillfällen under ett år (tidigare högst 15 gånger under 3 månader).

2006

- 1.1.2006 reviderades systemet med läkemedelsersättningar. Ersättningen beräknas som en procentuell andel av läkemedlets pris. Självriskbeloppet per inköpslopad. Läkemedel ersätts fortfarande enligt tre kategorier: grundersättning, lägre specialersättning och högre specialersättning. Också den årliga tilläggsersättningen kvarstod.

Grundersättning	42 % av läkemedlets pris (inte längre av det belopp som överstiger självrisken per inköpstillfälle)
Lägre specialersättning	72 % av läkemedlets pris (inte längre av det belopp som överstiger självrisken per inköpstillfälle)
Högre specialersättning	100 %, men för varje läkemedel uppbärs ett självriskbelopp (3 €)
Tilläggsersättning	100 %, men för varje läkemedel uppbärs ett självriskbelopp (1,50 €)

Ersättningen betalas för en sådan läkemedelsmängd som köps på en och samma gång och som motsvarar högst 3 månaders behandling. För att ersättning ska

talautakunta on vahvistanut lääkkeen korvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan.

Apteekki voi toimittaa potilaan lääkkeet kerta-annoksiksi jaoteltuina. Annosjakelupalkkio korvataan 75 vuotta täyttäneelle henkilölle, jos hänellä on annosjakelun alkaessa vähintään 6 annosjakeluun soveltuvaa korvattavaa lääkettä. Palkkiosta (enintään 2 €/vk) korvataan 42 % (kolmivuotinen kokeilu).

Erityisperustein korvattavien lääkkeiden nimitys muuttui rajoitetusti korvattaviksi lääkkeiksi.

- 1.1.2006 lääkkeiden hintalautakunta alensi korvattavien lääkevalmisteiden vahvistettuja tukkuhintoja (5 %). Jos myyntiluvan haltija ei hyväksy alennusta, se voi irtisanoa valmisteensa korvausjärjestelmän piiristä.

2007

- 1.1.2007 sairausvakuutuslakiin lisättiin säännökset korvauksen maksamisesta suoraan palvelujen tuottajalle silloin, kun tämä on perinyt asiakkaalta hinnan, josta sairausvakuutuskorvaus on jo vähennetty. Vastaava suorakorvausmenettely on ollut apteekkeilla voimassa vuodesta 1970. Muutoksen jälkeen myös muut terveydenhuollon palvelujen tuottajat voivat luopua kirjallisista valtakirjoista. Kela ei enää lähetä kirjallista päätöstä suorakorvauksesta, ellei vakuutettu sitä erikseen pyydä.

2008

- 1.1.2008 alkaen Kela on korvannut kunnille terveyskeskuksissa ja sairaaloissa EY-lainsäädännön tai muun sosiaaliturvasopimuksen perusteella annettua sairaanhoidon kustannukset, kun hoito on annettu muualla kuin Suomessa vakuutetuille henkilöille tai heidän perheenjäsenilleen.
- 1.1.2008 alkaen korotettiin hammaslääkärinpalkkioiden korvaustaksoja tavoitteena hallitusohjelman mukainen 40 %:n korvaustaso.

2009

- 1.1.2009 kolmevuotinen kokeilu apteekkien perimän annosjakelupalkkion korvaamisesta vakiinnutettiin ja korvattavan palkkion viikkokohtainen enimmäismäärä nostettiin 3 euroon (ennen 2 euroa).
- 1.1.2009 alkaen lääkärinpalkkioiden taksaluettelossa toimenpiteet ja koodit tarkistettiin vastaamaan Stakesin luokituskeskuksen ajantasaista luetteloa. Lääkärinpalkkioiden korvaustasoa ei muutettu. Hammaslääkärinpalkkioissa taksat ryhmiteltiin 16 tasaeuroiseen ryhmään Stakesin suun terveydenhuollon toimenpide- luokituksen vaativuusluokkia apuna käyttäen.
- 1.4.2009 otettiin käyttöön lääkkeiden viitehintajärjestelmä, joka täydentää vuonna 2003 voimaan tullutta lääkevaihtojärjestelmää. Lääkkeiden hintalautakunta määrittää eri lääkeryhmille viitehinnat, joiden mukaan maksettava korvaus määräytyy.

kunna betalas krävs att läkemedelsprinsnämnden har fastställt ersättningsgiltighet och ett skäligt partipris för läkemedlet.

Apoteket kan expediera kundens läkemedel uppdelade i engångsdoser. Arvodet för dosdispensering ersätts för en person som fyllt 75 år om han eller hon använder minst 6 ersättningsgilla läkemedel som lämpar sig för dosdispensering när dosdispenseringen börjar. Av arvodet (högst 2 €/vecka) ersätts 42 % (treårigt försök).

Benämningen ”läkemedel som ska ersättas på särskilda grunder” ändrades till ”läkemedel som omfattas av begränsad ersättning”.

- 1.1.2006 sänkte läkemedelsprinsnämnden de fastställda partipriserna på ersättningsgilla läkemedelspreparat (5 %). Innehavare av försäljningstillstånd som inte godkänner sänkningen kan dra bort sina preparat ur ersättningsystemet.

2007

- 1.1.2007 infördes i sjukförsäkringslagen bestämmelser om betalning av ersättning direkt till serviceproducenten när denne av kunden uppburit ett pris som redan minskats med sjukförsäkringsersättningen. Ett liknande direktersättningsförfarande har funnits på apoteken sedan 1970. Efter förändringen kan också andra producenter av hälsovårdstjänster avstå från skriftliga fullmakter. FPA skickar inte längre ut skriftliga beslut om direktersättning om inte den försäkrade separat begär ett sådant.

2008

- Sedan 1.1.2008 ersätter FPA kommunerna för kostnader för sjukvård som med stöd av EG-lagstiftningen eller en överenskommelse om social trygghet getts på hälsovårdscentraler och sjukhus till personer som är försäkrade någon annanstans än i Finland eller till deras familjemedlemmar.
- 1.1.2008 höjdes taxorna för ersättning av tandläkararvodet i syfte att uppnå den ersättningsnivå på 40 % som fastställdes i regeringsprogrammet.

2009

- 1.1.2009 började FPA efter en treårig försöksperiod betala ersättning för apotekens dosdispenseringsarvode och maximibeloppet för det arvode som ersätts höjdes till 3 euro per vecka (tidigare 2 euro).
- 1.1.2009 justerades åtgärderna och koderna i taxaförteckningen för läkararvodet att motsvara den uppdaterade klassifikation som upprätthålls av Stakes klassifikationscenter. Ersättningsnivån för läkararvodet förblev oförändrad. I fråga om tandläkararvodena indelades taxorna i 16 grupper med jämna eurobelopp med hjälp av kravklassificeringen för Stakes klassifikation av åtgärder i mun och käkar.
- 1.4.2009 togs ett referensprissystem för läkemedel i bruk. Systemet kompletterar det läkemedelsutbytes-system som infördes 2003. För de olika läkemedelsgrupperna fastställer läkemedelsprinsnämnden referenspriser som fungerar som ersättningsgrund.

- 3.12.2009 alkaen yöpymisrahaa on voitu myöntää vakuutetulle, joka on raskauden vuoksi joutunut yöpymään terveydenhuollon toimintayksikön läheisyydessä.

2010

- 1.1.2010 alkaen suuhygienistin antama hoito on korvattu, kun hoito perustuu yksityisessä terveydenhuollossa toimivan hammaslääkäriin määräkseen. Tutkimus ja hoito korvataan enintään 15 kerralta, jos tutkimus on tehty tai hoito on annettu kahden vuoden kuluessa määräksestä. Suun terveystarkastus korvataan kerran kalenterivuodessa. Vakuutetulle maksettava korvaus on euromääräinen ilman kiinteää omavastuuta.
- 1.5.2010 alkaen tulivat voimaan uudet EU-asetukset (883/04 ja 987/09). Sairaanhoidokorvausten perusteet muuttuivat erällä henkilöryhmillä. Uusi henkilöryhmä, jolle korvataan sairaanhoitokustannukset sairausvakuutuslain mukaan, ovat vain Suomesta eläkettä saavat, jotka eivät asu Suomessa eivätkä ole Suomessa vakuutettuja. Heidän sekä Suomessa tilapäisen oleskelun aikana syntyneet sairaanhoitokustannukset että EU- tai ETA-valtiossa syntyneet sairaanhoidon kustannukset kuuluvat Suomen vastuulle. Muut korvausperustemuutokset koskevat Suomessa sairausvakuutettuja, joiden syntynyt sairaanhoitokustannuksia ulkomailla. He ovat oikeutettuja hakemaan sairausvakuutuslain nojalla Kelasta korvauksia. Toisessa EU- tai ETA-valtiossa sairausvakuutetut ovat oikeutettuja hakemaan Kelasta sairaanhoitokorvauksia Suomessa syntyneistä kustannuksista. Kustannukset laskutetaan asuinvaltiolta.
- 1.7.2010 alkaen sairausvakuutuslain mukainen sairaanhoitokorvaus on voitu maksaa myös sairaanhoitajan määräämille lääkkeille ja perusvoiteille.

2011

- 1.1.2011 alkaen lääkärin antamasta kuntoutuspsykoterapiasta ei ole enää maksettu sairausvakuutuslain mukaista korvausta, jos kuntoutuspsykoterapia korvataan kuntoutuksena.
- 1.3.2011 alkaen Kela on korvannut sairaanhoitokustannuksia myös kunnallisissa sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa annetusta yksityisestä hoidosta.
- Hammashoidon taksa jakautuu hammaslääkäripalkkiotaksaan, rintamaveteraanien protetiikan toimenpidetaksaan ja suuhygienistinpalkkiotaksaan.

2013

- 1.1.2013 yksityisen sairaanhoidon korvauksissa siirryttiin uuteen korvausjärjestelmään. Prosenttiosuuksiin perustuvasta korvauksesta luovuttiin, ja Kela vahvistaa lääkärin- ja hammaslääkäripalkkioille sekä tutkimuksille ja hoidoille taksan, joka kertoo suoraan potilaalle maksettavan korvauksen määrän. Samalla luovuttiin tutkimuksen ja hoidon yhteydessä perittävistä 13,46 euron kiinteästä omavastuusta. Laboratorio- ja radiologisia tutkimuksia lukuun ottamatta korvaustaso säilyi ennallaan.

- Sedan 3.12.2009 kan övernattningsspenning beviljas en försäkrad som på grund av graviditet varit tvungen att övernatta i närheten av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård.

2010

- Sedan 1.1.2010 är behandling som en munhygienist utfört ersättningsgill om den har ordinerats av en tandläkare inom den privata hälso- och sjukvården. Ersättning betalas för högst 15 gånger om undersökningen har utförts eller behandlingen getts inom två år från förskrivningen. För granskning av munnens hälsotillstånd betalas ersättning endast en gång per kalenderår. Den ersättning som betalas till den försäkrade är ett belopp utan fast självriskandel.
- 1.5.2010 trädde de nya EU-förordningarna (883/04 och 987/09) i kraft. Grunderna för sjukvårdsersättning ändrades för vissa persongrupper. En ny grupp som får ersättning för sjukförsäkringskostnader enligt sjukförsäkringslagen är personer som får pension bara från Finland, inte bor i Finland och inte är försäkrade i Finland. Finland bär ansvaret för deras sjukvårdskostnader som uppkommit under en tillfällig vistelse i Finland eller kostnader för sjukvård i ett EU- eller EES-land. De övriga ändringarna i ersättningsgrunderna gäller personer som är sjukförsäkrade i Finland och som har åsamkats sjukvårdskostnader utomlands. De har rätt att ansöka om ersättning hos FPA med stöd av sjukförsäkringslagen. Personer som är sjukförsäkrade i ett annat EU- eller EES-land har rätt att ansöka om sjukvårdsersättning hos FPA för kostnader som uppstått i Finland. Bosättningslandet faktureras för kostnaderna.
- Sedan 1.7.2010 kan sjukvårdsersättning enligt sjukförsäkringslagen betalas också för läkemedel och basvalvör som ordinerats av sjukskötare.

2011

- Sedan 1.1.2011 betalas inte längre ersättning enligt sjukförsäkringslagen för rehabiliterande psykoterapi som getts av läkare, om den rehabiliterande psykoterapin ersätts som rehabilitering.
- Sedan 1.3.2011 ersätter FPA sjukvårdskostnader också för privat vård som getts i den kommunala social- och hälsovårdens lokaler.
- Tandvårdstaxan omfattar en tandläkararvodestaxa, en taxa för protetiska åtgärder för frontveteraner och en taxa för munhygienistavoden.

2013

- 1.1.2013 övergick man till ett nytt system för ersättande av kostnader för privat sjukvård. Den ersättning som grundar sig på procentandelar slopades, och FPA fastställer för läkar- och tandläkararvoden samt för undersökningar och behandlingar en taxa som direkt anger det ersättningsbelopp som betalas till patienten. Samtidigt slopades den fasta självriskan på 13,46 euro för undersökning och behandling. Med undantag för laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar förblir ersättningsnivån oförändrad.

- 1.1.2013 Kelan korvaamien matkojen matkakohtainen omavastuu nousi 9,25 eurosta 14,25 euroon. Matkakustannusten vuosiomavastuu (ns. matkakatto) nousi 157,25 eurosta 242,25 euroon.
- 1.1.2013 lääkekustannusten vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) aleni 700,92 eurosta 670 euroon. Tämän täytyttyä asiakas maksaa jokaisesta korvattavasta lääkkeestä 1,50 euroa.
- 1.2.2013 lääkkeiden peruskorvaus ja alempi erityiskorvaus pienenivät. Peruskorvaus aleni 42 %:sta 35 %:iin ja alempi erityiskorvaus 72 %:sta 65 %:iin. Ylempi erityiskorvaus (100 %) säilyi ennallaan. Myös annosjakelusta perittävän palkkion korvausprosentti aleni 42 %:sta 35 %:iin. Koska annosjakelusta maksettavaa korvausta ei ole tarkoitus pienentää, korvauksen perusteeksi hyväksyttävä palkkiotaso nousi 3 eurosta 3,60 euroon.
- 1.2.2013 lääkkeiden hintalautakunta alensi viitehintajärjestelmään kuulumattomien korvattavien myyntiluvallisten lääkevalmisteiden tukkuhintoja 5 %.

2014

- 1.1.2014 lääkekustannusten vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) aleni 670 eurosta 610 euroon. Omavastuusuuden täytyttyä asiakas maksaa 1,50 euroa jokaisesta ostamastaan korvattavasta lääkkeestä.
- 1.1.2014 uusi lääketaksa-asetus muutti reseptilääkkeiden vähittäishintojen laskentaperusteita. Kalliimpien reseptilääkkeiden hinnat laskivat ja halvempien nousivat. Lisäksi apteekin perimä toimitusmaksu nousi 0,43 eurosta 2,39 euroon (sis. arvonlisäveron).
- 1.1.2014 otettiin käyttöön eurooppalainen lääkemääräys. Potilasdirektiivi velvoittaa hyväksymään toisessa EU- tai Eta-valtiossa tai Sveitsissä kirjoitetut lääkemääräykset, jos lääkemääräyksessä tarkoitettulla lääkkeellä on myyntilupa siinä jäsenmaassa, jossa se aiotaan hankkia.
- 1.1.2014 tuli voimaan laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta. Laki sekä toimeenpanee Euroopan unionin potilasdirektiivin että kokoaa samaan lakiin EU- ja Eta-maiden ja Sveitsin osalta rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevaa sääntelyä aikaisemmin voimassa olevasta lainsäädännöstä (mm. sairausvakuutuslaista). Uusi laki toi jonkin verran muutoksia esimerkiksi sairaanhoito-oikeuksiin sekä Suomessa että ulkomailta, sairaanhoitokustannusten korvausperusteisiin ja hakemusten käsittelyä koskeviin prosesseihin.
- 1.1.2014 Vaikka asiakkaalle tuli oikeus valita hoitopaikkansa kaikista Suomen terveysasemista ja erikoissairaanhoidon yksiköistä, Kela korvaa matkat edelleen lähimpään hoitopaikkaan.

2015

- 1.1.2015 alkaen hammaslääkärin tekemästä suun ja hampaiden tutkimuksesta saa korvausta pääsääntöi-

- 1.1.2013 steg självriskandelen för resor som ersätts av FPA från 9,25 euro till 14,25 euro. Årssjälvrisk för resekostnader (det s.k. takbeloppet för resekostnader) steg från 157,25 euro till 242,25 euro.
- 1.1.2013 sjönk årssjälvrisk för kundens läkemedelskostnader (det s.k. takbeloppet för läkemedelskostnader) från 700,92 euro till 670 euro. När takbeloppet har nåtts betalar kunden 1,50 euro för varje ersättningsgillt läkemedel.
- 1.2.2013 minskade grundersättningen och den lägre specialersättningen för läkemedel. Grundersättningen sjönk från 42 % till 35 % och den lägre specialersättningen från 72 till 65 %. Den högre specialersättningen (100 %) förblev oförändrad. Också ersättningsprocenten för arvodet för dosdispensering sjönk från 42 % till 35 %. Eftersom det inte är tänkt att ersättningen för dosdispensering ska minskas, höjdes det arvode som godkänns som grund för ersättningen från 3 euro till 3,60 euro.
- 1.2.2013 sänkte läkemedelsprisnämnden partipriserna för de ersättningsgilla läkemedel med försäljningstillstånd som inte hör till referensprissystemet med 5 %.

2014

- 1.1.2014 sjönk årssjälvrisk för kundens läkemedelskostnader (det s.k. takbeloppet för läkemedelskostnader) från 670 euro till 610 euro. När taket för självriskandelen har nåtts betalar kunden 1,50 euro per inhandlat ersättningsgillt läkemedel.
- 1.1.2014 ändrades beräkningsgrunderna för minutförsäljningsprisen på receptläkemedel genom den nya förordningen om läkemedelstaxa. Prisen på de dyrare receptläkemedlen sjönk och prisen på de billigare steg. Dessutom steg apotekens expeditionsavgift från 0,43 euro till 2,39 euro (inkl. mervärdesskatt).
- 1.1.2014 togs det europeiska läkemedelsreceptet i bruk. Enligt patientdirektivet måste ett läkemedelsrecept som skrivits ut i något annat EU- eller EES-land eller i Schweiz godkännas, om det läkemedel som avses i receptet har försäljningstillstånd i det medlemsland där patienten har för avsikt att införskaffa det.
- 1.1.2014 trädde lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård i kraft. Lagen verkställer EU:s patientdirektiv i Finland, och i den har ur tidigare gällande lagstiftning (bl.a. sjukförsäkringslagen) samlats de bestämmelser om gränsöverskridande hälso- och sjukvård som gäller EU- och EES-länderna och Schweiz. Den nya lagen medförde en del ändringar t.ex. avseende rätten till sjukvård i Finland och utomlands, ersättningsgrunderna för sjukvårdskostnader och processerna för handläggning av ansökningar.
- 1.1.2014 fick man rätt att välja vårdenhet bland samtliga hälsostationer och enheter för specialiserad sjukvård i Finland, men FPA ersätter fortfarande kostnader för resor endast till närmaste vårdenhet.

2015

- Sedan 1.1.2015 betalas ersättning i regel bara vartannat år för undersökning av mun och tänder som en

sesti vain joka toinen vuosi. Korvaus voidaan kuitenkin edelleen maksaa joka vuosi, jos tiheämpi tutkiminen on potilaan terveydentilan vuoksi tarpeellista. Suuhygienistin tekemä suun terveystarkastus korvataan vain joka toinen kalenterivuosi.

- 1.1.2015 Kelan korvaamien matkojen omavastuu nousi 14,25 eurosta 16 euroon yhteen suuntaan tehdyltä matkalta. Matkakorvausten vuosiomavastuu (ns. matkakatto) nousi 242,50 eurosta 272 euroon. Taksimatkoihin tuli kaksi omavastuuta. Kun asiakas tilaa taksin alueellisesti keskitetystä tilausnumerosta, hän saa matkakorvauksen heti taksissa ja maksaa matkastaan vain omavastuuosuuden (16 euroa). Jos matka tilataan muualta kuin keskitetystä tilausnumerosta, matka on maksettava ensin kokonaan itse ja haettava jälkikäteen korvausta Kelasta. Omavastuuosuus on tällöin 32 euroa, eikä se kerrytä matkakustannusten vuosiomavastuuta. Korotettua omavastuuta koskevaa sääntelyä ei sovelleta tilanteissa, joissa matkakorvauksiin oikeutettu henkilö ei ole sairausvakuutettu Suomessa. Sama koskee EU- ja Eta-maissa tai Sveitsissä tehtyjä taksimatkoja.
- 1.1.2015 lääkekustannusten vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) nousi 610 eurosta 612,62 euroon. Tämän täyttyä asiakas maksaa jokaisesta korvattavasta lääkkeestä 1,50 euroa.
- 1.4.2015 alkaen tiettyjen erityisryhmien lääkeostoissa otettiin käyttöön jokaiselta alkavalta hoitoviikolta perittävä ylemmän erityiskorvauksen ja lisäkorvauksen poikkeava lääkekohtainen omavastuu. Poikkeava lääkekohtainen omavastuu on kahdestoistaosa kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta lääkekohtaisesta omavastuusta. Poikkeava lääkekohtainen omavastuu voidaan periä, jos sairauden hoidossa käytettävän lääkkeen enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava lääkemäärä on lääketieteellisistä tai hoidollisista syistä tai lääkevalmisteen farmaseuttisten ominaisuuksien vuoksi ostettava useana toimituseränä tai kyse on annosjaellusta lääkkeestä.
- 1.5.2015 alkaen rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskeva laki mahdollistaa sen, että Suomi voi valtioiden välisessä laskutuksessa laskuttaa todellisia kustannuksia kaikkien henkilöryhmien osalta. Uuden laskutusprosessien käyttöönotto odottaa EU-lainsäädäntöön tehtävän vastaavan muutoksen voimaantuloa.

2016

- 1.1.2016 alkaen lääkekorvauksiin tuli kalenterivuosi-kohtainen 50 euron alkuomavastuu kaikille yli 18-vuotiaille. Reseptilääkkeet maksetaan kokonaan itse alkuomavastuun täyttymiseen asti.
- 1.1.2016 alkaen lääkkeiden peruskorvaus nousi 35 %:sta 40 %:iin. Myös annosjakelusta perittävän palkkion korvausprosentti nousi 35 %:sta 40 %:iin. Koska annosjakelusta maksettavaa korvausta ei ole

tandläkare utfört. Ersättningen kan emellertid fortsättningsvis betalas varje år om det finns ett behov av tätare kontroller på grund av patientens hälsotillstånd. För en kontroll av munhälsa som utförts av en munhygienist betalas ersättning bara vartannat kalenderår.

- 1.1.2015 steg självriskandelen för resor som ersätts av FPA från 14,25 euro till 16 euro för en enkelresa. Årsjälvrisk för reseersättning (det s.k. takbeloppet för resekostnader) steg från 242,50 euro till 272 euro. Två olika slag av självrisk infördes vid taxiresor. När kunden beställer taxi från det regionalt centraliserade beställningsnumret får han eller hon reseersättning redan i taxin och betalar bara självriskandelen (16 euro) för resan. Om resan beställs från något annat ställe än det centraliserade beställningsnumret, ska kunden först betala hela priset för resan själv och sedan ansöka om ersättning från FPA i efterskott. Självriskandelen är då 32 euro och den räknas inte med i årsjälvrisk för resekostnader. Bestämnelserna om höjd självrisk tillämpas inte i situationer där personen som är berättigad till reseersättning inte är sjukförsäkrad i Finland. Detsamma gäller taxiresor som gjorts i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz.
- 1.1.2015 steg årsjälvrisk för kundens läkemedelskostnader (det s.k. takbeloppet för läkemedelskostnader) från 610 euro till 612,62 euro. När takbeloppet har nåtts betalar kunden 1,50 euro för varje ersättningsgillt läkemedel.
- 1.4.2015 infördes vid läkemedelsinköp för vissa specialgrupper en avvikande läkemedelsspecifik självrisk som tas ut för varje påbörjad behandlingsvecka vid högre specialersättning och tilläggsersättning. Den avvikande läkemedelsspecifika självrisk är 1/12-del av den läkemedelsspecifika självrisk vid en mängd som motsvarar tre månaders behandling. Den avvikande läkemedelsspecifika självrisk får tas ut om en läkemedelsmängd som motsvarar högst tre månaders behandling med ett läkemedel som används vid behandling av sjukdom måste köpas i flera expedierade satser av medicinska eller terapeutiska orsaker eller till följd av läkemedelspreparatets farmaceutiska egenskaper eller om det är fråga om ett dosdispenserat läkemedel.
- Sedan 1.5.2015 möjliggör lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård att Finland vid faktureringen mellan stater kan fakturera de faktiska kostnaderna för alla persongrupper. Den nya faktureringsprocessen tas i bruk efter att motsvarande ändring i EU-lagstiftningen har vunnit laga kraft.

2016

- 1.1.2016 infördes en initialsjälvrisk på 50 euro som gäller per kalenderår för alla som fyllt 18 år. Kunden betalar själv hela priset för receptbelagda läkemedel ända tills taket för initialsjälvrisk är nått.
- 1.1.2016 steg grundersättningen för läkemedel från 35 % till 40 %. Också ersättningsprocenten för arvodet för dosdispensering steg från 35 % till 40 %. Eftersom det inte är tänkt att ersättningen för dosdispensering

tarkoitus muuttaa, korvauksen perusteeksi hyväksyttävä palkkiotaso laski 3,60 eurosta 3,15 euroon.

- 1.1.2016 alkaen ylempään erityiskorvausluokan lääkekohtainen omavastuu nousi 3 eurosta 4,50 euroon ja lisäkorvauksen lääkekohtainen omavastuu 1,50 eurosta 2,50 euroon.
- 1.1.2016 alkaen lääkkeiden vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) on 610,37 euroa.
- 1.1.2016 alkaen uuden rinnakkaisvalmisteen kohtuullinen tukkuhinta voi olla enintään 50 % vastaavalle valmisteele hyväksytystä tukkuhinnasta tai enintään 60 %, jos uusi rinnakkaisvalmiste sisältää uuden anostelulaitteen.
- 1.1.2016 alkaen leikattiin lääkärin, hammaslääkärin ja suuhygienistin toimenpidekohtaisia korvaustaksoja sekä lääkärin ja hammaslääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon korvaustaksoja. Hammaslääkärin tekemän suun tutkimuksen korvaus sekä rintamaveteraanien protetiikan toimenpidetaksaa jätettiin vuoden 2015 tasolle.
- 1.1.2016 alkaen Kelan korvaamien matkojen omavastuu nousi aiemmasta 16 eurosta 25 euroon yhteen suuntaan tehdyltä matkalta. Taksimatkan korotettu omavastuu nousi 32 eurosta 50 euroon. Matkakorvausten vuosiomavastuu (ns. matkakatto) nousi 272 eurosta 300 euroon.
- 1.7.2016 alkaen lääkkeiden hintalautakunta on alentanut viitehintajärjestelmään sisältyvien lääkevalmisteiden enimmäistukkuhintoja. Tämä koskee niitä viitehintaryhmään sisällytettyjä lääkevalmisteita, joiden enimmäistukkuhinnat ovat korkeampia kuin korkein vahvistettu rinnakkaisvalmisteen enimmäistukkuhinta, eli lähinnä suora- ja rinnakkaistuotuja alkuperäisvalmisteita. Samassa yhteydessä lääkkeiden hintalautakunta arvioi uudelleen viitehintaryhmään sisältyvien rajoitetusti korvattavien lääkevalmisteiden korvattavuuden laajuuden.

2017

- 1.1.2017 alkaen diabeteslääkkeistä muut kuin insuliinivalmisteet siirrettiin ylempään erityiskorvausluokasta (100 %) alempaan erityiskorvausluokkaan (65 %).
- 1.1.2017 alkaen kalliiden, yli 1 000 euroa pakkaukselta maksavien lääkkeiden kerralla korvattava määrä rajattiin yhden kuukauden tarvetta vastaavaksi. Kalliita lääkkeitä koskee poikkeava lääkekohtainen omavastuu.
- 1.1.2017 alkaen korvattavien lääkkeiden toimitusvälit on määriteltävä sairausvakuutuslaissa.
- 1.1.2017 alkaen lääkkeiden vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) on 605,13 euroa.
- 1.1.2017 alkaen ehdollinen korvattavuus tuli mahdolliseksi.
- 1.1.2017 alkaen viitehintaa määrättyä siten, että edullisimman lääkevalmisteen hintaan (vähittäismyyntihinta + alv) lisätään 0,50 euroa.

ska ändras, sänktes det arvode som godkänns som grund för ersättningen från 3,60 euro till 3,15 euro.

- 1.1.2016 steg den läkemedelsspecifika självrisk för läkemedel i den högre specialersättningskategorin från 3 euro till 4,50 euro och den läkemedelsspecifika självrisk vid tilläggsersättning från 1,50 euro till 2,50 euro.
- Från 1.1.2016 är kundens årssjälvrisk (det s.k. takbeloppet) för läkemedelskostnader 610,37 euro.
- Från 1.1.2016 kan det skäliga partipriset för ett nytt generiskt läkemedel vara högst 50 % av det godkända partipriset för ett motsvarande läkemedel eller högst 60 % om det nya generiska läkemedlet omfattar ett nytt doseringshjälpmedel.
- 1.1.2016 sänktes de åtgärdsspecifika ersättningstaxorna för läkare, tandläkare och munhygienister och ersättningstaxorna för undersökning och behandling som ordinerats av läkare och tandläkare. Ersättningen för undersökning av munnen samt taxan för protetiska åtgärder för frontveteraner förblev på 2015 års nivå.
- 1.1.2016 steg självriskandelen för resor som ersätts av FPA från tidigare 16 euro till 25 euro för en enkelresa. Den förhöjda självrisk för taxiresor steg från 32 till 50 euro per resa. Årssjälvrisk för reseersättning (det s.k. takbeloppet för resekostnader) steg från 272 euro till 300 euro.
- Från 1.7.2016 har läkemedelsprisnämnden sänkt de högsta partipriserna för läkemedelspreparat som ingår i referensprissystemet. Detta gäller de läkemedelspreparat som ingår i en referensprisgrupp och för vilka det högsta partipriset är högre än det för ett generiskt läkemedel fastställda högsta partipriset, dvs. närmast direktimporterade och parallellimporterade originalpreparat. I samband med detta bedömdes läkemedelsprisnämnden på nytt omfattningen av ersättningen för begränsat ersättningsgilla läkemedel som ingår i referensprisgruppen.

2017

- Från 1.1.2017 flyttades sådana diabetesläkemedel som inte är insulinpreparat från den översta specialersättningsklassen (100 %) till den lägre specialersättningsklassen (65 %).
- Från 1.1.2017 begränsades mängden dyra läkemedel (som kostar över 1 000 euro per förpackning) som ersätts på en och samma gång till att motsvara en månads behov. Dyra läkemedel omfattas av en avvikande läkemedelsspecifika självrisk.
- Från 1.1.2017 anges expedieringsintervallerna för läkemedel i sjukförsäkringslagen.
- Från 1.1.2017 är kundens årssjälvrisk (det s.k. takbeloppet) för läkemedelskostnader 605,13 euro.
- Från 1.1.2017 blev det möjligt med villkorlig ersättning.
- Från 1.1.2017 fastställs referenspriset genom att man lägger till 0,50 euro till priset på det förmånligaste läkemedelspreparatet (minutförsäljningspriset + moms).

- 1.1.2017 alkaen uuden biosimilaarivalmisteen kohtuulliseksi tukkuhinnaksi voidaan hyväksyä enintään 70 % vastaavalle valmisteelle hyväksytystä tukkuhinnasta.
- 1.1.2017 alkaen poikkeava viitehintaryhmä muodostuu, kun viitehintaryhmään sisältyy lääkevalmiste, jolle on myönnetty rinnakkaisvalmisteista merkittävästi poikkeava käyttöaihe.
- 1.1.2017 alkaen lääkevalmisteen tukkuhinnan kohtuullisuus arvioidaan uudestaan, kun korvausjärjestelmään tulee kaupan oleva samaa vaikuttavaa lääkeainetta sisältävä lääkevalmiste tai biosimilaarivalmiste.
- 1.4.2017 alkaen viitehintajärjestelmä laajeni koskemaan myös rinnakaistuonti- ja rinnakkaisjakeluvalmisteita.
- Från 1.1.2017 kan man som skäligt partipris för ett nytt biosimilarpreparat godkänna högst 70 % av det godkända partipriset för ett motsvarande läkemedel.
- Från 1.1.2017 bildas en avvikande referensprisgrupp när det i en referensprisgrupp ingår ett läkemedelspreparat för vilket man beviljat en från synonympreparaten avsevärt avvikande indikation.
- Från 1.1.2017 bedöms vad som är skäligt partipris på nytt i samband med att det till ersättningssystemet kommer ett läkemedelspreparat eller biosimilarpreparat som innehåller samma läkemedelssubstans som redan säljs.
- Från 1.4.2017 omfattas också parallellimporterade preparat och paralleldistribuerade preparat av referensprissystemet.

Taksat. Kela vahvistaa yksityissektorin lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioille taksat. Korvaus on sama kuin taksa. Jos peritty hinta on taksaa matalampi, korvauksena maksetaan peritty hinta. Taksojen perusteet määrää valtioneuvosto. Taksoja on vuodesta 2000 alkaen tarkistettu seuraavina ajankohtina:

Taxor. FPA fastställer taxor för den privata sektorns läkar- och tandläkararvoden. Ersättningen är densamma som taxan. Om det pris som tagits ut är lägre än taxan, betalas det uttagna priset i ersättning. Grunderna för taxorna bestäms av statsrådet. Taxorna har justerats vid följande tidpunkter fr.o.m. 2000:

	Tarkistusajankohta		Justeringstidpunkt
Lääkärinpalkkiot	1.1.2005 ¹⁾	Taksauudistus	1.1.2005 ¹⁾
	1.1.2009		1.1.2009
	1.1.2013		1.1.2013
	1.1.2014		1.1.2014
	1.1.2015		1.1.2015
Hammashoito	1.12.2002	Taksauudistus	1.12.2002
	1.1.2005 ¹⁾		1.1.2005 ¹⁾
	1.6.2006	Taksauudistus	1.6.2006
	1.1.2008	Taksauudistus	1.1.2008
	1.1.2009		1.1.2009
	1.1.2010 ²⁾		1.1.2010 ²⁾
	1.1.2013		1.1.2013
1.1.2014	1.1.2014		
1.1.2015	1.1.2015		
Laboratoriotutkimukset	1.10.2002	Taksauudistus	1.10.2002
	1.6.2004		1.6.2004
	1.6.2007		1.6.2007
	1.6.2010		1.6.2010
	1.1.2013		1.1.2013
	1.1.2014		1.1.2014
1.1.2015	1.1.2015		
Radiologiset tutkimukset	1.4.2001	Taksauudistus	1.4.2001
	1.4.2003		1.4.2003
	1.6.2007		1.6.2007
	1.1.2011		1.1.2011
	1.1.2013		1.1.2013
Fysioterapia	1.6.2000	Taksauudistus	1.6.2000
	1.1.2005		1.1.2005
	1.1.2013		1.1.2013

¹⁾ Suu- ja leukakirurgisten toimenpiteiden taksojen yhtenäistäminen lääkärin- ja hammaslääkärin palkkiotaksoissa. Taxorna för mun- och käkkirurgiska åtgärder förenhetligades i taxorna för läkar- och tandläkararvoden.

²⁾ Suhygienistien palkkioille määriteltiin euromääräiset korvaustaksat. För munhygienistarvodena fastställdes ersättningstaxor i euro.

4. Työterveyshuolto

Vuotta 2002 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin saattoi syntyä lukujen pyöristyksistä.
- 1.1.2002 tuli voimaan uusi työterveyshuoltolaki, joka painottaa entistä enemmän työpaikoilla tapahtuvaa terveyden ja työkyvyn säilyttämistä ja edistämistä.
- 1.1.2002–31.12.2005 välisenä aikana sairausvakuutus korvasi työnantajalle 60 % kustannuksista, jotka aiheutuivat työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatimisesta ja siihen liittyvistä työpaikkakäynneistä. Muulta osin korvaustaso säilyi ennallaan.

2006

- 1.1.2006 jälkeen aiheutuneista ehkäisevän työterveyshuollon (korvausluokka I) kustannuksista korvaus on ollut sekä työnantajilla että yrittäjillä 60 % (ennen pääsääntöisesti 50 %).
- 1.1.2006 alkaen yrittäjät ja muut omaa työtään tekevät ovat voineet ennalta ehkäisevän työterveyshuollon lisäksi järjestää itselleen sairaanhoitoa ja muita terveydenhuollon palveluja. Korvattavaa sairaanhoitoa on yleislääkäritasoinen avosairaanhoito ja erityistapauksissa erikoislääkärin palvelut. Sairaanhoidon hyväksytyistä kustannuksista korvataan 50 %. Korvauksen määrä ei kuitenkaan voi ylittää vuotuista enimmäismäärää.
- Vuodesta 2006 alkaen työnantajan asemassa oleva yrittäjä, joka on järjestänyt työntekijöilleen ja itselleen sairaanhoidon palvelut, on voinut hakea korvausta työnantajien korvaushakemuksella. Nämä yrittäjät sisältyvät työnantajan järjestämän työterveyshuollon tilastoihin.

2009

- 1.1.2009 yrittäjien työterveyshuollon korvauskäytäntöä uudistettiin. Korvausluokan I kustannuksille asetettiin kaksi toisistaan riippumatonta enimmäismäärää; suurempi enimmäismäärä työpaikkaselvityksille ja pienempi muulle ehkäisevälle työterveyshuollolle. Korvausluokka II säilyi ennallaan. Maatalousyrittäjän työpaikkaselvitysten korvausmenettely laajeni koskemaan yksityisiä työterveyshuoltopalvelujen tuottajia, samalla kalenterivuoden aikana valtion varoista maksettavalle korvaukselle asetettiin yläraja.

2010

- 1.1.2010 alkaen kaikki työterveyshuollon palveluntuottajat ovat voineet hankkia julkisilta sairaaloilta tukipalveluina mm. laboratorio- ja kuvantamistutkimuksia. Tukipalvelujen kustannukset korvataan sekä korvausluokassa I että korvausluokassa II.

4. Företagshälsovård

För ändringar före 2002, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2002

- 1.1.2002 infördes eurobelopp i samtliga bestämmelser. Avrundningar av talen kunde medföra vissa förändringar i beloppen.
- 1.1.2002 trädde en ny lag om företagshälsovård i kraft, som lägger allt större vikt vid hälsans och arbetsförmågens bevarande och främjande på arbetsplatserna.
- 1.1.2002–31.12.2005 ersätts arbetsgivaren med 60 % av kostnaderna för utarbetandet av en verksamhetsplan för företagshälsovården och för arbetsplatsbesöken i samband med detta. I övrigt förblev ersättningsnivån oförändrad.

2006

- För kostnader för preventiv företagshälsovård (ersättningsklass I) som uppkommit efter 1.1.2006 är ersättningen 60 % för både arbetsgivare och företagare (tidigare i regel 50 %).
- Sedan 1.1.2006 kan företagare och andra som utför eget arbete förutom preventiv företagshälsovård även anordna sjukvård och andra hälsovårdstjänster för egen räkning. Ersättning kan betalas för öppen sjukvård på allmänläkarnivå och i särskilda fall för specialtjänster. Av de godkända kostnaderna för sjukvård ersätts 50 %. Ersättningen kan emellertid inte överstiga det årliga maximibeloppet.
- Sedan år 2006 kan en företagare, som är arbetsgivare och som ordnat sjukvårdstjänster för sina anställda och sig själv, söka ersättning med arbetsgivares ansökan om ersättning. Dessa företagare ingår i statistiken över arbetsgivaranordnad företagshälsovård.

2009

- 1.1.2009 ändrades ersättningsförfarandet vad gäller företagshälsovård för företagare. Beträffande kostnaderna i ersättningsklass I infördes två av varandra oberoende maximibelopp; ett högre maximibelopp för arbetsplatsutredningar och ett lägre för annan förebyggande företagshälsovård. Ersättningsklass II förblev oförändrad. Ersättningsförfarandet vad gäller arbetsplatsutredningar hos lantbruksföretagare utvidgades till att gälla även privata producenter av företagshälsovårdstjänster. Samtidigt fastställdes en övre gräns för den ersättning som under ett kalenderår betalas av statens medel.

2010

- Sedan 1.1.2010 kan alla företagshälsovårdsproducenter från offentliga sjukhus upphandla stödtjänster i form av bl.a. laboratorie- och bildiagnostiska undersökningar. Kostnaderna för stödtjänsterna är ersättningsgilla både i ersättningsklass I och ersättningsklass II.

- 1.1.2010 alkaen maatalouden asiantuntija on voinut osallistua maatalousyrittäjän työpaikkaselvitykseen oman alansa asiantuntijana silloin, kun työterveyshuollon ammattihenkilö pitää sitä tarpeellisena.

2011

- 1.1.2011 alkaen 60 % korvauksen ehtona korvausluokassa I oli, että työpaikka ja työterveyshuolto ovat yhteistyössä sopineet tavoitteet ja käytännöt työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toteuttamiseksi. Muutoin korvaus oli 50 %. Korvausmuutosta sovellettiin tilikaudella 2011 niihin hakemuksiin, joissa työnantajan tilikausi päättyi 31.12.2011 tai sen jälkeen.

2012

- 1.1.2012 alkaen voi yksin toimiva yrittäjä saada itselleen järjestämästään ehkäisevästä työterveyshuollosta korvausta 60 % vain, jos hän on yhdessä työterveyshuollon kanssa sopinut ja suunnitellut työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toimintakäytännön kirjallisena työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan. Muussa tapauksessa korvaus ehkäisevästä työterveyshuollosta on 50 %.
- 1.6.2012 alkaen työntekijän työkyvyttömyyden pitkityessä työterveyshuollon on arvioitava työntekijän jäljellä oleva työkyky ja selvitettävä yhdessä työntekijän ja työnantajan kanssa työntekijän mahdollisuudet jatkaa työssä. Työntekijän on toimitettava työterveyshuollon lausunto Kelaan viimeistään silloin, kun hänelle on maksettu sairauspäivärahaa 90 päivältä.

2014

- 1.1.2014 asetusmuutos hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista täsmentää työterveyshuollon yhteistyökäytäntöjä työpaikan ja muun terveydenhuollon kanssa sekä painottaa työntekijän terveyden ja toimintakyvyn edistämisen tukemista.
- 1.1.2014 alkaen työterveyshuollon korvattavuuden piiriin tuli uutena työterveyshuollon asiantuntijana sosiaalialan asiantuntija.

2016

- 1.3.2016 alkaen työterveyshuollon sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon etäpalveluja korvataan työterveyshuollon kustannuksina.
- Tilikaudesta 2016 alkaen työnantajalle korvataan työterveyshuollon kustannuksia vain, jos työpaikalla on tehty työpaikkaselvitys.

2017

- 1.1.2017 alkaen työnantajalla on velvollisuus järjestää taloudellisella ja tuotannollisella perusteella irtisanotulle työntekijälle työterveyshuolto 6 kuukauden ajan työntekovelvollisuuden päättymisestä. Velvollisuus koskee työnantajia, joiden palveluksessa työs-

- Sedan 1.1.2010 kan en sakkunnig inom lantbruk delta i arbetsplatsutredningen för en lantbruksföretagare som sakkunnig inom den egna branschen ifall en yrkesutbildad person inom företagshälsovården anser det vara nödvändigt.

2011

- Fr.o.m. 1.1.2011 var villkoret för 60 % ersättning i ersättningsklass I att arbetsplatsen och företagshälsovården hade gemensamt överenskomna mål och förfaranden för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödande av arbetsförmågan. Annars var ersättningen 50 %. Ändringen tillämpades under räkenskapsperioden 2011 på de ansökningar där arbetsgivarens räkenskapsperiod slutade 31.12.2011 eller senare.

2012

- Från och med 1.1.2012 kan en självständigt verksam företagare få 60 % i ersättning för kostnader för företagshälsovård endast om företagaren tillsammans med företagshälsovården har avtalat och planerat praxis för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödande av arbetsförmågan och intagit detta i en skriftlig verksamhetsplan för företagshälsovården. I annat fall är ersättningen för förebyggande företagshälsovård 50 %.
- Från och med 1.6.2012 ska företagshälsovården vid långvarig arbetsförmåga bedöma arbetstagarens återstående arbetsförmåga och tillsammans med arbetstagaren och arbetsgivaren utreda arbetstagarens möjligheter att fortsätta arbeta. Senast när sjukdagpenning har betalats ut till arbetstagaren för 90 dagar ska arbetstagaren lämna in ett utlåtande från företagshälsovården till FPA.

2014

- 1.1.2014 preciserades genom en ändring av statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis samarbetet inom företagshälsovården mellan arbetsplatsen och den övriga hälso- och sjukvården samt betonades främjandet av de anställdas hälsa och funktionsförmåga.
- 1.1.2014 fick ersättningssystemet för företagshälsovården en ny sakkunnig (sakkunnig inom det sociala området).

2016

- Från 1.3.2016 ersätts sjukvård och annan hälsovård inom företagshälsovården som getts i form av distanstjänster som kostnader för företagshälsovård.
- Från och med räkenskapsperioden 2016 betalas ersättning till arbetsgivaren för kostnader för företagshälsovård endast om en arbetsplatsutredning gjorts på arbetsplatsen.

2017

- Från 1.1.2017 är arbetsgivaren skyldig att ordna företagshälsovård för arbetstagare som sagts upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker under sex månader från det att skyldigheten att arbeta upphörde. Skyldigheten gäller arbetsgivare som regelbundet har

kentelee säännöllisesti vähintään 30 työntekijää. Lisäksi edellytyksenä on, että työntekijän työsuhde on kestänyt vähintään 5 vuotta.

- 1.1.2017 alkaen ehkäisevän työterveyshuollon etäpalveluja (korvausluokka I) korvataan työterveyshuollon kustannuksina.
- 1.1.2017 alkaen työpaikkaselvitys on työterveyshuollon kustannusten korvaamisen edellytys myös yrittäjällä.

Työnantajan järjestämän työterveyshuollon työntekijäkohtaiset enimmäismäärät ovat seuraavat:

Vuosi	Korvausluokka I		Korvausluokka II	
	Kustannukset	Korvaukset 50 % / 60 %	Kustannukset	Korvaukset
	€	€	€	€
2000	112,69	56,34	169,87	84,93
2001	116,55	58,28	175,76	87,88
2002	121,14	60,57	181,70	90,85
2003	124,00	62,00	186,00	93,00
2004	128,10	64,05	192,20	96,10
2005	131,30	65,65	197,00	98,50
2006	135,40	81,24	203,20	101,60
2007	139,10	83,46	208,70	104,35
2008	145,50	87,30	218,30	109,15
2009	148,70	89,22	223,10	111,55
2010	152,60	91,56	228,90	114,45
2011	156,70	78,35/ 94,02	235,10	117,55
2012	160,00	80,00/ 96,00	240,10	120,05
2013	163,20	81,60/ 97,92	244,90	122,45
2014	165,60	82,80/ 99,36	248,50	124,25
2015	167,50	83,75/100,50	251,40	125,70
2016	169,00	84,50/101,40	253,40	126,70

Huom. Erityisestä syystä (esim. työpaikan pieni koko) korvauksen määrä voi olla taulukossa esitettyä suurempi.

minst 30 anställda. Ett ytterligare villkor är att anställningen har fortgått i minst 5 år.

- Från 1.1.2017 ersätts förebyggande distanstjänster inom företagshälsovården (ersättningsklass I) som kostnader för företagshälsovård.
- Från 1.1.2017 förutsätts en arbetsplatsutredning också av företagare för att kostnaderna för företagshälsovård ska ersättas.

Maximibeloppen per arbetstagare för ersättningar för företagshälsovård som anordnats av arbetsgivaren är följande:

År	Ersättningsklass I		Ersättningsklass II	
	Kostnader	Ersättningar 50 % / 60 %	Kostnader	Ersättningar
	€	€	€	€
2000	112,69	56,34	169,87	84,93
2001	116,55	58,28	175,76	87,88
2002	121,14	60,57	181,70	90,85
2003	124,00	62,00	186,00	93,00
2004	128,10	64,05	192,20	96,10
2005	131,30	65,65	197,00	98,50
2006	135,40	81,24	203,20	101,60
2007	139,10	83,46	208,70	104,35
2008	145,50	87,30	218,30	109,15
2009	148,70	89,22	223,10	111,55
2010	152,60	91,56	228,90	114,45
2011	156,70	78,35/ 94,02	235,10	117,55
2012	160,00	80,00/ 96,00	240,10	120,05
2013	163,20	81,60/ 97,92	244,90	122,45
2014	165,60	82,80/ 99,36	248,50	124,25
2015	167,50	83,75/100,50	251,40	125,70
2016	169,00	84,50/101,40	253,40	126,70

Anm. Av särskilda skäl (t.ex. om arbetsplatsen är liten) kan ersättningen vara större än det belopp som upptas i tabellen.

Liite 3. Kelan kuntoutusetuuksien kehitys Bilaga 3. Utvecklingen av FPA:s rehabiliteringsförmåner

1. Pääpiirteet

- 1.1.1939 Ns. vanhan kansaneläkelain säännös sairaanhoidon, ammattiopetuksen ja työvälineiden antamisesta työkyvyttömyyseläkkeen saajalle työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi sekä sairaanhoidon antamisesta työkyvyttömyyden estämiseksi.
- 1.1.1957 Uuden kansaneläkelain mukaan voitiin vakuutetulle kustantaa lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa pysyvän työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi.
- 1.4.1964 Sairausvakuutuslaki velvoitti käyttämään vuosittain 2 % vakuutettujen sairausvakuutusmaksuista sairauksien ehkäisemistä ja vakuutettujen kuntouttamista tarkoitavaan toimintaan.
- 1.10.1991 Laki Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahalaki astuivat voimaan. Samalla kumottiin kansaneläke- ja sairausvakuutuslain kuntoutussäännökset.
- 1.10.2005 Laki Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahalaki yhdistettiin laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista.

2. Kuntoutusetuudet

Vuotta 2001 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2001

- 1.9.2001 alkaen ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärä nousi 14,99 euroon arkipäivältä. Samasta ajankohdasta lukien kuntoutuksessa olevalle, jonka kuntoutusraha on enintään 14,99 €/pv, on voitu maksaa harkinnanvaraista, verovapaata ylläpitokorvausta (5,05 €/pv).

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen pyöristyksistä, toisaalta tulo rajojen tarkkuustason ja etuus oikeuden säilyttämisestä.
- 1.4.2002 toteutuneet sairauspäivärahan määräytymisperusteiden muutokset koskevat myös (sairauspäivärahan suuruista) kuntoutusrahaa. Tarveharkintaisen kuntoutusrahan korvasi vähimmäismääräinen kuntoutusraha (10,09 €/pv), johon ei kuitenkaan sovelleta 55 kalenteripäivän odotusaikaa kuten sairauspäivärahaan.

1. Huvuddrag

- 1.1.1939 Den gamla folkpensionslagen innehöll en bestämmelse om att invaliditetspensionstagare för återställande av arbets- och förvärvsförmågan kunde få sjukvård, yrkesundervisning och arbetsredskap. Likaså kunde försäkrade få sjukvård för förebyggande av invaliditet.
- 1.1.1957 Enligt den nya folkpensionslagen kunde försäkrade bekostas medicinalvård, utbildning och arbetsvård för förhindrande av varaktig arbetsoförmåga eller för återställande av arbets- och förvärvsförmåga.
- 1.4.1964 Sjukförsäkringslagen ålade anstalten att för sjukdomsprevention och rehabilitering av försäkrade årligen använda 2 % av de inflytna sjukförsäkringspremierna.
- 1.10.1991 Lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten och lagen om rehabiliteringspenning trädde i kraft. Samtidigt upphävdes bestämmelserna om rehabilitering i folkpensions- och sjukförsäkringslagen.
- 1.10.2005 Lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten och lagen om rehabiliteringspenning sammanfördes i en lag om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

2. Rehabiliteringsförmåner

För ändringar före 2001, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2001

- Från 1.9.2001 steg minimibeloppet av rehabiliteringspenningen för deltagare i yrkesinriktad rehabilitering till 14,99 € per vardag. Klienter vars rehabiliteringspenning är högst 14,99 €/dag har kunnat beviljas skattefri ersättning för uppehälle enligt prövning (5,05 €/dag) från samma tidpunkt.

2002

- 1.1.2002 infördes belopp i euro i samtliga bestämmelser. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla inkomstgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.
- De ändringar i bestämningsgrunderna för sjukdagpenning som infördes 1.4.2002 gäller även rehabiliteringspenning (av samma storlek som sjukdagpenningen). Den behovsprövade rehabiliteringspenningen ersattes av en minimirehabiliteringspenning (10,09 €/dag); på rehabiliteringspenning som betalas med minimibelopp tillämpas inte 55 dagars väntetid såsom i samband med sjukdagpenning.

Kuntoutusrahan alkamista edeltäneen etuuden (työttömyyspäiväraha, työmarkkinatuki, opintoraha, aikuisopintoraha) ns. suoja-aika piteni yhdestä kuu-kaudesta neljään. Uusina etuuksina lisättiin työllistämistuki työelämävalmennukseen ja työvoimapoliittinen koulutustuki.

- 1.4.2002 nuoren kuntoutusrahaa koskevat säännökset muuttuivat. Nuoren kuntoutusrahaa maksetaan 16–19-vuotiaalle (ennen 16–17-vuotiaalle) vajaakuntoiselle nuorelle ammatillisen kuntoutumisen varmistamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Laissa mainittu edellytys työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen ehkäisemisestä poistettiin uudesta laista.

2003

- 1.8.2003 alkaen vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta ovat voineet saada alle 65-vuotiaat eläkkeensaajien korotettua hoitotukea tai erityistukea saavat, vaikka he eivät saisi työkyvyttömyyseläkettä.

2004

- 1.1.2004 alkaen Kelan on järjestettävä tarkoituksenmukainen ammatillinen koulutus ja valmennus henkilölle, jota lähivuosina uhkaa työkyvyttömyys (tarkoitus varhentaa ammatillisen kuntoutuksen aloittamista). Ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettava kuntoutusraha, joka määräytyy samoin kuin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, on ollut 1.1.2004 alkaen 75 % sairausvakuutuslaissa säädetyistä työtuloista kaikissa tuloluokissa.
- Vuonna 2004 Kelan ja kuntien välistä työnjakoa psykiatrisen kuntoutuksen järjestämisessä selvitettiin ja Kelan harkinnanvaraisen psykoterapian myöntöperusteita samalla tarkennettiin.

2005

- 1.1.2005 yhdistettiin ja yhtenäistettiin Kelan järjestämän kuntoutuksen ja sairausvakuutuksen matkakustannusten omavastuut. Matkakohtainen omavastuu on 9,25 euroa yhdensuuntaista matkaa kohti ja yhteinen vuotuinen omavastuu 157,25 euroa. Kuntoutuksen matkakustannukset korvataan sairausvakuutusjärjestelmän kautta.
- 1.1.2005 oikeus kuntoutusrahaan ulotettiin 67-vuotiaisiin (ennen 64-vuotiaisiin). Sairausvakuutuslain selkeyttämisestä aiheutui muutoksia myös kuntoutusrahaan.
- 1.1.2005 alkaen ylläpitokorvaus on 8 €/pv (ennen 5,05 €/pv).
- 1.10.2005 laki Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahaki yhdistettiin lakiin Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista. Uudistus oli pääosin tekninen, ja vakiintunut tulkinta kirjattiin lakiin.

Den s.k. skyddstiden för förmåner som föregår utbetalningen av rehabiliteringspenning (arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, studiepenning, vuxenstudiepenning) förlängdes från en månad till fyra månader. Förmånerna kompletterades med sysselsättningsstöd i samband med arbetslivsträning och arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd.

- 1.4.2002 ändrades bestämmelserna om rehabiliteringspenning för unga. Rehabiliteringspenning betalas till handikappade unga i åldern 16–19 år (tidigare 16–17 år) för säkerställande av yrkesinriktad rehabilitering och i sysselsättningsfrämjande syfte. Omnämmandet om att rehabiliteringspenning för unga betalas för undvikande av sjukpensionering slopades i den nya lagen.

2003

- Från 1.8.2003 har personer under 65 år med förhöjt vårdbidrag/specialvårdbidrag för pensionstagare kunnat få medicinsk rehabilitering även om de inte haft invaliditetspension (sjukpension).

2004

- Från 1.1.2004 ska FPA ordna ändamålsenlig yrkesutbildning och yrkesträning för en person som riskerar att bli arbetsförmögen under de närmaste åren (meningen är att den yrkesinriktade rehabiliteringen ska inledas så tidigt som möjligt). Den rehabiliteringspenning som betalas för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår och som bestäms på samma sätt som SFL-dagpenningen har fr.o.m. 1.1.2004 varit 75 % av arbetsinkomsterna enligt sjukförsäkringslagen i alla inkomstklasser.
- År 2004 utreddes arbetsfördelningen mellan FPA och kommunerna vad gällde ordnandet av psykiatrisk rehabilitering och samtidigt preciserades grunderna för beviljande av den psykoterapi som FPA ordnar enligt prövning.

2005

- 1.1.2005 kombinerades och förenhetligades bestämmelserna om självriskandelen för resekostnader inom rehabiliteringen och sjukförsäkringen. Självriskan per enkelresa är 9,25 € och den sammanlagda årssjälvriskan är 157,25 €. Kostnaderna för resor till rehabilitering ersätts genom sjukförsäkringssystemet.
- 1.1.2005 fick 67-åringar rätt till rehabiliteringspenning (tidigare 64 år). Revideringen av sjukförsäkringslagen medförde även ändringar avseende rehabiliteringspenningen.
- Från 1.1.2005 är ersättningen för uppehälle 8 €/dag (tidigare 5,05 €/dag).
- 1.10.2005 sammanfördes lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten och lagen om rehabiliteringspenning i en lag om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Ändringarna var främst av teknisk natur och vedertagen tolkning skrevs in i lagen.

2006

- 1.1.2006 alkaen työttömillä on ollut oikeus kuntoutusrahan päihdehuoltolain mukaisen yksilökuntoutuksen ajalta. Ennen kuntoutusrahan myöntäminen edellytti kuntoutukseen hakeutumista työpaikan kautta.

2010

- 1.1.2010 alkaen ylläpitokorvaus on 9 €/pv (ennen 8 €/pv).

2011

- 1.1.2011 alkaen Kelan harkinnanvarainen kuntoutuspsykoterapia siirrettiin Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi lakisääteiseksi toiminnaksi.
- 1.3.2011 alkaen kuntoutusrahan vähimmäismäärä si-dottiin kansaneläkeindeksiin.

2012

- 1.1.2012 alkaen ei ole enää järjestetty aikuisten reu-maa sairastavien kuntouttavaa hoitoa. Harkinnanva-raisten kuntoutujien kuntouttavan hoidon palvelut sisältyvät harkinnanvaraisten yksilöllisten kuntoutus-jaksojen standardiin. Vaikeavammaisten kuntoutu-jien kuntouttavan hoidon palvelut sisältyvät vaikea-vammaisten yksilöllisten kuntoutusjaksojen standar-din tules- ja reumalinjaan.
- 1.1.2012 alkaen ASLAK-kursseja on järjestetty joko ly-hyt- tai pitkäkestoisina. Narkolepsiaa sairastavien las-ten sopeutumisoljennuskurssitoiminta alkoi.

2013

- 1.1.2013 Kelan kuntoutuskurssipalvelut uudistuivat. Uutena kurssipalveluna alkoivat mm. nuorille mielen-terveyden häiriötä sairastaville tarkoitetut kuntoutus-kurssit.
- Yli 65-vuotiaiden mahdollisuus osallistua Kelan kurs-simuotoiseen kuntoutukseen parani, koska useiden kurssien ikärajoja laajennettiin tai poistettiin koko-naan.

2014

- 1.1.2014 alkaen ammatillisen kuntoutuksen ja nuoren kuntoutusrahan myöntämisedellytyksiä muutettiin niin, että nykyistä useampi työkäinen ja erityi-sesti nuori pääsee varhemmin ammatilliseen kuntou-tukseen. Kuntoutusta myönnettäessä huomioidaan aikaisempaa laajemmin sairauden lisäksi myös muut kuntoutujan elämäntilanteeseen vaikuttavat asiat. Ammatillisen kuntoutuksen myöntämisedellytyksistä poistettiin työkyvyttömyyden uhka ja lisättiin opiske-lukyky työkyvyn ohelle.

2015

- 1.1.2015 kuntoutustarveselvitys ja kuntoutustutkimus yhdistyivät ammatilliseksi kuntoutus selvitykseksi.
- 1.10.2015 alkaen kuntoutusrahaa voitiin maksaa osa-kuntoutusrahana, mikä mahdollistaa osapäiväisen työskentelyn kuntoutuksen aikana. Samalla kuntoutus-

2006

- Sedan 1.1.2006 har arbetslösa haft rätt till rehabilite-ringspenning för tid i individuell rehabilitering enligt lagen om missbrukarvård. Tidigare beviljades rehabi-literingspenning förutsatt att personen sökt sig till re-habilitering via arbetsplatsen.

2010

- Från 1.1.2010 är ersättningen för uppehälle 9 €/dag (tidigare 8 €/dag).

2011

- 1.1.2011 införlivades den rehabiliterande psykoterapi som FPA ordnat enligt prövning med sådan lagstadgad verksamhet som FPA är skyldig att ordna.
- 1.3.2011 bands rehabiliteringspenningens minimibe-lopp till folkpensionsindex.

2012

- Sedan 1.1.2012 ordnas inte längre rehabiliterande vård för vuxna reumatiker. Rehabiliterande vård enligt prövning ingår i FPA:s standard för individuella rehabi-literingsperioder som ordnas inom ramen för rehabi-tering enligt prövning. Rehabiliterande vård för gravt handikappade klienter ingår i den standard som gäl-ler individuella rehabiliteringsperioder för gravt han-dikappade med sjukdomar i rörelseorganen och reu-matiska sjukdomar.
- Sedan 1.1.2012 ordnas ASLAK-kurserna antingen som långa eller korta kurser. Anpassningskurser för barn med narkolepsi började ordnas.

2013

- 1.1.2013 förnyades FPA:s rehabiliteringskursservice. En ny kursservice som då inleddes var bl.a. rehabilite-ringskurser för unga som lider av mentala störningar.
- Möjligheterna för personer över 65 år att delta i FPA-rehabilitering som ordnas i form av kurser förbättrades i och med att åldersgränsen för många kurser höjdes eller slopades helt.

2014

- 1.1.2014 ändrades villkoren för beviljande av rehabi-literingspenning vid yrkesinriktad rehabilitering samt re-habiliteringspenning för unga så att fler, särskilt unga, personer kan få yrkesinriktad rehabilitering i ett tidi-gare skede. Vid beviljandet av rehabilitering beaktas förutom sjukdom i större utsträckning än tidigare även andra faktorer som inverkar på klientens livssituation. Ur villkoren för beviljande av yrkesinriktad rehabi-tering slopades risk för arbetsoförmåga och intogs i till-lägg till arbetsförmåga även studieförmåga.

2015

- 1.1.2015 sammanslogs rehabiliteringsundersökningen och utredningen av rehabiliteringsbehovet till yrkesin-riktad rehabiliteringsutredning.
- Från 1.10.2015 kunde rehabiliteringspenningen betas ut i form av partiell rehabiliteringspenning, vilket möjliggör deltidsarbete under rehabiliteringen. Sam-

päivän vähimmäiskesto lyheni, jolloin kuntoutusrahaa voi saada matkoineen vähintään neljä tuntia kestävän kuntoutuspäivän ajalta. Yhden päivän omavastuu aika ulotettiin koskemaan enintään 20 arkipäivää kestävää yksilökuntoutusta aikaisemman 18 arkipäivän sijaan. Nuoren kuntoutusrahaa koskevia myöntämisedellytyksiä täsmennettiin niin, että nuoren toimintakyvyn olennaista heikentymistä arvioidaan samalla tavalla kuin Kelan ammatillisessa kuntoutuksessa.

2016

- 1.1.2016 alkaen Kelan järjestämän vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen myöntämisedellytykset muuttuivat. Kuntoutuksen nimi muuttui vaativaksi lääkinälliseksi kuntoutukseksi. Samalla myös kuntoutuksen sisältö uudistui.
- 1.1.2016 alkaen Kela järjestää sekä työelämässä oleville että työelämästä poissa oleville tuki- ja liikuntaelinoireisille kuntoutujille uudentyypisiä, vain avoimuotoisina toteutettavia tules-kursseja.
- 1.1.2016 Kelan järjestämän kuntoutuspsykoterapian korvauksen määrä muuttui. Korvaus on sama sekä nuorille että aikuisille. Lisäksi korvaustasoja on vain yksi eikä terapeutin koulutustaso vaikuta maksettavan korvauksen määrään.
- 1.5.2016 alkaen Kela järjestää työssä oleville työkykyä tukevaa ammatillista KIILA-kuntoutusta. KIILA-kurssit korvaavat TYK-kuntoutuksen.

2017

- 1.1.2017 alkaen työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus on korvannut työkokeilun, työhönvalmennuksen ja mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennuksen.
- 1.1.2017 alkaen työtuloihin perustuva kuntoutusraha on 70 % päiväansioista 30 350 euron vuosityötuloon asti. Yli 30 350 euron vuosityötulosta korvausaste laskee 20 %:iin. Ammatillisessa kuntoutuksessa työtulojen perusteella maksettava kuntoutusraha on edelleen 75 % vuosityötulon kolmasosasta.
- 1.1.2017 alkaen nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisen kuntoutuksen aikainen vähimmäismäärä korotettiin takuueläkkeen tasolle. Nämä vähimmäismäärät sidosittiin KEL-indeksiin.
- 1.1.2017 alkaen kuntoutusrahaa on voitu myöntää myös yleissivistävään peruskoulutukseen, kun se myönnetään ammatillisena kuntoutuksena henkilölle, jolta puuttuu ammatillinen tutkinto.
- 1.1.2017 alkaen Kelan on selvittävä nuoren kuntoutusrahaa koskevaa hakemusta ratkaistessaan, onko hakijalla lisäksi oikeus koulutukseen ammatillisena kuntoutuksena (KKRL 20 § 4 mom.).

tidigt förkortades rehabiliteringsdagens minimilängd, och därmed kan rehabiliteringspenning och reseersättning betalas för en rehabiliteringsdag om minst fyra timmar. Självrisktiden på en dag började gälla individuell rehabilitering om högst 20 vardagar i stället för tidigare 18 vardagar. Villkoren för beviljande av rehabiliteringspenning för unga preciserades så att en väsentlig försämring av den ungas funktionsförmåga bedöms på samma sätt som vid yrkesinriktad FPA-rehabilitering.

2016

- 1.1.2016 ändrades villkoren för beviljande av medicinsk rehabilitering som ordnas av FPA för personer med svår funktionsnedsättning. Namnet på rehabiliteringen ändrades till krävande medicinsk rehabilitering. Också rehabiliteringens innehåll förnyades.
- Från 1.1.2016 ordnar FPA nya typer av kurser enbart i öppen vård för personer med symptom i rörelseorganen, både för personer som är ute i arbetslivet och personer som står utanför arbetslivet.
- 1.1.2016 ändrades beloppet av ersättningen vid rehabiliterande psykoterapi som ordnas av FPA. Ersättningen är densamma för både unga och vuxna. Det finns bara en ersättningsnivå och terapeutens utbildningsnivå inverkar inte på ersättningen.
- Från 1.5.2016 ordnar FPA yrkesinriktad rehabilitering i form av KIILA-rehabilitering för att stödja arbetsförmågan hos personer som är ute i arbetslivet. KIILA-kurserna ersätter TYK-rehabiliteringen.

2017

- Från 1.1.2017 har sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering ersatt arbetsprövning, arbets träning och arbetsprövning för mentalvårdsklienter.
- Från 1.1.2017 är den rehabiliteringspenning som grundar sig på arbetsinkomsten 70 % av dagsinkomsten upp till en årsinkomst på 30 350 euro. För den årsinkomst som överstiger 30 350 euro sjönk ersättningsgraden till 20 %. Den rehabiliteringspenning som betalas på basis av inkomsten i samband med yrkesinriktad rehabilitering är fortsättningsvis 75 % av en trehundraedel av årsinkomsten.
- Från 1.1.2017 höjdes minimibeloppet av rehabiliteringspenningen för unga och rehabiliteringspenningen vid yrkesinriktad rehabilitering till samma nivå som garantipensionen. Dessa minimibelopp knöts till folkpensionsindexet.
- Från 1.1.2017 har rehabiliteringspenning kunnat beviljas också för allmänbildande grundutbildning då den beviljats som yrkesinriktad rehabilitering till en person som saknar yrkesinriktad examen.
- Från 1.1.2017 ska FPA vid avgörande av en ansökan om rehabiliteringspenning för unga utreda om den sökande dessutom har rätt till utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering (20 § 4 mom. i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner).

- 1.1.2017 alkaen Kelan maksama kuntoutusraha ei estä työntekijän eläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Työeläkelaitos vähentää suoraan maksamastaan eläkkeestä Kelan kuntoutusrahan, jos sitä on maksettu samalle ajalle.
- 1.1.2017 alkaen työuraeläkettä saavalle voidaan maksaa eläkkeensaajan kuntoutusrahaa. Osittainen varhennettu vanhuuseläke ei vaikuta kuntoutusrahan maksamiseen.
- Från 1.1.2017 utgör rehabiliteringspenning från FPA inte längre ett hinder för utbetalning av invalid-pension enligt lagen om pension för arbetstagare. Arbetspensionsanstalten drar av rehabiliteringspenningen från FPA direkt från den pension som arbetspensionsanstalten betalar, ifall rehabiliteringspenningen har betalats för samma tid.
- Från 1.1.2017 kan personer som får arbetslivspension beviljas rehabiliteringspenning till pensionstagare. Partiell förtida ålderspension inverkar inte på utbetalningen av rehabiliteringspenning.

Eräitä kuntoutusrahan liittyviä rahamääriä on tarkistettu seuraavasti:

Vissa belopp i anslutning till rehabiliteringspenningen har justerats enligt följande:

Tarkistus- ajankohta	Kuntoutusrahan vähim- mäismäärä		Ylläpito- korvaus	Justerings- tidpunkt	Rehabiliteringspen- ningens minimibelopp		Ersättning för uppehälle
	€/kk	€/pv	€/pv		€/mån.	€/dag	€/dag
1.1.2000	359,75	14,39	.	1.1.2000	359,75	14,39	.
1.1.2001	374,55	14,99	.	1.1.2001	374,55	14,99	.
1.9.2001	374,55	14,99	5,05	1.9.2001	374,55	14,99	5,05
1.1.2002	388,30	15,53	5,05	1.1.2002	388,30	15,53	5,05
1.1.2003	397,56	15,90	5,05	1.1.2003	397,56	15,90	5,05
1.1.2004	406,64	16,27	5,05	1.1.2004	406,64	16,27	5,05
1.1.2005	410,50	16,42	8,00	1.1.2005	410,50	16,42	8,00
1.1.2006	417,25	16,69	8,00	1.1.2006	417,25	16,69	8,00
1.1.2007	437,64	17,51	8,00	1.1.2007	437,64	17,51	8,00
1.1.2008	436,72	17,47	8,00	1.1.2008	436,72	17,47	8,00
1.1.2009	550,90	22,04	8,00	1.1.2009	550,90	22,04	8,00
1.1.2010	550,90	22,04	9,00	1.1.2010	550,90	22,04	9,00
1.3.2011	553,35	22,13	9,00	1.3.2011	553,35	22,13	9,00
1.1.2012	574,12	22,96	9,00	1.1.2012	574,12	22,96	9,00
1.1.2013	594,36	23,77	9,00	1.1.2013	594,36	23,77	9,00
1.1.2014	598,09	23,92	9,00	1.1.2014	598,09	23,92	9,00
1.1.2015	600,60	24,02	9,00	1.1.2015	600,60	24,02	9,00
1.1.2016	598,15	23,93	9,00	1.1.2016	598,15	23,93	9,00
1.1.2017	593,37	23,73	9,00	1.1.2017	593,37	23,73	9,00

Liite 4. Kelan työttömyysturvaetuuksien kehitys

Bilaga 4. Utvecklingen av FPA:s arbetslöshetsförmåner

1. Pääpiirteet

- 1.1.1985 Työttömyysturvan peruspäiväraahjärjestelmä tuli voimaan ja annettiin Kelan hoidettavaksi
- 1.1.1991 Työvoimapolitiittisen koulutustuen hoito siirtyi ammatillisilta kurssikeskuksilta Kelalle
- 1.1.1994 Työttömyysturvajärjestelmä uusittiin 1996–98, Työttömyysturvajärjestelmää tiukennettiin, 2001 mutta toisaalta luotiin uusia työttömien aktivointiin tähtääviä etuuksia
- 2010 Työttömien koulutusajan etuudet omina etuuksinaan lakkasivat. Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus ja omaehtoinen opiskelu muuttuivat työllistymistä edistäviksi palveluiksi, joiden ajalta maksetaan työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

2. Työttömyysturva

Vuotta 2000 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2000

- 1.4.2000 alkaen alettiin soveltaa sovitellun päivärahan enimmäismaksuaikaa koskevia (muuttuneita) säännöksiä määräaikaisten lakien siirrettyä tähän asti niiden toteutumista. Soviteltua päivärahaa maksetaan enintään 36 kuukaudelta; jokainen maksupäivä katsotaan kokonaiseksi suorituspäiväksi.
- 1.6.2000 alkaen työttömälle ei ole asetettu uutta omavastuu-aikaa, jos hän on ollut yhdenjaksoisesti työttömänä siirtyessään suoraan työmarkkinatuella työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisajan täytyttyä (tulkinta muuttunut).
- 1.9.2000 alkaen työmarkkinatuen tarveharkinta lieveni: puolison tuloista saa vähentää 235,46 €/kk (aiemmin 50,46 €/kk).

2001

- 1.1.2001 alkaen Kelan maksama täysi vuorottelukorvaus oli 14,95 €/pv, 1.1.2002 alkaen 15,34 ja 1.3.2002 alkaen 15,93 €/pv. Vuorotteluvapaakokkeilua jatkettiin vuoden 2002 loppuun saakka (vapaa pidettävä 2003 aikana).
- 1.1.2001 alkaen alettiin maksaa työmarkkinatukea matka-avustuksena työmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle, joka ottaa vastaan työssäkäyntialueensa ulkopuolelta pysyväisluonteisen kokoaikaisen työn. Matka-avustus on täysimääräinen työmarkkinatuki ja se maksetaan enintään kahdelta kuukaudelta.

1. Huvuddrag

- 1.1.1985 Grunddagpenning för arbetslösa infördes och verkställigheten anförtroddes FPA
- 1.1.1991 Skötseln av det arbetskraftspolitiska utbildningsstödet överfördes från yrkeskurscentralerna till FPA
- 1.1.1994 Arbetslöshetsskyddet reviderades 1996–98, Arbetslöshetsskyddet åtstramades men å andra sidan skapades nya förmåner avsedda att aktivera de arbetslösa
- 2010 Utbildningsförmånerna för arbetslösa slopades som separata förmåner. Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och den frivilliga utbildningen blev sysselsättningsfrämjande service under vilken arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd betalas.

2. Arbetslöshetsskyddet

För ändringar före 2000, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2000

- 1.4.2000 började man tillämpa (nya) bestämmelser för maximitiden vid jämkad dagpenning, eftersom tidsbestämda lagar hittills skjutit upp tillämpningen. Jämkad dagpenning utbetalas för högst 36 månader; varje utbetalningsdag betraktas som en hel dagpenningdag.
- Fr.o.m. 1.6.2000 har ny självrisktid inte längre börjat räknas för den som varit arbetslös utan avbrott och fått arbetsmarknadsstöd omedelbart efter att maximitiden (500 dagar) för arbetslöshetsdagpenning uppfyllts (ny tolkning).
- 1.9.2000 lindrades villkoren för behovsprövning: 235,46 €/mån. får avdras på makens inkomster (tidigare 50,46 €/mån.).

2001

- Fr.o.m. 1.1.2001 var det fulla beloppet av alterneringsersättning från FPA 14,95 €/dag, fr.o.m. 1.1.2002 15,34 €/dag och fr.o.m. 1.3.2002 15,93 €/dag. Försöket med arbetsalternering förlängdes till slutet av år 2002 (ledigheten ska tas ut senast 2003).
- 1.1.2001 började arbetsmarknadsstöd utges i form av resebidrag till personer med rätt till arbetsmarknadsstöd som tar emot fast heltidsarbete utanför sitt pendlingsområde. Resebidraget, som motsvarar fullt arbetsmarknadsstöd, betalas för högst två månader.

- 1.1.2001 alkaen ylläpito- ja majoituskorvausta on voitu maksaa myös vähennettyä koulutustukea tai vähennettyä tai soviteltua työmarkkinatukea saavalle. Majoituskorvauksen saaminen ei enää edellytä koulutuspaikan olevan työssäkäyntialueen, vaan kotikunnan ulkopuolella (ellei työssäkäyntialue ole kotikuntaa pienempi).
- 1.9.2001 alkaen laki kuntouttavasta työtoiminnasta on velvoittanut työvoimatoimiston, kunnan ja asiakkaan (työmarkkina- tai toimeentulotuen saajan) yhdessä laatimaan asiakkaalle aktivointisuunnitelman. Yhtenä aktiivisena toimenpiteenä voi olla kuntouttava työtoiminta, jonka järjestämisvelvollisuus on kunnalla. Työtoiminnan ajalta työmarkkinatuen saajalle maksetaan tuen lisäksi osallistumispäiviltä ylläpitokorvausta ja toimeentulotuen saajalle tuen lisäksi toimintarahaa. Kuntouttavasta työtoiminnasta kieltäytyminen voi alle 25-vuotiailla johtaa tukien pienentämiseen tai työmarkkinatuen lakkauttamiseen.
- 1.8.2001 alkaen koulutuspäivärahan edellytyksenä olevaa 10 vuoden työhistoriaa laskettaessa on otettu huomioon henkilön koko aikaisempi työhistoria, ei enää 15 vuoden tarkastelujaksoa.
- Från 1.1.2001 har ersättning för uppehålle och inkvartering även kunnat betalas till personer som får minskat utbildningsstöd eller minskat eller jämkat arbetsmarknadsstöd. För inkvarteringsersättning krävs numera att utbildningen sker utanför hemkommunen och inte längre utanför pendlingsregionen (såvida pendlingsregionen inte är mindre än hemkommunen).
- Fr.o.m. 1.9.2001 har lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte förpliktat Arbetskraftsbyrån och kommunen att i samarbete med klienten (mottagare av arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd) utarbeta en aktiveringsplan för denne. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan vara en aktiverande åtgärd. Arbetsverksamheten ordnas av kommunen. För deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas till den som får arbetsmarknadsstöd dessutom ersättning för uppehålle och till den som får utkomststöd en sysselsättningspenning. Vägran att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan för den som är under 25 år leda till minskat stöd eller till att arbetsmarknadsstödet indras.
- Fr.o.m. 1.8.2001 har en persons hela tidigare arbetslivserfarenhet beaktats vid beräkningen av den 10 års arbetslivserfarenhet som är en förutsättning för utbildningsdagpenningen; granskningsperioden på 15 år gäller inte längre.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen pyöristyksistä, toisaalta tulo rajojen tarkkuustason ja etuus oikeuden säilyttämisestä.
- 1.1.2002 työmarkkinatuen lapsikorotukset nostettiin samalle tasolle kuin peruspäivärahan lapsikorotukset (taulukko b).
- 1.1.2002 työharjoittelu työvoimapolitiittisena toimenpiteenä rajattiin alle 25-vuotiaisiin ammatillista koulutusta vailla oleviin työmarkkinatuen saajiin. Muut voidaan osoittaa työelämävalmennukseen työpaikalla, joka on uusi työvoimapolitiittisen toimenpiteen laji. Työelämävalmennuksen ja työharjoittelun ajalta maksetaan ylläpitokorvausta ja korotettua ylläpitokorvausta. Työharjoitteluun osallistuvalla edellytetään kuitenkin, että hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 500 päivää.
- 1.1.2002 lakkautettiin majoituskorvaus. Opiskelijalle, joka osallistuu koulutukseen työssäkäyntialueensa ulkopuolella, ylläpitokorvaus alettiin maksaa korotettuna (14 €/pv 2002). Jos koulutus järjestetään opiskelijan työssäkäyntialueella mutta kuitenkin kotikunnan ulkopuolella, ylläpitokorvauksen saaminen korotettuna edellyttää majoituskustannuksia ja luotettavan selvityksen esittämistä niistä.
- 1.1.2002 yhdistelmätuen enimmäismaksuaika piteni 12 kuukaudesta 24 kuukauteen.
- 1.3.2002 alkaen työttömyyspäivärahan työssäoloehtoon on voitu lukea puolet (aiemmin kolmannes) siitä työstä, jonka palkkauskustannuksiin työnantaja on
- 1.1.2002 infördes eurobelopp i samtliga bestämmelser. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla inkomstgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.
- 1.1.2002 höjdes arbetsmarknadsstödet barn tillägg till samma nivå som grunddagpenningens barn tillägg (tabell b).
- 1.1.2002 begränsades arbetspraktiken såsom arbetskraftspolitisk åtgärd till att omfatta mottagare av arbetsmarknadsstöd som är under 25 år och saknar yrkesutbildning. Andra kan anvisas arbetslivsträning på arbetsplatsen, som är en ny arbetskraftspolitisk åtgärd. Under arbetslivsträningen och praktiktiden betalas ersättning och förhöjd ersättning för uppehålle. Den som genomgår arbetspraktik förutsätts dock ha fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd minst 500 dagar.
- 1.1.2002 slopades ersättningen för inkvartering. Till studerande som deltar i utbildning utanför sin pendlingsregion började man betala förhöjd ersättning för uppehålle (14 €/dag 2002). Om utbildningen ordnas inom den studerandes pendlingsregion men utanför hemkommunen måste han förete en tillförlitlig utredning över logikostnaderna för att få förhöjd ersättning för uppehålle.
- 1.1.2002 förlängdes maximibetalningstiden för sammanfattat stöd från 12 månader till 24 månader.
- Fr.o.m. 1.3.2002 har man i arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning kunnat inräkna hälften (tidigare en tredjedel) av det arbete för vars lönekostnader en

a. Peruspäivärahan euromäärät vuodesta 2000
Beloppen av grunddagpenning från och med 2000

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Täysi päiväraha, €/pv Full dagpenning, €/dag	Lapsikorotus, €/pv Barnförhöjning, €/dag		
		Yhdestä lapsesta För ett barn	Kahdesta yhteensä För två barn sammanlagt	Useammasta yhteensä För flera barn sammanlagt
1.1.2000	20,52	4,04	5,89	7,74
1.1.2001	21,36	4,20	6,22	7,90
1.1.2002	21,91	4,31	6,33	8,16
1.3.2002	22,75	4,31	6,33	8,16
1.1.2003	23,02	4,36	6,40	8,26
1.1.2004	23,16	4,39	6,44	8,31
1.1.2005	23,24	4,40	6,46	8,34
1.1.2006	23,50	4,45	6,54	8,43
1.1.2007	23,91	4,53	6,65	8,58
1.1.2008	24,51	4,64	6,82	8,79
1.1.2009	25,63	4,86	7,13	9,19
1.1.2011	25,74	4,88	7,16	9,23
1.1.2012	31,36	5,06	7,43	9,58
1.1.2013	32,46	5,24	7,69	9,92
1.1.2014	32,66	5,27	7,74	9,98
1.1.2015	32,80	5,29	7,77	10,02
1.1.2016	32,68	5,27	7,74	9,98
1.1.2017	32,40	5,23	7,68	9,90

b. Työmarkkinatuen ja sen perusteiden euromäärät vuodesta 2000
Arbetsmarknadsstödet jämte grunder: uppgifter om beloppen från och med 2000

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Täysi työ- markkinatuki, €/pv Fullt arbets- marknads- stöd, €/dag	Täyteen tukeen oikeuttava tuloraja, €/kk Inkomstgräns för fullt stöd, €/mån.				Lapsikorotus, €/pv Barnförhöjning, €/dag		
		Yksinäisellä Ensamstående	Huoltovollisella – Försörjningspliktig			Yhdestä lapsesta För ett barn	Kahdesta yhteensä För två barn sammanlagt	Useammasta yhteensä För flera barn sammanlagt
			Ei lapsia Utan barn	Korotus lasta kohti Höjning per barn	Puolison tuloista vähennetään Från makens inkomst avdras			
1.1.2000	20,52	252,28	847,67	105,96	50,46	1,61	2,35	3,09
1.9.2000	20,52	252,28	847,67	105,96	235,46	1,61	2,35	3,09
1.1.2001	21,36	252,28	847,67	105,96	235,46	1,68	2,49	3,16
1.1.2002	21,91	253	848	106	236	4,31	6,33	8,16
1.3.2002	22,75	253	848	106	236	4,31	6,33	8,16
1.1.2003	23,02	253	848	106	236	4,36	6,40	8,26
1.1.2004	23,16	253	848	106	536	4,39	6,44	8,31
1.1.2005	23,24	253	848	106	536	4,40	6,46	8,34
1.1.2006	23,50	253	848	106	536	4,45	6,54	8,43
1.1.2007	23,91	253	848	106	536	4,53	6,65	8,58
1.1.2008	24,51	253	848	106	536	4,64	6,82	8,79
1.1.2009	25,63	253	848	106	536	4,86	7,13	9,19
1.1.2010	25,63	253	1 384	106	536	4,86	7,13	9,19
1.1.2011	25,74	311	1 704	130	660	4,88	7,16	9,23
1.1.2012	31,36	311	1 704	130	660	5,06	7,43	9,58
1.1.2013	32,46	311	1 044	130	–	5,24	7,69	9,92
1.1.2014	32,66	311	1 044	130	–	5,27	7,74	9,98
1.1.2015	32,80	311	1 044	130	–	5,29	7,77	10,02
1.1.2016	32,68	311	1 044	130	–	5,27	7,74	9,98
1.1.2017	32,40	311	1 044	130	–	5,23	7,68	9,90

c. Koulutustuen ja sen perusteiden euromäärät 2000–2010 Utbildningsstödet jämte grunder: uppgifter om beloppen 2000–2010

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Perustuki, €/pv Grundstöd, €/dag	Täyteen perustukeen oikeuttava tuloraja, €/kk Inkomstgräns för fullt grundstöd, €/mån. Työtulot ja sosiaalietuudet Arbetsinkomster och sociala förmåner	Ylläpito- korvaus, €/pv Ersättning för uppehälle, €/dag	Majoitus- korvaus, €/pv Ersättning för inkvartering, €/dag	Korotettu ylläpítokorvaus, €/pv Förhöjd ersät- ning för uppe- hälle, €/dag	Ylläpítokorvaus kuntout- tavan työtoiminnan ajalta, €/pv Ersättning för uppehälle under arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, €/dag
1.1.2000	20,52	126,14	5,05	5,05	.	.
1.1.2001	21,36	126,14	5,05	5,05	.	5,05
1.1.2002	21,91	127	7	.	14	5,05
1.3.2002	22,75	127	7	.	14	5,05
1.1.2003	23,02	127	7	.	14	7
1.1.2004	23,16	127	8	.	16	8
1.1.2005	23,24	127	8	.	16	8
1.1.2006	23,50	127	8	.	16	8
1.1.2007	23,91	127	8	.	16	8
1.1.2008	24,51	127	8	.	16	8
1.1.2009	25,63	127	8	.	16	8
1.1.2010 ¹⁾	25,63	127	9	.	18	9

¹⁾ Koulutustuki lakkasi 1.1.2010 alkaen. Aikuiskoulutuksen ja omaehtoisen opiskelun ajalta maksetaan jatkossa sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä olisi oikeus. Ennen lainmuutosta maksussa olleet koulutustuet maksetaan koulutuksen loppuun asti. Utbildningsstöd för arbetslösa har slopats från och med 1.1.2010. Under tiden för deltagande i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och studier på eget initiativ utbetalas den arbetslöshetsförmån personen skulle ha rätt till som arbetslös. Utbildningsstöd som börjat betalas ut före lagförändringen utbetalas för hela utbildningen.

Huom. Lapsikorotukset tarkistuksiineen ovat samat kuin työttömyysturvan peruspäivärahoissa.

Anm. Barnförhöjningarna jämte justeringarna är desamma som för grunddagpenning vid arbetslöshet.

saanut työmarkkinatukea. Muutos koski henkilöitä, jotka olivat yhdistelmätuen piirissä 2002 alusta lukien.

2003

- 1.1.2003 työttömyysturvalainsäädännön rakennetta uusittiin yhdistämällä erillisiä lakeja ja säännöksiä uusiksi kokonaisuuksiksi.
- 1.1.2003 palkansaajan työssäoloehto eriytyi kahdeksi. Ensimmäistä kertaa työssäoloehdon täyttävältä palkansaajalta edellytetään vähintään 43 viikon työssäolo kahden vuoden neljän kuukauden aikana (aiemmin kahden vuoden). Päivärahaoikeuden uusimiseen (ts. henkilö saanut aiemmin työttömyyspäivärahaa) tarvitaan 34 viikon (aiemmin 43 viikon) työskenntely kahden vuoden aikana. Aiemmin saatuina päivärahoina pidetään 1997 tai sen jälkeen saatuja päivärahoja. Yrittäjien työssäoloehtoon ei tullut muutoksia.

Uudessa työttömyysturvalaissa on määritelty tilanteet, jolloin henkilö on estynyt olemasta työmarkkinoilla ja jolloin hän ei ole työmarkkinoiden käytettävissä. Työkyvyttömyys työttömyysturvajärjestelmässä on määritelty ja sovitellun etuuden säännöksiä muutettu (mm. soviteltua maksettiin 31.12.2005 saakka, vaikka enimmäismäärä (36 kk) olisikin täyttynyt sitä ennen).

Oikeutta työmarkkinatukeen laajennettiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin osallistuvilla tilanteissa, joissa heillä ei muutoin olisi oikeutta tukeen. Oikeus tukeen syntyy, jos syy, miksi tuki on evätty, on odotus- tai omavastuu-aika, ammattikoulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan rajoitettu oikeus tukeen, mää-

arbetsgivare erhållit arbetsmarknadsstöd. Ändringen gällde dem som omfattades av det sammansatta stödet fr.o.m. 2002.

2003

- 1.1.2003 förnyades lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa så att de olika lagarna och bestämmelserna lades samman till nya helheter.
- 1.1.2003 ändrades arbetsvillkoret för löntagare. En löntagare som för första gången uppfyller arbetsvillkoret förutsätts ha arbetat minst 43 veckor under två år och fyra månader (tidigare två år). För ny rätt till dagpenning (dvs. arbetslöshetsdagpenning har erhållits förut) krävs 34 veckors arbete (tidigare 43 veckor) under två år. Som dagpenning som erhållits förut räknas dagpenning som man fått 1997 eller senare. Arbetsvillkoret för företagare ändrades inte.

I den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa definieras de situationer då man är förhindrad att delta på arbetsmarknaden och inte står till arbetsmarknadens förfogande. I systemet med utkomstskydd för arbetslösa definieras begreppet arbetsoförmåga, och bestämmelserna om jämkade förmåner har ändrats (bl.a. betalades jämkade förmåner till 31.12.2005, även om maximitiden (36 mån.) hade uppfyllts innan dess).

Rätten till arbetsmarknadsstöd utvidgades till att omfatta personer som deltar i sysselsättningsfrämjande åtgärder när de inte annars skulle ha rätt till stödet. Rätten till stödet uppkommer när orsaken till att en person förvägrats stöd har varit vänte- eller karenstid, begränsad rätt till stödet då en person är under 25 år

raajaksi evätty tuki, työssäolovelvoite tai tuen tarveharkinta.

Työttömyyspäivärahan työssäoloehto voidaan lukea puolet työstä, jonka palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut sekä työmarkkina- että työllistämistukea, ja työ kokonaisuudessaan, jos työnantaja on saanut vain työmarkkinatukea.

- 1.1.2003–31.12.2007 (yhdistelmätukikeilu) työnantajalle voitiin maksaa yhdistelmätukea myös sellaisen henkilön työllistämiseen, joka on saanut työmarkkinatukea vasta 200 päivältä. Tällöin tuki myönnettiin pelkkänä työmarkkinatukena ilman työvoimatoimiston maksamaa työllistämistukea.
- 1.1.2003 tuli voimaan uusi laki vuorotteluvapaasta, joka korvasi lain vuorotteluvapaakeilusta. Laki oli voimassa 2003–2007 (vapaa pidettävä 2008 aikana).

Vuorottelijalta alettiin edellyttää vähintään 10 vuoden pituista työhistoriaa; tästä neljännes voi olla hankittuna vanhempainpäivärahavapaana, hoitovapaana tai varusmies-/siviilipalveluksena (ns. rinnasteinen aika). Toistamiseen vuorotteluvapaalle lähtevältä edellytetään nyt myös vähintään 5 vuoden työhistoriaa edellisen vapaan päättymisestä. Vuorottelukorvaus on vastedes 80 % työttömyyspäivärahasta, jos vuorottelijalla on vähintään 25 vuotta työhistoriaa ennen vapaan alkamista. Muuten osuus on 70 % kuten aiemmin kaikille.

Sijaisen palkkaamisessa etusijalla ovat nuoret, äskettäin tutkintonsa suorittaneet ja pitkäaikaistyöttömät.

- 1.7.2003 alkaen vanhempiensa taloudessa asuvan työmarkkinatuki on määräytynyt hänen vanhempiensa yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella (osittainen työmarkkinatuki). Vanhempina pidetään samassa taloudessa asuvia biologisia tai ottovanhempia. Vanhempien tuloina otetaan huomioon samat tulot, jotka tarveharkinnassa otetaan huomioon hakijan puolison tuloina. Työmarkkinatukea maksetaan kuitenkin vähintään 50 % tuen määrästä, johon vanhempiensa luona asuva muutoin olisi oikeutettu.

2004

- 1.1.2004 alkaen työmarkkinatuen tarveharkinta lieveni: puolison tuloista saa vähentää 536 €/kk (aiemmin 236 €/kk).

2005

- 1.1.2005 alkaen myös 65–67-vuotiaalla on ollut oikeus työttömyysturvaetuuteen koulutuspäivärahaa lukuun ottamatta hänen työnsä keskeytyessä lomautuksen, sääesteen tai toisten työntekijöiden työtaistelun vuoksi. Siirtyminen palkansaajasta yrittäjäksi ja päinvastoin on mahdollista ilman etuuskien menettämistä.
- 1.1.2005 alkaen työttömyysturvan piiriin kuulumisesta säädetään työttömyysturvalaissa (ennen soveltamis-

och saknar yrkesutbildning, förvägrat stöd för viss tid, arbetskyldighet eller behovsprövning.

Till arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning kan hänföras hälften av arbetet när arbetsgivaren har fått både arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd för lönekostnaderna, och arbetet i sin helhet när arbetsgivaren har fått enbart arbetsmarknadsstöd.

- 1.1.2003–31.12.2007 (försöket med sammansatt stöd) kunde en arbetsgivare få sammansatt stöd även för att sysselsätta en person som haft arbetsmarknadsstöd för bara 200 dagar. Stödet beviljades då enbart i form av arbetsmarknadsstöd utan det sysselsättningsstöd som arbetskraftsbyrån betalar.
- 1.1.2003 infördes en ny lag om alterneringsledighet som ersatte lagen om försök med alterneringsledighet. Lagen gällde 2003–2007 (ledigheten skulle tas ut under år 2008).

Den alterneringslediga förutsätts nu ha minst 10 års arbetslivserfarenhet (s.k. arbetshistoria): en fjärdedel får bestå av föräldradagpenningledighet, vårdledighet eller värnplikt/civiltjänstgöring. Av den som blir alterneringsledig på nytt förutsätts nu minst 5 års arbetslivserfarenhet sedan föregående ledighets slut. Alterneringsersättningen är i fortsättningen 80 % av arbetslöshetsdagpenningen, om den alterneringslediga har minst 25 års erfarenhet av arbetslivet när ledigheten påbörjas. I annat fall är ersättningen 70 %, som den varit tidigare för alla.

Vid anställningen av vikarier prioriteras ungdomar, personer som nyligen avlagt sin examen och långtidsarbetslösa.

- Från 1.7.2003 har arbetsmarknadsstödet för en person som bor hos sina föräldrar bestämts enligt föräldrarnas sammanlagda månadsinkomster (partiellt arbetsmarknadsstöd). Som föräldrar betraktas biologiska eller adoptivföräldrar som bor i samma hushåll. Av föräldrarnas inkomster beaktas samma inkomster som vid behovsprövning beaktas såsom sökandens makes inkomster. I arbetsmarknadsstöd betalas dock minst 50 % av det stödbelopp som den som bor hos sina föräldrar i annat fall skulle ha rätt till.

2004

- Från 1.1.2004 infördes lindrigare villkor för behovsprövning av arbetsmarknadsstödet: 536 €/mån. får avdras på makens inkomster (tidigare 236 €/mån.).

2005

- Från 1.1.2005 har också 65–67-åringar haft rätt till förmåner vid arbetslöshet, med undantag för utbildningsdagpenning, om deras arbete avbrutits på grund av permittering, väderlekshinder eller andra arbetstagares stridsåtgärd. Att bli löntagare när man varit företagare och vice versa är möjligt utan att man går miste om förmåner.
- Från 1.1.2005 ingår bestämmelser om vilka som omfattas av arbetslöshetsskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (tidigare i tillämpningslagen). Rätt till

alalaissa). Oikeus työttömyysturvaetuuksiin on edelleen vain Suomessa asuvilla.

- 1.7.2005 peruspäivärahaan, koulutuspäivärahaan ja -tukeen alettiin maksaa korotusosaa (4 €/pv) palkansaajan työssäoloehdon täyttäneelle henkilölle, joka on irtisanottu taloudellisista tai tuotannollisista syistä ja jolla on vähintään 20 vuoden työhistoria. Korotusosaa maksetaan peruspäivärahaan enintään 150 päivältä, koulutuspäivärahaan ja -tukeen koko koulutuksen ajalta.
- 1.7.2005 peruspäivärahaan ja koulutustukeen alettiin maksaa työllistymisohjelmallista (4 €/pv) palkansaajan työssäoloehdon täyttäneelle henkilölle, joka on 1) irtisanottu taloudellisista ja tuotannollisista syistä takanaan vähintään kolmen vuoden työhistoria tai 2) työsuhteen päättyessä ollut määräaikaisessa työsuhteessa vähintään kolme vuotta tai 3) ollut määräaikaisissa työsuhteissa samaan työnantajaan vähintään 36 kuukautta 42 kuukauden aikana. Lisää maksetaan enintään 185 päivältä.
- Sovitellun etuuden maksamista enimmäismaksuajan täyttymisestä huolimatta jatkettiin 31.12.2007 saakka.

2006

- 1.1.2006 alkaen oikeus työmarkkinatukeen lakkasi pitkäaikaan työttömänä olleelta henkilöltä (saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 pv tai työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen vähintään 180 pv), joka kieltäytyy tai eroaa tai erotetaan työstä tai työvoimapolitiittisesta koulutuksesta tai kieltäytyy tai keskeyttää ilman pätevää syytä aktiivisuunnitelmassa yms. sovitun työvoimapolitiittisen toimenpiteen. Työmarkkinatukeen henkilö saa uudelleen oikeuden, kun hän on ollut työssä tai osallistunut työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen vähintään viiden kuukauden ajan.
- 1.1.2006 alkaen valtio rahoittaa työmarkkinatuen lapsikorotuksineen sen maksukauden loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työmarkkinatukea 500 päivältä. Sen jälkeen maksetun työmarkkinatuen valtio ja työmarkkinatuen saajan kotikunta rahoittavat puoliksi. Jos henkilö osallistuu työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen, valtio on kuitenkin rahoittajana 500 päivän jälkeenkin.
- Yhdistelmätuki lakkaa vähitellen; sellaiselle työnantajalle, jonka kanssa yhdistelmätuesta sovittiin viimeistään 31.12.2005, tuki voitiin vielä myöntää. Uusia ei vuonna 2006 enää myönnetty eikä aiempia tukikausia jatkettu.
Vuoden 2006 alusta tuen on myöntänyt työvoimatoimisto palkkatukena. Korkeimmalla korotetulla palkkatuella tuettu työ kerryttää työttömyyspäivärahan työssäoloehto puolella työajasta, kun taas tätä pienemmillä palkkatuella tuettu työ lasketaan kokonaisuudessaan työssäoloehtoon.

förmåner vid arbetslöshet har alltså bara de som är bosatta i Finland.

- 1.7.2005 började en förhöjningsdel (4 euro/dag) till grunddagpenningen, utbildningsdagpenningen och -stödet betalas ut till personer med minst 20 års arbetslivserfarenhet som uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare och som sagts upp av ekonomiska eller produktionsmässiga skäl. Grunddagpenningens förhöjningsdel betalas för högst 150 dagar, utbildningsdagpenningens och -stödet för hela utbildningstiden.
- 1.7.2005 började ett tillägg för sysselsättningsplan (4 euro/dag) betalas till personer som uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare och som 1) sagts upp av ekonomiska eller produktionsmässiga skäl och har minst tre års arbetslivserfarenhet eller som 2) när anställningen upphörde har haft visstidsanställning i minst tre år eller 3) har haft visstidsanställningar hos en och samma arbetsgivare i minst 36 månader under en tid av 42 månader. Tillägget betalas för högst 185 dagar.
- Jämka förman fortsatte att betalas t.o.m. 31.12.2007 även om maximitiden för utbetalning hade gått ut.

2006

- Från 1.1.2006 upphörde rätten till arbetsmarknadsstöd för en långtidsarbetslös (person som har fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet minst 500 dagar eller minst 180 dagar efter att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning löpt ut) som vägrar ta emot eller lämnar eller blir uppsagd från eller avstängd från ett arbete eller arbetskraftspolitisk utbildning eller utan giltig orsak avvisar eller avbryter en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som avtalats i en aktiveringsplan el. dyl. Personen har rätt att på nytt få arbetsmarknadsstöd efter att han har haft ett arbete eller deltagit i en arbetskraftspolitisk åtgärd i minst fem månader.
- Från 1.1.2006 betalas arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen av statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen sammanlagt 500 dagar. Arbetsmarknadsstöd som betalas därefter finansieras till hälften av staten och till hälften av den kommun som är stödtagarens hemkommun. Om personen deltar i en arbetskraftspolitisk åtgärd finansierar staten arbetsmarknadsstödet även efter de 500 dagarna.
- Det sammansatta stödet upphör gradvis; stödet kunde dock beviljas arbetsgivare med vilka avtal om stödet hade ingåtts senast 31.12.2005. År 2006 beviljades nya sammansatta stöd inte längre, och gamla stödperioder förlängdes inte heller.
Från början av 2006 har stödet beviljats av arbetskraftsbyrån i form av lönesubvention. Vid arbete som stöds med den högsta förhöjda lönesubventionen uppfylls arbetsvillkoret i samband med arbetslöshetsdagpenning så att hälften av arbetstiden medräknas medan arbete som stöds med en lägre lönesubvention är arbetsvillkorsgrundande i sin helhet.

- 1.1.2006 alkaen koulutuspäivärahan työttömyysedellytys lyheni 86:sta 65:een työttömyys- tai työmarkkinatukipäivään. Työttömyyspäiväraha- ja koulutuspäivärahopäivien yhteenlaskettu enimmäisaika lyheni vastaavasti 586:sta 565 päivään. Koulutuspäivärahan saannin edellytyksenä olevaan työssäoloaikaan rinnastetaan aika, jona henkilö on ollut vanhempainpäivärahalla, erityishoitorahalla, hoitovapaalla, asevelvollisena tai työkyvyttömänä. Tarkennettiin omavastuuajan määrittymistä.
- 1.1.2006 lukien puolison saamaa lasten kotihoidon tukea ei ole vähennetty toisen puolison työttömyyspäivärahasta, työmarkkinatuesta eikä koulutuspäivärahasta, jos tukea saava puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä lapsen hoidon tai samanaikaisesti maksettavan vanhempainpäivärahan takia ole oikeutta em. työttömyysetuuksiin (palattiin ennen vuotta 2005 olleeseen käytäntöön).
- Vuoden 2006 alusta kotoutumistuen enimmäisaikaa (3 v) on voitu erityisistä syistä pidentää kahdella vuodella. Sitä pidentää aina aika, jona maahanmuuttaja ei ole oikeutettu työmarkkinatukeen vanhempainpäivärahan tai erityishoitorahan takia.
- 1.8.2006 matka-avustuksen perusteena olevan työsuhteen vähimmäiskesto lyheni 6:sta 2 kuukauteen.

2007

- 1.1.2007 alkaen peruspäivärahan työssäoloehtoon liittyvän palkan vähimmäismäärään tuli muutos. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkan tulee olla vähintään 940 euroa kuukaudessa (aiemmin 40 kertaa peruspäivärahan suuruinen). Euromäärää tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella.
- 1.1.2007 matka-avustuksen enimmäiskesto piteni 2:sta 4 kuukauteen.
- 1.10.2007 lukien yrittäjän perheenjäsenen oikeus työttömyyspäivärahaan ei ole enää edellyttänyt yritystoiminnan lopettamista tai sen 4 kuukauden keskeytystä, jos perheenjäsenen työ yrityksessä on loppunut tuotantosuunnan lopettamisen takia.

2008

- 1.1.2008 vuorotteluvapaajärjestelmää jatkettiin kahdella vuodella. Vapaan voi pitää 31.12.2010 mennessä, jos siitä on sovittu vuoden 2009 aikana. Työssäoloedellytys muuttui siten, että työssäoloa tulee olla ennen vuorotteluvapaan alkamista 13 kuukautta, johon voi sisältyä 30 päivää palkatonta poissaoloa.
- Sovitellun työttömyysetuuden maksamista enimmäismaksuajan täyttymisestä huolimatta jatkettiin 31.12.2009 saakka.

2009

- Vuodesta 2009 alkaen työttömyyspäivärahan ns. lisäpäiviä alettiin maksaa uusin säännöksiin. Ennen vuotta 1950 syntyneiden edellytykset lisäpäiviin säilyivät ennallaan (mm. ikäraja 57 v), mutta 1950 tai sen jälkeen syntyneiltä alettiin edellyttää, että he ovat täyttäneet

- 1.1.2006 förkortades arbetslöshetsvillkoret i samband med utbildningsdagpenning från 86 till 65 arbetslöshets- eller arbetsmarknadsstöddagar. Det maximala sammanräknade antalet dagar i samband med arbetslöshetsdäpennning och utbildningsdagpenning förkortades på motsvarande sätt från 586 till 565 dagar. Med den tid i arbete som rätten till utbildningsdagpenning förutsätter jämföras den tid då personen haft föräldradag- eller specialvårdspennning, varit vårdledig, avtjänat sin värnplikt eller varit arbetsoförmögen. Fastställandet av självrisktiden preciserades.
- Från 1.1.2006 har inte makens hemvårdsstöd för barn dragits av från arbetslöshetsdagpenningen, arbetsmarknadsstödet eller utbildningsdagpenningen om stödtagaren själv sköter barnet och därför eller p.g.a. samtidigt utbetald föräldradagpenning inte har rätt till ovan nämnda arbetslöshetsförmåner (återgång till praxis som gällde före 2005).
- Från början av 2006 har maximitiden för integrationsstöd (3 år) av särskilda skäl kunnat förlängas med två år. Tiden förlängs alltid av tid för vilken invandraren inte har rätt till arbetsmarknadsstöd på grund av föräldradagpenning eller specialvårdspennning.
- 1.8.2006 förkortades den minimitid i anställning som förutsätts för resebidrag från 6 till 2 månader.

2007

- 1.1.2007 infördes en ändring avseende beloppet av den minimilön som gäller arbetsvillkoret för grunddagpenning. Om branschen saknar kollektivavtal ska lönen för heltidsarbete uppgå till minst 940 euro i månaden (tidigare 40 gånger grunddagpenningen). Beloppet justeras årligen med en lönekoeficient.
- 1.1.2007 förlängdes maximitiden för resebidraget från 2 till 4 månader.
- Från 1.10.2007 har en familjemedlems rätt till arbetslöshetsdagpenning inte längre förutsatt att företagsverksamheten upphört eller att den avbrutits i 4 månader, i fall där en familjemedlems arbete vid företaget upphör när en produktionsinriktning upphör.

2008

- 1.1.2008 förlängdes systemet med alterneringsledighet med två år. Ledigheten kan tas ut så att den upphör senast 31.12.2010, om detta avtalats under 2009. Arbetsvillkoret ändrades så att man innan ledigheten börjar ska ha förvärsarbetat i 13 månader; här kan ingå 30 dagars frånvaro utan lön.
- Jämka arbetslöshetsförmån fortsatte att betalas t.o.m. 31.12.2009 även om maximitiden för utbetalning hade gått ut.

2009

- Från 2009 började arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar beviljas enligt nya bestämmelser. Villkoren för rätt till tilläggsdagar för dem som är födda före 1950 förblev oförändrade (bl.a. åldersgränsen 57 år), medan man av dem som är födda 1950 eller senare

59 vuotta ennen lisäpäiviin oikeuttavaa 500 päivärahapäivän täyttymistä ja että heille on kertynyt vähintään 5 vuotta työhistoriaa viimeisten 20 vuoden aikana. Lisäpäiviä voidaan maksaa, kunnes henkilö täyttää 65 vuotta.

- 1.4.2009 alkaen työttömyysetuuden lapsikorotus on maksettu Kelan pyynnöstä etuudensaajan sijasta Kellalle siltä ajalta, jolta Kela maksaa lapselle elatustukea työttömyysetuuden saajan laiminlyötyä elatusvelvollisuutensa.
- 1.7.2009 alkaen koulutuspäivärahan saajalta on edellytetty työnhakuuunnitelmaa tai työllistymisohjelmaa, johon koulutus sisältyy. 65 päivän työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen saamista edellisen 12 kuukauden ajalta ei enää edellytetä.
- 1.7.2009 alkaen työllistymisohjelmallisen saamisedellytyksiä muutettiin. Muutosturva laajeni työllistymisohjelmalliseen oikeutettujen osalta koskemaan lomautettuja ja entistä laajemmin määräaikaisia työntekijöitä. Työllistymisohjelmallisen 185 päivän enimmäismaksuaika alkaa alusta aina, kun työnhakija täyttää uudeleen palkansaajan 34 viikon työssäoloehdon.

2010

- 1.1.2010 alkaen työttömyyspäivärahaa on maksettu työttömyysajan lisäksi työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaika kuluu myös näiden aktiivitoimenpiteiden aikana.
- Koulutustuki omana etuutenaan lakkaa. 1.1.2010 alkaen työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus on ollut työllistymistä edistävä palvelu, jonka ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus. Ennen lainmuutosta maksussa olleet koulutustuet maksetaan kuitenkin vanhan lain mukaisesti koulutuksen loppuun asti.
- Koulutuspäiväraha omana etuutenaan lakkaa. 1.1.2010 alkaen omaehtoinen opiskelu muuttui työllistymistä edistävä palveluksi, jonka ajalta maksetaan työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.
- Otettiin käyttöön käsite työllistymistä edistävä palvelu, joka käsittää työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ja omaehtoisen opiskelun lisäksi työmarkkinatoimenpiteet, työ- ja koulutuskokeilun, maahanmuuttajan rinnastetut kotoutumistoimenpiteet sekä kuntouttavan työtoiminnan. Näiden lisäksi työttömyysetuutta ja ylläpitokorvausta voidaan maksaa työnhakuvalmennuksen ajalta.
- 1.1.2010 alkaen peruspäivärahan korotusosaa on voittoa maksaa kahdessa uudessa tilanteessa:
  - työttömyyden alkaessa enintään 20 päivältä, kun työraa on vähintään kolme vuotta
  - työllistymistä edistävien palvelujen ajalta enintään 200 päivältä.

började förutsätta 59 års ålder innan maximigränsen på 500 dagar för rätten till dagpenning är nådd och minst 5 års arbetslivserfarenhet från de senaste 20 åren. Dagpenning för tilläggsdagar kan man få tills man fyller 65 år.

- Från 1.4.2009 har barnförhöjningen till en arbetslöshetsförmån på FPA:s begäran betalats till FPA i stället för till förmånstagaren för den tid då FPA betalar underhållsstöd till barnet när mottagaren av arbetslöshetsförmånen har försummat sin underhållsskyldighet.
- Från 1.7.2009 har man av en mottagare av utbildningsdagpenning förutsatt en jobbsökarplan eller en sysselsättningsplan som innefattar utbildning. Arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för 65 dagar under de närmast föregående 12 månaderna förutsätts inte längre.
- 1.7.2009 ändrades villkoren för rätt till tillägg för sysselsättningsplan. Omställningsskyddet utvidgades så att det i fråga om dem som har rätt till tillägg för sysselsättningsplan ska omfatta permitterade och i större utsträckning än tidigare visstidsanställda. Den maximitbetalningstid (185 dagar) som gäller tillägget för sysselsättningsplan börjar alltid räknas på nytt när en arbetsökande på nytt uppfyller arbetsvillkoret för löntagare (34 veckor).

2010

- Från 1.1.2010 har arbetslöshetsdagpenning betalats förutom under arbetslöshetstid också under sysselsättningsfrämjande service. Maximitbetalningstiden för arbetslöshetsdagpenning, 500 dagar, löper också under tiden med dessa aktiva åtgärder.
- Utbildningsstödet slopas som separat förmån. Från 1.1.2010 har arbetskraftspolitisk vuxenutbildning varit sysselsättningsfrämjande service. Under studietiden betalas samma arbetslöshetsförmån som en person skulle ha rätt till som arbetslös. Utbildningsstöd som börjat betalas ut före lagändringen betalas dock enligt den gamla lagen tills utbildningen avslutas.
- Utbildningsdagpenningen slopas som separat förmån. Från 1.1.2010 blev frivillig utbildning sysselsättningsfrämjande service under vilken arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd betalas.
- Begreppet sysselsättningsfrämjande service infördes. Den omfattar förutom den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och de frivilliga studierna också arbetsmarknadsåtgärder, arbetsprövning och utbildningsförsök, motsvarande integrationsåtgärder för invandrare samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Dessutom kan arbetslöshetsförmån och ersättning för uppehälle betalas under jobbsökarträning.
- Från 1.1.2010 kunde grunddagpenningens förhöjningsdel börja betalas i två nya situationer:
  - för högst 20 dagar när arbetslösheten börjar om den arbetslösa har minst tre års arbetslivserfarenhet
  - för högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service.

- 1.1.2010 alkaen pitkän työuran päätyttyä maksettavaa peruspäivärahan korotusosaa on maksettu enintään 100 päivältä (ennen enintään 150 päivältä).
- 1.1.2010 alkaen myös työmarkkinatukeen on voitu maksaa korotusosaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta enintään 200 päivältä.
- 1.1.2010 alkaen peruspäivärahaan on voitu maksaa enintään 200 päivältä muutosturvalisää, joka korvaa työllistymisohjelmalisän.
- 1.1.2010 siirryttiin yhteen palkansaaajan työssäoloehtoon, joka on sama riippumatta siitä, onko henkilö saanut aiemmin työttömyyspäivärahaa vai ei: työssäoloehdon täyttää 34 kalenteriviikon työ lähinnä edeltäneen 28 kuukauden aikana.
- 1.1.2010 alkaen yrittäjän työssäoloehto muutettiin: työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on toiminut yrittäjänä 18 kuukautta lähinnä edeltäneen 48 kuukauden aikana ja yritystoiminta on ollut laajuudeltaan olennaista.
- 1.1.2010 alkaen lisäpäiväoikeuden alkamisikää nostettiin vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneille: heillä on oikeus lisäpäiviin, jos he täyttävät 60 vuotta ennen päivärahan enimmäisajan päättymistä ja heille on kertynyt vähintään 5 vuotta työhistoriaa viimeisten 20 vuoden aikana.
- Vuorotteluvapaalaki säädettiin pysyväksi 1.1.2010 alkaen.
- Sovitellun työttömyysetuuden enimmäisajasta luovuttiin (enimmäisaikaa ei koskaan sovellettu, koska säännöksen voimaantuloa aina siirrettiin).
- Työttömyysturvalakia muutettiin väliaikaisesti lomautettujen osalta. Väliaikaista lakia sovellettiin lomautuksiin, jotka toteutettiin 4.1.2010–2.1.2011. Jos työaika lyhennettiin lomautuksen takia yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, työttömyysetuutta ei maksettu soviteltuna, vaan kokonaan työttömiltä päiviltä maksettiin täysi työttömyysetus.
- 1.5.2010 alkaen toisessa EU-maassa töitä hakevalle työttömälle on maksettu työttömyyspäiväraha suoraan Kelasta tai työttömyyskassasta. Aiemmin etuudet maksoi työnhakumaa, joka peri ne Kelalta.
- 15.12.2010 alkaen työmarkkinatuen tarveharkinta lieveni: puolison tuloista saa vähentää 660 €/kk (aiemmin 536 €/kk) ja jokainen lapsi korottaa tulorajaa 130 € (ennen 106 €).
- Från 1.1.2010 har grunddagpenningens förhöjningsdel för lång arbetskarriär betalats för högst 100 dagar (tidigare högst 150 dagar).
- Från 1.1.2010 har man också till arbetsmarknadsstödet under tiden för sysselsättningsfrämjande service kunnat betala en förhöjningsdel för högst 200 dagar.
- 1.1.2010 har man till grunddagpenningen kunnat betala ett omställningskyddstillägg för högst 200 dagar. Tillägget ersätter tillägget för sysselsättningsplan.
- 1.1.2010 började man tillämpa bara ett arbetsvillkor för löntagare. Samma arbetsvillkor tillämpas oberoende om personen i fråga har fått arbetslöshetsdagpenning tidigare eller inte: arbetsvillkoret uppfylls av 34 kalenderveckors arbete under de föregående 28 månaderna.
- Från 1.1.2010 ändrades arbetsvillkoret för företagare: företagaren uppfyller arbetsvillkoret om han eller hon under de 48 närmast föregående månaderna bedrivit företagarkerksamhet i väsentlig omfattning i minst 18 månader.
- Från 1.1.2010 höjdes åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar för personer födda 1955 eller senare: de har rätt till tilläggsdagar om de fyller 60 år innan maximitidens för dagpenning löpt ut och de har arbetat minst 5 år under de senaste 20 åren.
- Lagen om alterneringsledighet blev permanent 1.1.2010.
- Maximitiden för jämkad arbetslöshetsförmån slopades (maximitiden tillämpades aldrig, eftersom bestämmelsens ikraftträdande alltid sköts fram).
- Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrades temporärt i fråga om permitterade. Den temporära lagen tillämpades på permitteringar som genomfördes 4.1.2010–2.1.2011: om arbetstiden förkortats med en eller flera dagar per vecka på grund av permittering betalades arbetslöshetsförmånen inte jämkad utan till fullt belopp för de dagar arbetstagaren varit helt arbetslös.
- Från 1.5.2010 har arbetslöshetsdagpenning till en arbetslös som söker arbete i ett annat EU-land betalats direkt från FPA eller arbetslöshetskassan. Tidigare betalades förmånerna av det land där personen sökte arbete och detta land sökte sedan ersättning från FPA.
- Från 15.12.2010 infördes lindrigare villkor för behovsprövning av arbetsmarknadsstödet: 660 euro/mån. får avdras på makens inkomster (tidigare 536 euro/mån.) och för varje barn höjs inkomstgränsen med 130 euro (tidigare 106 euro).

2011

- 1.1.2011 alkaen oikeus työmarkkinatukeen ei ole enää ollut riippuvainen määräaikaisen jatkuvan oleskeluluvan myöntämisperusteesta. Tätä työmarkkinatukioikeuden palauttavaa lakia A-oleskeluluvan muun kuin perhesiteen perusteella saaneille sovellettiin takautuvasti jo 10.5.2010 alkaen.
- Apurahan saajat voivat saada työmarkkinatukea ilman tarveharkintaa 130 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä.
- Från 1.1.2011 har rätten till arbetsmarknadsstöd inte längre varit beroende av grunden för beviljande av ett tidsbegränsat kontinuerligt uppehållstillstånd. Denna lag som återställde rätten till arbetsmarknadsstöd för de personer som fått ett A-uppehållstillstånd på någon annan grund än familjeband tillämpades retroaktivt redan från 10.5.2010.
- Stipendiater kan få arbetsmarknadsstöd utan behovsprövning för de första 130 arbetslöshetsdagarna, om

tä, jos he ovat täyttäneet apurahansaajan vakuutusehdon, eli olleet 24 kuukautta MYEL-vakuutettuna lähinnä edellisen 48 kuukauden aikana. Ensimmäisillä saajilla saattoi tulla tämä 24 kuukautta täyteen 1.1.2011.

- Lomautettujen väliaikainen laki jatkui vuodella eli 2.1.2012 asti.
- 1.3.2011 alkaen työttömyysturvahakemuksissa on ollut käsittelyaikatakuu. Tämän mukaan hakemus on käsiteltävä 30 päivän kuluessa saapumispäivästä. Jos hakemukseen pyydetään lisätietoja tai se odottaa työvoimahallinnon tietoja, hakemus on käsiteltävä 14 päivän kuluessa tarvittavien tietojen saapumisesta.
- 1.9.2011 alkaen työmarkkinatuki on maksettu kotoutumistukena vain voimassaolevan kotoutumissuunnitelman ajalta. Tätä ennen tukea maksettiin kolmen ensimmäisen maassaolovuoden aikana.

2012

- 1.1.2012 lomautettujen väliaikainen laki muutettiin pysyväksi.
- 1.1.2012 soviteltavaa työttömyysetuutta koskevaa työaikaarajaa nostettiin 75 prosentista 80 prosenttiin. Täten henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa ylittää 80 % kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.
- 1.1.2012 työttömyysturvan perusturvaan tehtiin tasokorotus (n. 120 €/kk).
- 1.7.2012 työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmää uudistettiin. Työmarkkinatuen lakkauttaminen pitkään työttömänä olleilta työvoimapolitiisesti moitittavan menettelyn johdosta poistettiin. Samat säännöt asetettiin sekä työttömyyspäivärahaa että työmarkkinatukea saaville, eikä työttömyyden kestolla ollut enää vaikutusta työnhakijan menettelyn moitittavuuteen. Työnhakijan toistuvasta työvoimapolitiisesti moitittavasta menettelystä seuraa 12 viikon työssäolovoite. Oikeus työttömyysetuuteen palautuu kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua etuuden menettämiseen johtaneesta menettelystä lukien.

2013

- 1.1.2013 puolison tulojen vaikutus työmarkkinatuen tarveharkintaan poistui.
- 1.1.2013 lomakorvauksen jaksottamisesta luovuttiin.
- 1.1.2013 työllistymisrahakokeilu alkoi noin 60 kunnassa. Kokeilussa työmarkkinatuki maksetaan työllistymisrahana ensimmäisen työssäolokuukauden ajalta pitkäaikaistyöttömälle henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kolme kuukautta kestävä työtä.
- 1.1.2013 otettiin käyttöön uusia työllistymistä edistäviä palveluja: työnhakuvalmennus, koulutuskokeilu ja uravalmennus. Työnhakuvalmennuksen ajalta oli aiemmin sovellettu työttömyysajan maksuperusteita.

de har uppfyllt försäkringsvillkoret för stipendiaters dvs. har varit försäkrade enligt LFöPL i 24 månader under de närmast föregående 48 månaderna. De första stipendierna kan ha uppnått 24 månader 1.1.2011.

- Den temporära lagen som tillämpas på permitteringar förlängdes med ett år, dvs. till 2.1.2012.
- Från 1.3.2011 har det funnits en garanti för handläggningen av ansökningar om arbetslöshetsförmåner. Enligt garantin ska en ansökan behandlas inom 30 dagar från den dag ansökan inkom. Om sökanden ombeslämna ytterligare uppgifter eller om uppgifter inväntas från arbetsförvaltningen, ska ansökan behandlas inom 14 dagar från det att de uppgifter som saknats har inkommit.
- Från 1.9.2011 har arbetsmarknadsstödet betalats i form av integrationsstöd bara för den tid integrationsplanen gäller. Dessförinnan hade stödet betalats under de tre första åren i landet.

2012

- 1.1.2012 ändrades den temporära lagen som tillämpas på permitteringar till en permanent lag.
- Från 1.1.2012 höjdes arbetstidsgränsen för arbetslöshetsförmåner från 75 procent till 80 procent. En person har inte rätt till jämkad arbetslöshetsförmån, om hans arbetstid överstiger 80 % av maximitiden för arbetstagare i heltidsarbete.
- 1.1.2012 höjdes grundskyddet inom arbetslöshetskyddet (ca 120 €/mån.).
- 1.7.2012 reviderades påföljdssystemet i lagen om utkomtskydd för arbetslösa. Bestämmelsen om förlust av arbetsmarknadsstöd för långtidsarbetslösa på grund av arbetskraftspolitiskt klandervärt förfarande slopades. Samma regler infördes både för personer som har arbetslöshetsdagpenning och för personer som har arbetsmarknadsstöd, och arbetslöshetens längd inverkar inte längre på hur klandervärt en arbetssökandes förfarande är. Om en arbetssökande upprepade gånger förfar klandervärt enligt en arbetskraftspolitisk bedömning åläggs han 12 veckors skyldighet att vara i arbete. Rätten till en arbetslöshetsförmån återfås dock senast efter fem år räknat från det förfarande som ledde till att personen förlorade förmånen.

2013

- 1.1.2013 slutade makens inkomster inverka på behovsprövningen för arbetsmarknadsstöd.
- 1.1.2013 slopades periodiseringen av semesterersättningen.
- 1.1.2013 inleddes ett försök med sysselsättningsbonus i cirka 60 kommuner. Försöket innebär att arbetsmarknadsstöd betalas som sysselsättningsbonus för den första sysselsättningsmånaden till en långtidsarbetslös som tar emot ett arbete som varar i minst tre månader.
- 1.1.2013 togs nya former av sysselsättningsfrämjande service i bruk: jobbsökarträning, utbildningsprövning och karriärträning. För tiden för jobbsökarträning hade man tidigare tillämpat betalningsgrunderna för arbetslöshetsstid.

- 1.1.2013 ylläpitokorvaukset muuttuivat kulukorvauksiksi.
- 1.1.2013 velvollisuus hakea ammatilliseen koulutukseen laajennettiin koskemaan myös työttömyyspäivärahaa saavia ammatillista koulutusta vaille olevia alle 25-vuotiaita nuoria.

2014

- 1.1.2014 alkaen palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun hän ollut vähintään 26 viikkoa (ennen 34 viikkoa) 28 kuukauden tarkastelujakson aikana työssäoloehdon täyttävässä työssä.
- 1.1.2014 alkaen korkeimmalla korotetulla palkkatuella tehdystä työstä hyväksytään 100 % palkansaajan työssäoloeseen, aiemmin 50 %.
- 1.1.2014 työttömyysetuuksiin tuli voimaan suojaosa. Työtön voi ansaita palkka- tai yritystuloja 300 euroa kuukaudessa tai 279 euroa neljässä viikossa ilman, että se vaikuttaa hänen työttömyysetuuteensa.
- 1.1.2014 luovuttiin peruspäivärahan korotusosasta, jota maksettiin työttömyyden alkaessa enintään 20 päivältä, kun työuraa oli vähintään kolme vuotta.
- 1.1.2014 peruspäivärahan muutosturvalisä poistui, ja sen korvasi pitkän työuran korotusosa. Pitkään työelämässä olleille irtisanotuille maksetaan jatkossa korotusosaa 90 päivää entisen 100 päivän sijaan.
- 1.1.2014 alkaen peruspäivärahan omavastuu-aika lyheni seitsemästä viiteen päivään.
- 1.1.2014 alkaen työmarkkinatukeen sovelletaan tarveharkintaa heti, kun päivärahan saaja siirtyy työmarkkinatuella (ennen päivärahalta siirtyvä sai tarveharkinnatonta tukea ensimmäiset 180 työmarkkinatukipäivää). Myös apurahansaajille sovelletaan tarveharkintaa heti (ennen 130 päivää tarveharkinnatonta tukea).
- 1.1.2014 alkaen työmarkkinatuen korotusosaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan kaikille, myös 500 päivää työttömyysajalta tukea saaneille.
- 1.1.2014 alkaen työmarkkinatuen viiden päivän omavastuu-aika otetaan vain kerran, ja se on voimassa, kunnes henkilö täyttää työssäoloehdon.
- 1.1.2014 alkaen EU:n ulkopuolisista maista Suomeen töihin tulleille on oikeus työttömyyspäivärahaan.
- 1.9.2014 alkaen vuorotteluvapaalle on voinut päästä 16 vuoden työhistorian jälkeen aiemman 10 vuoden sijasta.

2015

- 1.1.2015 kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luovuttiin.
- 1.1.2015 kuntien rahoitusvastuu työmarkkinatuesta laajeni. Kunnat rahoittavat työttömyysaikaisesta työmarkkinatuesta puolet niiden henkilöiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivää ja 70 % niiden henkilöi-

- 1.1.2013 började ersättningen för uppehälle benämnas kostnadsersättning.
- 1.1.2013 utvidgades skyldigheten att söka till yrkesutbildning så att den också omfattar personer under 25 år som saknar yrkesutbildning och som har arbetslöshetsdagpenning.

2014

- Från 1.1.2014 uppfylls arbetsvillkoret för löntagare då en person i minst 26 veckor (tidigare 34 veckor) under en 28 månaders granskningsperiod har haft ett arbete som räknas in i arbetsvillkoret.
- Från 1.1.2014 inräknas i arbetsvillkoret 100 % (tidigare 50 %) av arbete som subventionerats med högsta förhöjda lönesubvention.
- 1.1.2014 infördes ett skyddat belopp i fråga om arbetslöshetsförmånerna. En arbetslös person kan förtjäna 300 euro per månad eller 279 euro per 4 veckor i löne- eller företagsinkomster utan att hans eller hennes arbetslöshetsförmån påverkas.
- 1.1.2014 slopades grunddagpenningens förhöjningsdel som betalades för högst 20 dagar när arbetslösheten började, om den arbetslösa hade minst tre års arbetslivserfarenhet.
- 1.1.2014 slopades grunddagpenningens omställningskyddstillägg och ersattes av en förhöjningsdel som kan betalas efter en lång arbetskarriär. De som sagts upp efter en lång tid i arbetslivet får i fortsättningen förhöjningsdel för 90 dagar i stället för tidigare 100.
- 1.1.2014 förkortades självrisktiden för grunddagpenning från sju till fem dagar.
- Från 1.1.2014 tillämpas behovsprövning genast när en mottagare av dagpenning övergår till arbetsmarknadsstöd (tidigare betalades arbetsmarknadsstödet utan behovsprövning för de första 180 stöddagarna). Också på stipendiater tillämpas behovsprövning genast (tidigare 130 dagar utan behovsprövning).
- Från 1.1.2014 betalas arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel för tiden för sysselsättningsfrämjande service till alla, också till dem som fått stöd för 500 dagar av arbetslöshetstiden.
- Från 1.1.2014 medräknas arbetsmarknadsstödet självrisktid (5 dagar) endast en gång, och den gäller fram till dess att arbetsvillkoret uppfylls.
- Från 1.1.2014 har den som kommit från ett land utanför EU till Finland för att arbeta rätt till arbetslöshetsdagpenning.
- Från 1.9.2014 har det varit möjligt att bli alterneringsledig efter 16 års arbetslivserfarenhet (tidigare 10 år).

2015

- 1.1.2015 slopades det arbetsmarknadsstöd som betalades i form av integrationsstöd.
- 1.1.2015 utvidgades kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Kommunerna finansierar hälften av arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet för de personer som fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 300 dagar och 70 %

denosalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 1 000 päivää.

- 1.1.2015 yrittäjän työssäoloehto lyheni 18 kuukaudesta 15 kuukauteen. Tarkastelujakso säilyi neljässä vuodessa.

2016

- 1.1.2016 vuorottelukorvauksen ehtoja muutettiin. Vuorotteluvapaaseen edellytetään 20 vuoden työhistoria aiemman 16 vuoden sijasta. Vapaan kesto voi olla 100–180 päivää (ennen 100–360 päivää). Korvauksen suuruus on kaikilla etuuden saajilla 70 % työttömyyspäivärahasta.
- 1.1.2016 alkaen yrittäjinä pidetään kaikkia niitä henkilöitä, jotka tekevät ansiotyötä olematta työ- tai virkasuhteessa.

2017

- 1.1.2017 alkaen työttömyyspäivärahakauden enimmäiskesto määräytyy henkilön työhistorian sekä iän perusteella. Enimmäiskesto on joko 300, 400 tai 500 päivää. Aikaisemmin enimmäiskesto oli aina 500 päivää.
- 1.1.2017 alkaen matka-avustuksen ja muuttokustannusten korvausten sijasta maksetaan liikkuvuusavustusta.
- 1.1.2017 alkaen työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ajalta ei enää makseta kulukorvausta. Koulutusta vailla olevilla alle 25-vuotiailla on oikeus kulukorvaukseen työkokeilun ajalta.
- 1.1.2017 alkaen peruspäivärahan ja työmarkkinatuen omavastuu-aika pitenee viidestä päivästä seitsemään päivään.
- 1.1.2017 alkaen palkkatuetusta työstä luetaan työssäoloeseen 75 prosenttia, ja loput 25 prosenttia pidetään työssäoloehdon tarkastelujaksoa. Työssäoloehto kertyy kuitenkin täytenä, jos palkkatukityö on järjestetty 60 vuotta täyttäneitä työttömiä työnhakijoita koskevan työllistämismisveloitteen perusteella. Aikaisemmin palkkatuettu työ luettiin työssäoloeseen aina sataprosenttisesti.
- 1.1.2017 alkaen päätoiminen työllistyminen yritystoiminnassa enintään kahden viikon ajan ei estä oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen.
- 1.1.2017 pitkän työuran perusteella maksettava työttömyyspäivärahan korotusosa poistui. Jos työsuhde on päätynyt 1.1.2017 tai sen jälkeen, korotusosaa pitkän työuran päättymisen perusteella ei enää makseta.

för dem som fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 1 000 dagar.

- 1.1.2015 förkortades arbetsvillkoret för företagare från 18 till 15 månader. Granskningsperioden är fortfarande fyra år.

2016

- 1.1.2016 ändrades villkoren för alterneringsersättning. Alterneringsledighet förutsätter minst 20 års arbetslivserfarenhet (tidigare 16 år). Ledigheten kan omfatta 100–180 dagar (tidigare 100–360 dagar). Ersättningens storlek är för alla mottagare 70 % av arbetslöshetsdagpenningen.
- Från 1.1.2016 betraktas som företagare alla de personer som förvärsarbetar utan att stå i anställnings- eller tjänsteförhållande.

2017

- Från 1.1.2017 bestäms maximitiden med arbetslöshetsdagpenning enligt personens arbetshistoria och ålder. Den maximala tiden är 300, 400 eller 500 dagar. Tidigare var den alltid 500 dagar.
- Från 1.1.2017 betalas rörlighetsunderstöd istället för resebidrag och ersättning för flyttningskostnader.
- Från 1.1.2017 betalas inte längre kostnadsersättning under tiden för frivilliga studier som stöds med en arbetslöshetsförmån. Personer under 25 år som saknar utbildning har rätt till kostnadsersättning för den tid de deltar i arbetsprövning.
- Från 1.1.2017 förlängs självrisktiden för grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd från fem dagar till sju dagar.
- Från 1.1.2017 räknas 75 procent av det lönesubventionerade arbetet in i arbetsvillkoret och den resterande 25 procenten förlänger granskningsperioden för arbetsvillkoret. Arbetsvillkoret tjänas emellertid in i sin helhet om det lönesubventionerade arbetet har ordnats med stöd av sysselsättningskyldigheten gällande arbetslösa arbetssökande som har fyllt 60 år. Tidigare räknades lönesubventionerat arbete till arbetsvillkoret i sin helhet.
- Sysselsättning på heltid i företagsverksamhet i högst två veckor ska inte vara ett hinder för rätten till jämkade arbetslöshetsförmåner.
- Från 1.1.2017 slopas förhöjningsdelen till arbetslöshetsdagpenningen som betalas utifrån en lång arbetskarriär. Om arbetsförhållandet tar slut 1.1.2017 eller därefter betalas inte längre förhöjningsdel utifrån att en lång arbetskarriär upphört.

Liite 5. Kelan lapsiperhe-etuuksien kehitys

Bilaga 5. Utvecklingen av FPA-förmåner till barnfamiljer

Tämä liite kuvaa äitiysavustuksessa, lapsilisässä ja lasten hoidon tuessa tapahtuneita muutoksia. Vanhempainpäivärahoja ja erityishoitorahaa koskevat muutokset on selostettu liitteessä 2, alle 16-vuotiaan vammaistuen, lapseneläkkeen ja eläkkeiden lapsikorotusten muutokset liitteessä 1 sekä työttömyysturvaetuuksien lapsikorotusten muutokset liitteessä 4.

1. Pääpiirteet

- 1.2.1985 Laki lasten kotihoidon tuesta tuli voimaan (Kelalle maksatus, sosiaalilautakunnille ratkaisuvalta)
- 1.1.1990 Lasten kotihoidon tukijärjestelmä tuli täysimittaiseksi
- 1.1.1993 Lasten kotihoidon tuen toimeenpano siirtyi kokonaisuudessaan Kelalle
- 1.1.1993 Lapsilisien toimeenpano siirtyi sosiaalilautakunnilta Kelalle
- 1.1.1994 Äitiysavustuksen toimeenpano siirtyi sosiaalilautakunnilta Kelalle
- 1.8.1997 Pienten lasten hoidon tukijärjestelmä uusittiin (uusitun lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen toimeenpano Kelalle)
- 1.4.2009 Elatustuen hoito siirtyi kunnilta Kelalle

2. Äitiysavustus

2001

- 1.3.2001 alkaen äitiysavustuksen on saanut alle 18-vuotiaasta ottolapsesta, aiemmin alle 1-vuotiaasta. Samasta ajankohdasta lukien äitiysavustus on ollut 140 euroa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

2002

- 1.12.2002 alkaen adoptiotukena on maksettu osa niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat kansainvälisestä adoptiosta. Lapsen kotimaa vaikuttaa tuen suuruuteen. Tuki on verovapaa kertakorvaus.

2003

- 1.3.2003 alettiin äitiysavustus maksaa korotettuna perheelle, johon syntyy (tai otetaan ottolapseksi) useampi kuin yksi lapsi. Avustus maksetaan toisesta samaan aikaan syntyvästä (tai ottolapseksi otettavasta) lapsesta kaksinkertaisena, kolmannesta kolminkertaisena jne.

2009

- 1.1.2009 alkaen adoptiotukeen tuli uusi korvausryhmä 3 800 euroa, ja eräitä maita lisättiin kalliimpiin korvausryhmiin.

I denna bilaga beskrivs de ändringar som genomförts i fråga om moderskapsunderstödet, barnbidraget och barnavårdsstödet. De ändringar som gäller föräldradagpenningarna och specialvårdspenningen redovisas i bilaga 2, de som gäller handikappbidrag för personer under 16 år, barnpensionen och barnförhöjningen till pensioner redovisas i bilaga 1 och de som gäller barnförhöjningen till arbetslöshetsförmåner redovisas i bilaga 4.

1. Huvuddrag

- 1.2.1985 Lagen om hemvårdsstöd för barn trädde i kraft (FPA skötte utbetalningen, socialnämnderna stod för avgörandet)
- 1.1.1990 Systemet med hemvårdsstöd för barn blev heltäckande
- 1.1.1993 Skötseln av hemvårdsstödet överfördes i sin helhet på FPA
- 1.1.1993 Skötseln av barnbidragen överfördes från socialnämnderna på FPA
- 1.1.1994 Skötseln av moderskapsunderstödet överfördes från socialnämnderna på FPA
- 1.8.1997 Systemet med barnavårdsstöd förnyades (de nya stöden för hemvård och privat vård av barn sköts av FPA)
- 1.4.2009 Skötseln av underhållsstödet överfördes från kommunerna på FPA

2. Moderskapsunderstöd

2001

- Från 1.3.2001 har moderskapsunderstöd kunnat beviljas för adoptivbarn under 18 år, tidigare för adoptivbarn under 1 år. Från samma tidpunkt har moderskapsunderstödet varit 140 € utom på Åland.

2002

- Från 1.12.2002 har det betalats adoptionsbidrag för en del av kostnaderna vid internationell adoption. Beloppet är beroende av barnets hemland. Adoptionsbidraget är en skattefri engångsersättning.

2003

- Från 1.3.2003 betalas förhöjt moderskapsunderstöd till familjer där flera än ett barn fötts (eller adopterats) samtidigt. Understödet för det andra barnet är det dubbla, för det tredje barnet det tredubbla osv.

2009

- 1.1.2009 infördes en ny ersättningsgrupp i adoptionsbidraget, 3 800 €, och de dyraste ersättningsgrupperna utökades med vissa länder.

3. Lapsilisä

Vuotta 2002 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin saattoi syntyä lukujen pyöristyksistä.

2004

- 1.1.2004 korotettiin 1. lapsesta maksettavan lapsilisän määrää ja yksinhuoltajakorotusta.

2008

- 1.1.2008 nostettiin lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen määrää.

2009

- 1.1.2009 lapsilisää korotettiin kolmannesta lapsesta alkaen 10 eurolla kuukaudessa.

2011

- 1.3.2011 lapsilisä sidottiin kansaneläkeindeksiin.

2013

- Lapsilisien indeksikorotukset jäädytettiin vuosiksi 2013–2015.

2015

- 1.1.2015 pienennettiin lapsilisien määriä.

2016

- 1.1.2016 lapsilisä irrotettiin kansaneläkeindeksistä.

2017

- 1.3.2017 alkaen tuli voimaan tasa-arvoinen avioliittolaki, jonka mukaan lapsilisän yksinhuoltajakorotukseen ei ole enää oikeutta, jos lapsen huoltajalla on samaa sukupuolta oleva avopuoliso.

3. Barnbidrag

För ändringar före 2002, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2002

- 1.1.2002 infördes belopp i euro i samtliga bestämmelser. Avrundningar av talen kunde medföra vissa förändringar i beloppen.

2004

- 1.1.2004 höjdes barnbidraget för det första barnet och ensamförsörjartillägget.

2008

- 1.1.2008 höjdes ensamförsörjartillägget.

2009

- 1.1.2009 höjdes barnbidraget med 10 €/mån. räknat från det tredje barnet.

2011

- 1.3.2011 bands barnbidraget till folkpensionsindex.

2013

- Indexförhöjningarna av barnbidraget frystes ned för åren 2013–2015.

2015

- 1.1.2015 sänktes barnbidragsbeloppen.

2016

- 1.1.2016 lösgjordes barnbidraget från folkpensionsindex.

2017

- Från 1.3.2017 trädde den jämlika äktenskapslagen i kraft enligt vilken man inte längre har rätt till barnbidragets ensamförsörjartillägg om barnets vårdnadshavare har en sambo av samma kön.

a. Lapsilisien euromäärät 1.1.2002 lähtien Bidragsbeloppen från och med 1.1.2002

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	€/kk – €/mån.					Yksinhuoltajakorotus/lapsi Ensamförsörjartillägg/barn
	Lapsen järjestysluku – Barnets ordningsnummer					
	1	2	3	4	5–	
1.1.2002 ¹⁾	90,00	110,50	131,00	151,50	172,00	33,60
1.1.2004 ¹⁾	100,00	110,50	131,00	151,50	172,00	36,60
1.1.2008 ¹⁾	100,00	110,50	131,00	151,50	172,00	46,60
1.1.2009 ¹⁾	100,00	110,50	141,00	161,50	182,00	46,60
1.3.2011 ¹⁾	100,40	110,94	141,56	162,15	182,73	46,79
1.1.2012 ¹⁾	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2013 ¹⁾	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2014 ¹⁾	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2015 ¹⁾	95,75	105,80	135,01	154,64	174,27	48,55
1.1.2016 ¹⁾	95,75	105,80	135,01	154,64	174,27	48,55
1.1.2017 ¹⁾	94,88	104,84	133,79	153,24	172,69	48,55

¹⁾ Eivät koske Ahvenanmaan maakunnan maksamia lapsilisiä. Gäller inte barnbidrag som betalas av landskapet Åland.

4. Lastenhoidon tuet

Vuotta 2002 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen pyöristyksistä, toisaalta tulojen tarkkuustason ja etuus oikeuden säilyttämisestä.

2003

- Suomalaista lasten kotihoidon tukea maksetaan toisessa EU/ETA-maassa (ml. Sveitsi) oleskelevan Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvan henkilön mukana seuraavasta lapsesta (oleskelun perustuttava työskentelyyn, esim. lähetetyt työntekijät). Samoin sitä maksetaan Suomessa EU/ETA-työntekijänä työskentelevän lapsesta, joka asuu toisessa jäsenvaltiossa eikä ole Suomessa vakuutettuna (EY-tuomioistuimen päätös C-333/00). Vuonna 2003 voitiin tukea maksaa takautuvasti edelliseltä vuodelta. Kun tuen saaja ja tukeen oikeutetut lapset asuvat ulkomailla, kotihoidon tuen maksaa Suomen valtio.
- 1.1.2003 alkaen pienten lasten hoidon tukea alettiin maksaa myös pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien lasten ensimmäiseltä oppivelvollisuusvuodelta. Näiden lasten oppivelvollisuus alkaa vammaisuuden takia vuotta tavanomaista aikaisemmin. Lainmuutos saattoi heidät yhdenvertaiseen asemaan ikäluokkansa muiden lasten kanssa. Yksityisen hoidon tuki maksetaan puolitettuna ensimmäiseltä oppivelvollisuusvuodelta.

4. Barnavårdsstöd

För ändringar före 2002, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2002

- 1.1.2002 infördes belopp i euro i samtliga bestämmelser. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla inkomstgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.

2003

- Finskt stöd för hemvård av barn betalas för ett barn som flyttar med en person som vistas i ett annat EU-/EES-land (eller Schweiz) och som omfattas av den finska sociala tryggheten (vistelsen ska grunda sig på arbete, t.ex. utsända arbetstagare). Likaså betalas det för ett barn till en anställd från ett annat EU-/EES-land som arbetar i Finland även när barnet bor i en annan medlemsstat och inte är försäkrat i Finland (EG-domstolens beslut C-333/00). År 2003 kunde stödet betalas retroaktivt för det föregående året. När förmånstagaren och de barn som berättigar till stöd bor utomlands betalas hemvårdsstödet av den finska staten.
- Från 1.1.2003 har barnavårdsstöd betalats även under det första året med läroplikt för barn som omfattas av förlängd läroplikt. För dessa barn börjar läroplikten ett år tidigare än normalt på grund av handikapp. Lagändringen gav dessa barn en jämlik ställning med andra barn i samma ålder. Stödet för privat vård betalas med halva beloppet under det första året av barnets läroplikt.

b. Lastenhoidon tukien ja niiden perusteiden euromäärät 1.1.2002 lähtien Barnavårdsstöden jämte grunder: uppgifter om beloppen från och med 1.1.2002

Tarkistus- ajankohta Justerings- tidpunkt	Kotihoidon tuki, €/kk Hemvårdsstöd, €/mån.				Yksityisen hoidon tuki, €/kk Privatvårdsstöd, €/mån.					
	Hoitoraha – Vårdpenning		Kustakin seuraavasta Varje följande barn	Hoitolisä/ perhe, täysi määrä Vårdtillägg/ familj, fullt belopp	Täyteen hoitolisään oikeuttava tulo(raja) ¹⁾ Inkomstgräns för fullt vård- tillägg ¹⁾	Hoitoraha kustakin alle koulukäisestä Vårdpenning för varje barn under skolåldern		Hoitolisä/ lapsi, täysi määrä Vårdtillägg/ barn, fullt belopp		Täyteen hoitolisään oikeuttava tulo(raja) ¹⁾ Inkomstgräns för fullt vårdtillägg ¹⁾
	Yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta Ett barn under 3 år	alle 3-vuotiaasta lapsesta under 3 år				muusta alle koulukäisestä lapsesta under skolåldern	Hoitoraha kustakin alle koulukäisestä Vårdpenning för varje barn under skolåldern	Hoitolisä/ lapsi, täysi määrä Vårdtillägg/ barn, fullt belopp		
1.1.2002	252,28	84,09	50,46	168,19	1 700	117,73	134,55	1 700		
1.1.2005	294,28	84,09	50,46	168,19	1 700	137,33	134,55	1 700		
1.4.2007	294,28	94,09	60,46	168,19	1 700	137,33	134,55	1 700		
1.1.2009	314,28	94,09	60,46	168,19	1 700	160,00	134,55	1 700		
1.3.2011	315,54	94,47	60,70	168,86	1 700	160,64	135,09	1 700		
1.1.2012	327,46	98,04	63,00	175,24	1 700	166,71	140,19	1 700		
1.1.2013	336,67	100,79	64,77	180,17	1 700	171,40	144,14	1 700		
1.1.2014	341,06	102,11	65,61	182,52	1 700	173,64	146,02	1 700		
1.1.2015	342,53	102,55	65,89	183,31	1 700,06	174,38	146,64	1 700,06		
1.1.2016	341,27	102,17	65,65	182,64	1 700,06	173,74/63,93 ²⁾	146,11	1 700,06		
1.1.2017	338,34	101,29	65,09	181,07	1 700,06	172,25/63,38 ²⁾	144,85	1 700,06		

¹⁾ Perheessä vähintään 4 henkilöä.
Minst 4 personer i familjen.

²⁾ Täysi varhaiskasvatusoikeus/varhaiskasvatusoikeus enintään 20 viikkotuntia.
Fullt rätt till småbarnspedagogik/rätt till högst 20 timmar småbarnspedagogik i veckan.

2004

- 1.1.2004 alkaen osittaisen hoitorahan määrä korotettiin 70 euroon/kk (ennen 63,07 €/kk).
- 1.8.2004 alkaen osittaista hoitorahaa on voinut saada pienten koululaisten hoitoon (peruskoulun 1. ja 2. lukuvuosi; jos lapsella on pidennetty oppivelvollisuus, myös 3. lukuvuosi sekä se vuosi, jona lapsi osallistuu oppivelvollisena esiopetukseen; jos lapsi aloittaa peruskoulun 8-vuotiaana, myös esiopetusvuosi ja 2 peruskoulun lukuvuotta). Aiemmin osittaista hoitorahaa saattoivat saada vain alle 3-vuotiaan lapsen vanhemmat. Molemmilla vanhemmilla on oikeus saman kalenterijakson aikana osittaiseen hoitorahaan, kunhan he eivät pidä vapaata samanaikaisesti.

2005

- 1.1.2005 alkaen yksityisen hoidon tuen hoitoraha oli 58,87 €/kk (aiemmin puolitettona) ajalta, jona lapsi osallistuu kunnan järjestämään esiopetukseen, aloittaa koulunkäynnin säädettyä aiemmin tai vuotta muita nuorempana (pidennetty oppivelvollisuus).

2007

- 1.4.2007 perheen toisesta ja seuraavista lapsista maksettavaa kotihoidon tuen hoitorahaa eli ns. sisaruskorotusta nostettiin 10 euroa. Hoitoraha perheen toisesta ja kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta lapsesta on 94,09 €/kk ja kustakin seuraavasta alle kouluikäisestä lapsesta 60,46 €/kk.
- 1.4.2007 alkaen kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea on voitu maksaa perheelle eri lapsista samaan aikaan.
- 1.4.2007 alkaen ottovanhemmat ovat voineet saada kotihoidon tukea myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta siihen asti, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut 2 vuotta, mutta enintään siihen saakka, kun lapsi aloittaa koulun.

2009

- 1.1.2009 alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa kotihoidon tuen hoitorahaa korotettiin 20 eurolla kuuksudessa.
- 1.1.2009 alkaen yksityisen hoidon tuki on 160 €/kk lasta kohti (ennen 137,33 €/kk).

2010

- 1.1.2010 alkaen osittainen hoitoraha on 90 €/kk. Samalla osittainen hoitoraha laajeni koskemaan YEL- ja MYEL-vakuutettuja yrittäjiä.

2011

- 1.3.2011 lastenhoidon tuet sidottiin kansaneläkeindeksiin.

2013

- Kotihoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää voi saada myös ajalta, jolta perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa taikka isyysrahaa äitiys- ja vanhempainrahakauden ulkopuolella pidettävän isyysrahakauden aikana. Uutta äitiys- ja vanhempainrahakauden ulkopuolella maksettavaa

2004

- 1.1.2004 höjdes den partiella vårdpenningen till 70 €/mån. (från 63,07 €/mån.).
- Från 1.8.2004 har partiell vårdpenning kunnat betalas för vården av ett barn som går i grundskolans första och andra klass, och likaså när barnet omfattas av förlängd läroplikt och går i tredje klass eller som läropliktigt går i förskolan; gäller även förskolan och två läsår i grundskolan när barnet börjar grundskolan som 8-åring. Tidigare kunde partiell vårdpenning betalas enbart till föräldrar med barn under 3 år. Båda föräldrarna har rätt till partiell vårdpenning under samma kalenderperiod, förutsatt att de inte tar ut ledigheten samtidigt.

2005

- Från 1.1.2005 har privatvårdsstödets vårdpenning varit 58,87 €/mån. (tidigare hälften) för den tid då barnet deltar i kommunalt anordnad förskoleundervisning, inleder sin skolgång tidigare än normalt eller ett år tidigare än andra (förlängd läroplikt).

2007

- 1.4.2007 höjdes hemvårdsstödets vårdpenning för det andra barnet och för varje följande barn i familjen, dvs. den så kallade syskonförhöjningen, med 10 €. Vårdpenningen för det andra barnet och för varje följande barn under 3 år är 94,09 €/mån. och för varje följande barn under skolåldern 60,46 €/mån.
- Från 1.4.2007 har en familj kunnat få hemvårdsstöd och privatvårdsstöd samtidigt, dock inte för samma barn.
- Från 1.4.2007 har adoptivföräldrar kunnat få hemvårdsstöd även för barn som fyllt 3 år tills det gått två år från föräldrapenningperiodens början men högst tills barnet börjar skolan.

2009

- 1.1.2009 höjdes hemvårdsstödets vårdpenning för barn under 3 år med 20 €/mån.
- Från 1.1.2009 är privatvårdsstödet 160 €/mån. per barn (tidigare 137,33 €/mån).

2010

- Från 1.1.2010 är den partiella vårdpenningen 90 €/mån. Samtidigt utvidgades rätten till partiell vårdpenning så att den gäller även FöPL- och LFöPL-försäkrade företagare.

2011

- 1.3.2011 bands barnvårdsstöden till folkpensionsindex.

2013

- Hemvårdsstödets vårdpenning och vårdtillägg kan även betalas för den tid då familjen enligt sjukförsäkringslagen har rätt till särskild moderskaps-, moderskaps- eller föräldrapenning eller partiell föräldrapenning eller till faderskapspenning under en faderskapspenningensperiod som tas ut utanför moderskaps- och föräldrapenningperioden. Den nya faderskapspen-

isyysrahaa voi saada silloin, kun ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäiväraha-päivä on 1.1.2013 jälkeen. Kotihoidon tuen hoitorahana maksetaan kuitenkin vain hoitorahaan oikeuttavista lapsista kulloinkin maksettavien hoitorahojen ja vanhempainpäivärahan erotus.

2014

- 1.1.2014 alkaen joustava hoitoraha korvaa alle 3-vuotiaista maksetun osittaisen hoitorahan. Hoitorahan määrään vaikuttaa keskimääräinen viikkotyöaika. Kun viikoittainen työaika on enintään 22,5 tuntia tai työaika on enintään 60 % tavanomaisesta, hoitoraha on 243,13 €/kk. Kun työaika on yli 22,5 tuntia mutta enintään 30 tuntia viikossa tai yli 60 %, mutta enintään 80 % alan kokopäivätyön työajasta, hoitoraha on 162,09 €/kk.

2016

- 1.8.2016 alkaen yksityisen hoidon tuen suuruus määrittyy lapsen varhaiskasvatusoikeuden laajuuden perusteella. Jos lapsella on oikeus enintään 20 tunnin varhaiskasvatukseen (päivähoitoon) viikossa, yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 63,93 €/kk. Jos lapsella on oikeus yli 20 tunnin varhaiskasvatukseen viikossa, hoitoraha on 173,74 €/kk.

2017

- 1.3.2017 alkaen tuli voimaan tasa-arvoinen avioliittolaki, jonka mukaan samaa sukupuolta oleva puoliso tai hänen tulonsa voivat vaikuttaa lastenhoidon tukien määrään ja myöntämisperusteisiin.

5. Elatustuki

2009

- 1.4.2009 elatustuki siirtyi Kelan hoidettavaksi ja sen suuruus oli 136,41 €/kk. Elatustuen määrään tehdään vuosittain indeksitarkistus.

ningen som tas ut utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden kan betalas när den första föräldradagpenningdagen för samma barn infaller efter 1.1.2013. I vårdpenning enligt hemvårdsstödet betalas för de barn som berättigar till vårdpenning emellertid endast skillnaden mellan vårdpenningarna och föräldradagpenningen.

2014

- Från och med 1.1.2014 ersätter den flexibla vårdpenningen den partiella vårdpenningen för barn under 3 år. Den genomsnittliga veckoarbetstiden påverkar vårdpenningens belopp. När arbetstiden per vecka uppgår till högst 22,5 timmar eller när arbetstiden utgör högst 60 % av den normala arbetstiden är vårdpenningen 243,13 €/mån. När arbetstiden är över 22,5 timmar men högst 30 timmar per vecka eller över 60 % men högst 80 % av arbetstiden för heltidsarbete inom branschen i fråga är vårdpenningen 162,09 €/mån.

2016

- Från 1.8.2016 bestäms storleken av privatvårdsstödet enligt omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik. Om barnet har rätt till småbarnspedagogik (dagvård) högst 20 timmar i veckan är privatvårdsstödet vårdpenning 63,93 €/mån. Om barnet har rätt till småbarnspedagogik över 20 timmar i veckan är vårdpenningen 173,74 €/mån.

2017

- Från 1.3.2017 trädde den jämlika äktenskapslagen i kraft enligt vilken en partner av samma kön eller hans eller hennes inkomster kan inverka på beloppet och grunderna för beviljande av barnavårdsstöden.

5. Underhållsstöd

2009

- 1.4.2009 fick FPA hand om underhållsstödet och det uppgick då till 136,41 €/mån. Underhållsstödets belopp indexjusteras årligen.

Liite 6. Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen kehitys

Bilaga 6. Utvecklingen av det allmänna bostadsbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare

Tässä liitteessä selostetaan yleisen asumistuen kehitys ja eläkkeensaajan asumistuessa tapahtuneet muutokset vuodesta 2008 alkaen. Sitä aiemmat muutokset sisältyvät liitteeseen 1. Opintotuen asumislisä on käsitelty liitteessä 7 ja sotilasavustuksen asumisavustus liitteessä 8.

1. Pääpiirteet

- 4.6.1975 Nykyinen asumistukilaki annettiin.
- 1.1.1994 Yleinen asumistuki siirtyi kunnilta Kelan hoitettavaksi.
- 1.1.2015 Uusi asumistukilaki tuli voimaan, minkä myötä yleiseen asumistukeen tuli useita muutoksia. Myös eläkkeensaajan asumistukea uudistettiin.
- 1.8.2017 Yleisestä asumistuesta annettua lakia muutettiin siten, että myös vuokralla asuvat opiskelijat kuuluvat yleisen asumistuen piiriin.

2. Yleinen asumistuki

Vuotta 2000 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2000

- 1.5.2000 alkaen suuri osa vuokralla asuvista opiskelijoista siirtyi yleiseltä asumistuelta opintotuen asumislisän piiriin. Opintotuen asumislisä alkoi koskea lapsettomia avio- ja avopareja, alivuokralaisia ja opiskelijoita, jotka eivät asu vuokra-asunnossa yksin.
- 1.12.2000 alkaen asumistuki alettiin tarkistaa kesken tukikauden asumismenojen muuttuessa huomattavasti (vähintään 50,46 €/kk) ja tulojen muutoksen perusteella tehtävää tarkistamiskynnystä alennettiin (tulojen muutos vähintään 168,19 €/kk, ennen 336,38 €/kk). Tuki tarkistetaan asuntoa vaihdettaessa.

2002

- 1.1.2002 asunnon iän vaikutusta asumistuen suuruuteen vähennettiin ja pienille asunnoille vahvistettiin omat asumismenojen enimmäismäärät. Helsingissä asumistukea myönnettäessä otetaan huomioon isommat asumismenot kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa.
- 1.1.2002 alkaen asumistuki on tarkistettu kesken vuotta, jos ruokakunnan tulot ovat kasvaneet tai pienentyneet vähintään 160 €/kk tai asumismenot ovat muuttuneet vähintään 50 €/kk.

I denna bilaga refereras det allmänna bostadsbidragets utveckling och de ändringar som skett i bostadsbidraget för pensionstagare sedan början av 2008. Tidigare ändringar finns i bilaga 1. Studiestödets bostadstillägg behandlas i bilaga 7 och militärunderstödet bostadsunderstöd i bilaga 8.

1. Huvuddrag

- 4.6.1975 Den nuvarande lagen om bostadsbidrag gavs.
- 1.1.1994 Skötseln av bostadsbidraget överfördes från kommunerna på FPA.
- 1.1.2015 Den nya lagen om allmänt bostadsbidrag trädde i kraft vilket resulterade i ett flertal ändringar i det allmänna bostadsbidraget. Även bostadsbidraget för pensionstagare förnyades.
- 1.8.2017 Lagen om allmänt bostadsbidrag ändrades så att även studerande som bor på hyra omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

2. Allmänt bostadsbidrag

För ändringar före 2000, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2000

- Från 1.5.2000 började en stor del av de studerande som bor på hyra få bostadstillägg till studiestöd i stället för allmänt bostadsbidrag. Bostadstillägget till studiestöd kom att omfatta makar/sambor utan barn, underhyresgäster och studerande som inte bor ensamma i hyresbostäder.
- Från 1.12.2000 justeras bostadsbidraget under pågående bidragsperiod när boendeutgifterna ändras avsevärt (minst 50,46 €/mån.). Samtidigt sänktes gränsen för den inkomständring (minst 168,19 €/mån., tidigare 336,38 €/mån.) som medför justering. Bidraget justeras vid byte av bostad.

2002

- 1.1.2002 minskades inverkan av bostadens ålder på bostadsbidraget och särskilda maximibelopp för boendeutgifterna fastställdes för små bostäder. Vid beviljande av bostadsbidrag i Helsingfors beaktas större boendeutgifter än i de andra kommunerna i huvudstadsregionen.
- Från 1.1.2002 justeras bostadsbidraget under pågående år om hushållets inkomster ökat eller minskat med minst 160 €/mån. eller om boendeutgifterna ändrats med minst 50 €/mån.

2005

- 1.1.2005 alkaen asumistuki on tarkistettu kesken vuotta, jos ruokakunnan tulot ovat kasvaneet vähintään 300 €/kk (ennen 160 €/kk).

2006

- 1.3.2006 alkaen pitkään työttömänä olleen työllistyessä asumistuen tarkistaminen on siirtynyt 3 kuukautta myöhemmäksi. Henkilön katsotaan olleen pitkään työttömänä, jos hän on saanut peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea yhtäjaksoisesti vuoden ajan väliittömästi ennen työllistymistään.

2007

- 1.1.2007 alkaen perhe-eläkelain ja työeläkelakien mukainen lapseneläke ei ole enää vaikuttanut asumistuen määrään.

2008

- 1.1.2008 alkaen asumistukilakiin tuli muutoksia, mm. tuloja ja omaisuutta koskevia säädöksiä yhtenäistettiin osana kansaneläkelainsäädännön selkeyttämistä.

2013

- 1.1.2013 alkaen pitkäaikaistyöttömän työllistyessä yleisen asumistuen tarkistamisen lykkäyksen yläraja on kuusi kuukautta (aiemmin kolme kuukautta). Vaatimus työttömyysturvan saamisen yhdenjaksoisuudesta poistettiin.

2015

- 1.1.2015 tuli voimaan uusi laki yleisestä asumistuesta, minkä myötä yleiseen asumistukeen tuli useita muutoksia:
  - Hyväksyttävien asumismenojen enimmäismäärään vaikuttavat asunnon sijaintikunta ja ruokakunnan koko. Siihen eivät enää vaikuta asunnon valmistus- tai perusparantamisvuosi, pinta-ala eikä lämmitysjärjestelmä.
  - Omistusasunnoissa ja asumisoikeusasunnoissa asumismenoiksi hyväksytään 73 % henkilökohtaisen asuntolainojen kuukausittaisista koroista (ennen 55 %). Aiemmin lainojen korkoja hyväksyttiin asumismenoiksi ainoastaan omistusasunnoissa.
  - Asumismenojen perusomavastuu määräytyy samalla tavalla koko maassa. Sen määrään vaikuttavat ruokakunnan tulot sekä ruokakunnan aikuisten ja lasten lukumäärä.
  - Omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei enää huomioida tulona asumistukea määrättäessä.
  - Omaisuudesta ei enää lasketa tuloa asumistukea määrättäessä.
  - Alaikäisten lasten tulot eivät enää vaikuta asumistuen määrään.
  - Asumistuki tarkistetaan, jos tulot pienenevät 200 €/kk tai suurenevat 400 €/kk (ennen 160 tai 300 €/kk). Kaikki tulojen muutokset huomioidaan kuukautta aiempaa myöhemmin, eli sitä seuraavan kuukauden alusta, josta alkaen tulojen muutos on ollut voimassa kuukauden 1. päivästä.

2005

- Från 1.1.2005 justeras bostadsbidraget mitt under året om hushållets inkomster stigit med minst 300 €/mån. (tidigare 160 €/mån.).

2006

- Från 1.3.2006 uppskjuts justeringen av bostadsbidraget med 3 månader för långtidsarbetslösa personer som får arbete. Som långtidsarbetslös betraktas den som fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd utan uppehåll i ett år omedelbart före sysselsättningen.

2007

- Från 1.1.2007 påverkas bostadsbidragets belopp inte längre av barnpension enligt familjepensionslagen och arbetspensionslagarna.

2008

- 1.1.2008 gjordes ändringar i lagen om bostadsbidrag, bl.a. samordnades bestämmelserna om inkomst och förmögenhet som ett led i revideringen av folkpensionslagstiftningen.

2013

- Från 1.1.2013 uppskjuts justeringen av bostadsbidraget med sex månader för långtidsarbetslösa personer som får arbete (tidigare med tre månader). Kravet på oavbrutet erhållande av arbetslöshetsförmåner slopades.

2015

- 1.1.2015 trädde den nya lagen om allmänt bostadsbidrag i kraft vilket resulterade i ett flertal ändringar i det allmänna bostadsbidraget:
  - På det maximala beloppet av de godtagbara boendeutgifterna inverkar i vilken kommun bostaden är belägen och hushållets storlek. Bostadens byggnads- eller ombyggnadsår, yta eller uppvärmningssystem inverkar inte längre.
  - Som boendeutgifter för ägarbostäder och bostadsrättsbostäder godkänns 73 % av månadsräntan på personliga bostadslån (tidigare 55 %). Tidigare godkändes låneräntor som boendeutgifter endast för ägarbostäder.
  - Bassjälvriskan för boendeutgifterna fastställs på samma sätt i hela landet. På bassjälvriskbeloppet inverkar hushållets inkomster samt antalet vuxna och barn i hushållet.
  - Vårdarvodet i samband med stöd för närståendevård beaktas inte längre som inkomst när bostadsbidraget beräknas.
  - Inkomst av förmögenhet beräknas inte längre när bostadsbidraget beräknas.
  - Minderåriga barns inkomster inverkar inte längre på beloppet av bostadsbidraget.
  - Bostadsbidraget justeras om inkomsterna minskar med 200 €/mån. eller ökar med 400 €/mån. (tidigare 160 respektive 300 €/mån.). Alla inkomstförändringar beaktas en månad senare än förr, dvs. från början av månaden efter den månad då inkomstförändringen har gällt från och med den första dagen i månaden.

- Pitkäaikaistyöttömän tarkistuksen lykkäys poistui.
- Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välistä suhdetta muutettiin siten, että tietyillä tuensaajaryhmillä ollut tukien välinen valintaoikeus poistettiin, minkä seurauksena mm. kaikki lapsiperheet voivat hakea vain yleistä asumistukea.
- Mikkeli, Nokia ja Siuntio siirtyivät kuntaryhmästä IV kuntaryhmään III.
- Yleiseen asumistukeen tuli voimaan käsittelyaikatakuu: etuushakemus on ratkaistava sen saapumisesta 30 päivässä, tai jos se ei ole puuttuvien tietojen takia mahdollista, 14 päivän kuluessa tarvittavien tietojen saapumisesta.
- 1.9.2015 asumistukeen tuli voimaan 300 euron suuruisen ansiotulovähennys. Se tehdään ruokakunnan kunkin jäsenen yhteenkasketuista ansio- ja yrittäjätuloista.

2016

- 1.1.2016 alkaen tulojen vaikutuksen progressioaste nousi perusomavastuun laskentakaavassa 40 %:sta 42 %:iin.

2017

- 1.8.2017 vuokralla asuvat opiskelijat siirtyivät yleisen asumistuen piiriin.

- Senareläggningen av justeringen för långtidsarbetslösa frångicks.
- Förhållandet mellan allmänt bostadsbidrag och bostadsbidraget för pensionstagare ändrades så att den rätt att välja mellan bidragen som vissa mottagargrupper hade haft slopades, vilket resulterade i att bl.a. alla barnfamiljer kan söka enbart allmänt bostadsbidrag.
- S:t Michel, Nokia och Sjundeå flyttades från kommungrupp IV till kommungrupp III.
- En handläggningsgaranti för ansökningar om allmänt bostadsbidrag infördes: ansökan ska avgöras inom 30 dagar från det att den inkommit eller, om detta inte är möjligt på grund av bristfälliga uppgifter, inom 14 dagar från det att de uppgifter som saknats har inkommit.
- 1.9.2015 infördes ett förvärsinkomstavgift på 300 € i samband med bostadsbidraget. Avgiften görs från de sammanlagda förvärs- och företagarinkomsterna för varje medlem i hushållet.

2016

- 1.1.2016 steg bassjälvriskan av de inkomster som ska beaktas vid beräkningen av bostadsbidraget från 40 till 42 %.

2017

- 1.8.2017 började de studerande som bor på hyra att omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

3. Eläkkeensaajan asumistuki

Vuotta 2008 edeltäneet muutokset, ks. liite 1.

2008

- 1.1.2008 osana kansaneläkelainsäädännön uudistamista tuli voimaan uusi laki eläkkeensaajan asumistuesta, jossa tuen nimi on yksikkömuodossa (aiemmin eläkkeensaajien asumistuki). Asumistukeen oikeuttavat myös muut leskeneläkkeet kuin Kelan leskeneläke. Asumismenojen, tulojen ja omaisuuden huomioon ottamiseen tuli muutoksia, mm. eläkkeensaajalta poistui oikeus vähentää kulutusluottojen korot tuloistaan ja leskeneläkkeen perusmäärä alettiin ottaa tulona huomioon.

2010

- 1.1.2010 alkaen käytössä on ollut vain yksi vesinormi. Aiemmin oli kaksi vesinormia: toinen, jos asunnossa oli vesijohto ja lämmin vesi ja toinen, jos niitä ei ollut.

2011

- 1.3.2011 alkaen maahanmuuttajalle työkyvyttömyyden perusteella maksettavasta takuueläkkeestä tuli uusi eläkkeensaajan asumistuen maksuperuste.

2012

- 1.1.2012 alkaen muun lämmityksen normi poistettiin ja käyttöön jäi vain yksi lämmityskustannusten normi.

3. Bostadsbidrag för pensionstagare

Ändringar före 2008, se bilaga 1.

2008

- 1.1.2008 infördes i samband med revideringen av folkpensionslagstiftningen en ny lag om bostadsbidrag för pensionstagare. Rätt till bidraget ger även andra efterlevandepensioner än efterlevandepension från FPA. Bestämmelserna om beaktande av boendutgifter, inkomster och förmögenhet ändrades, bl.a. får pensionstagare inte längre dra av räntor på konsumtionskrediter på sin inkomst, och efterlevandepensionens grundbelopp började beaktas som inkomst.

2010

- Från 1.1.2010 har bara en vattennorm tillämpats. Tidigare tillämpades två vattennormer: den ena om det fanns vattenledning och varmvatten i bostaden och den andra om dessa saknades.

2011

- Från 1.3.2011 blev garantipensionen som betalas till invandrare på basis av arbetsoförmåga en ny grund för utbetalning av bostadsbidrag för pensionstagare.

2012

- Från 1.1.2012 slopades normbeloppen gällande annan uppvärmning och bara ett normbelopp för uppvärmningskostnader kvarstår.

- 1.11.2012 alkaen eläkkeensaajan asumistuki on ollut mahdollista maksaa myös vuokranantajalle.

2015

- 1.1.2015 alkaen oikeus eläkkeensaajan asumistukeen perustuu vain henkilön saamaan eläkkeeseen eikä hänen ikäänsä. Ennen kaikki 65 vuotta täyttäneet olivat oikeutettuja eläkkeensaajan asumistukeen.
- 1.1.2015 alkaen yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välistä suhdetta muutettiin siten, että tietyillä tuensaajaryhmillä ollut tukien välinen valintaoikeus poistettiin, minkä seurauksena mm. kaikki lapsiperheet voivat hakea vain yleistä asumistukea.

2016

- 1.1.2016 alkaen työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukainen jatkuva kuntoutusraha (kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahinkotapahtumasta) on eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttava etuus.

2017

- 1.1.2017 alkaen eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttaa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen työuraeläke.

- Från 1.11.2012 kan bostadsbidrag för pensionstagare betalas också till hyresvärdar.

2015

- Från 1.1.2015 baseras rätten till bostadsbidrag för pensionstagare endast på den pension man får och inte på ens ålder. Tidigare hade alla 65 år fyllda möjlighet att få bostadsbidrag för pensionstagare.
- 1.1.2015 ändrades förhållandet mellan allmänt bostadsbidrag och bostadsbidraget för pensionstagare så att den rätt att välja mellan bidragen som vissa mottagargrupper hade haft slopades, vilket resulterade i att bl.a. alla barnfamiljer kan söka enbart allmänt bostadsbidrag.

2016

- Från 1.1.2016 är fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) en förmån som berättigar till bostadsbidrag för pensionstagare.

2017

- Från 1.1.2017 berättigar arbetslivspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare till bostadsbidrag för pensionstagare.

Liite 7. Kelan opintoetuuksien kehitys

Bilaga 7. Utvecklingen av FPA:s studieförmåner

1. Pääpiirteet

Kesällä 1969	Opintotukijärjestelmä (valtion takaamina korkotukilainoina) luotiin
Kesästä 1972	Opintorahaa alettiin maksaa
Kesästä 1977	Asumislisää alettiin maksaa
Kesästä 1979	Korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea alettiin maksaa
Kesästä 1983	Korkeavustusta alettiin maksaa
Kesästä 1987	Aikuisopintorahaa alettiin maksaa
Kesällä 1992	Korkeakouluopiskelijoiden opintotuki-uudistus toteutui
Kesällä 1994	Uusi opintotukijärjestelmä ulotettiin keskiasteella opiskeleviin ja opintotuen toimeenpano siirtyi Kelalle (1.5.1994)
1.7.1997	Koulumatkatukea alettiin maksaa
1.8.2001	Aikuiskoulutustuen lainatakausta alettiin myöntää
31.12.2002	Aikuisopintoraha lakkasi
1.8.2005	Oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa uusille korkeakouluopiskelijoille
1.8.2014	Oikeus opintolainahyvitykseen ensimmäiset korkeakoulu-opintonsa aloittaville
1.8.2017	Asumislisä lakkasi Suomessa vuokralla asuvilla opiskelijoilla ja he siirtyivät yleisen asumistuen piiriin

2. Opintotuki

Vuotta 2000 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2000

- 1.5.2000 alkaen asumislisän piiriin ovat kuuluneet kaikki vuokralla asuvat lapsettomat opiskelijat. Asumislisän piiriin siirtyivät vuokra-asunnossa asuvat avio- tai avoparit, alivuokralaiset ja muut opiskelijat, jotka eivät asu vuokra-asunnossa yksin. Lapsiperheet ja omistusasunnossa (omassa tai puolison omistamassa) asuvat opiskelijat jäivät yleisen asumistuen piiriin. Asumislisä suureni 80 %:iin vuokrasta (ennen 67 %). Asumismenojen enimmäismäärä säilyi ennallaan (214,44 €/kk), joten täysin asumislisä on 171,55 €/kk. Ulkomailla opiskelevan asumislisä on vakiomääräinen 180,80 €/kk, alhaisen vuokratason maissa voi olla tätä pienempi. Samassa asunnossa asuvan avio- tai avopuolison tulot on otettu 1.5.2000 alkaen huomioon asumislisää myönnettäessä. Täysimääräisen asumis-

1. Huvuddrag

Sommaren 1969	Studiestödssystemet (statsgaranterade räntestödslån) inrättades
Sommaren 1972	Studiepenning började utges
Sommaren 1977	Bostadstillägg började utges
Sommaren 1979	Måltidsstöd för högskolestuderande började utges
Sommaren 1983	Räntebidrag började utges
Sommaren 1987	Vuxenstudiepenning började utges
Sommaren 1992	Studiestödsreformen för högskolestuderande genomfördes
Sommaren 1994	Det nya studiestödssystemet utvidgades till att gälla mellanstadiestudier, och skötseln av studiestödet överfördes på FPA (1.5.1994)
1.7.1997	Skolresestöd började utges
1.8.2001	Låneborgen i samband med vuxenutbildningsstöd började beviljas
31.12.2002	Vuxenstudiepenningen slopades
1.8.2005	Rätt till studielånsavdrag i beskattningen för nya högskolestuderande
1.8.2014	Rätt till studielånkompensation för dem som inleder sina första högskolestudier
1.8.2017	Bostadstillägget för studerande som bor på hyra i Finland upphörde och de började omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

2. Studiestöd

För ändringar före 2000, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2000

- Fr.o.m. 1.5.2000 har samtliga barnlösa studerande som bor på hyra omfattats av bostadstilläggssystemet, dvs. makar, sambor, underhyresgäster och andra studerande som inte bor ensamma i en hyresbostad. Barnfamiljer och studerande som bor i ägarbostad (egen eller makens/sambons) omfattas alltså av det allmänna bostadsbidraget. Bostadstillägget steg till 80 % av hyran (tidigare 67 %). Maximibeloppet av boendekostnaderna är oförändrat (214,44 €/mån.) och därmed är det fulla bostadstillägget 171,55 €/mån. I samband med studier utomlands är bostadstillägget ett fast belopp 180,80 €/mån.; i länder med lägre hyresnivå kan det bli mindre. Inkomsterna för makar/sambor som bor i samma bostad har beaktats från 1.5.2000 när bostads-

lisan saa opiskelija, jonka puolison tulot ovat enintään 15 136,9 €/v (15 200 € 2002). Asumislisää vähenetään jokaista tuloajan ylittävää täyttä 672,75 euroa (686 euroa 2002) kohden 10 prosenttia. Asumislisää ei makseta, kun puolison tulot ylittävät 21 864,4 €/v (22 000 € 2002).

1.5.2000 alkaen samassa asunnossa on voinut asua yksi tai useampia asumislisän saajia, yleisen asumistuen saajia ja asumisen tuen ulkopuolella olevia. Asumislisä määräytyy yksilöllisesti, vaikka opiskelija ei asuisi yksin. Asumismenot jaetaan asukkaiden kesken pääsääntöisesti tasan. Puolisoiden asumismenot puolitetaan aina.

- 1.5.2000 alkaen opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassa tai tämän omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, opintoraha maksetaan vanhemman luona asuvan opintorahan suuruisena.
- 1.5.2000 alkaen vanhempansa omistamassa tai vanhemmaltaan vuokraamassa asunnossa asuvan asumislisä on enintään 58,87 €/kk, vaikka asunto sijaitisi samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto (aiemmin asumislisää ei saanut lainkaan).
- 1.5.2000 säädettiin asumislisän määrästä eräissä alhaisen vuokratason maissa.

2001

- 1.8.2001 alkaen aikuisopintoraha korvautui uudella tuella, Koulutus- ja erorahaston maksamalla aikuis-koulutustuella. Siirtymäkauden 1.8.2001–31.12.2002 aikana aikuisopintoraha poistui. Aikuiskoulutustuen saaja on voinut 1.8.2001 alkaen saada opintolainalleen Kelan myöntämän valtioneuvoston takauksen.
- Vuodelta 1999 liikaa maksetun opintorahan ja asumislisän vapaaehtoisen palauttamisen määräaika pidennettiin 31.8.2000 saakka (ilman lainmuutosta tuki olisi pitänyt palauttaa vuoden 1999 aikana). Tukivuodesta 2000 alkaen palautuksen voi tehdä tukivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.
- Vuodelta 2001 ja sitä myöhemmältä ajalta maksetun opintorahan ja asumislisän takaisinperintä muuttui siten, että opiskelijan tulojen ollessa hänen vapaata tuloaan suuremman ylityksen jokaista alkavaa 1 009,1 :tä euroa (1 010:tä euroa 2002) kohden peritään takaisin yhden tukikuukauden opintoraha ja asumislisä (alle 168,19 euron (170 euron 2002) ylityksestä perintää ei tehdä). Takaisin perittävä määrä on siten yleensä samansuuruinen kuin se vapaaehtoisen palautuksen määrä, jolla takaisinperintä olisi vältetty. Takaisinperintä tehdään aikajärjestyksessä kalenterivuoden viimeisestä tukikuukaudesta alkaen taaksepäin. Perittävä määrä lisätään 15 %:n korotus (ennen 7 %:n).

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin syntyi toisaalta lukujen

tillägg beviljas. Fullt bostadstillägg får den vars makes inkomster är högst 15 136,9 €/år (15 200 € 2002). Bostadstillägget minskas med 10 % för varje 672,75 € (686 € 2002) som inkomstgränsen överskrider med. Om makens/sambons inkomster överstiger 21 864,4 €/år (22 000 € 2002) betalas inget bostadstillägg.

Fr.o.m. 1.5.2000 har en eller flera mottagare av bostadstillägg eller allmänt bostadsbidrag och personer som inte omfattas av systemet med stöd för boende kunnat bo i samma bostad. Bostadstillägget bestäms individuellt, även om den studerande inte bor ensam. Boutgifterna fördelas som regel jämnt mellan de boende. Makars boutgifter halveras alltid.

- Fr.o.m. 1.5.2000 betalas studiepenningen till en studerande, som bor i en bostad som han hyr av endera föräldern eller som denne äger och som finns i samma fastighet som dennes stadigvarande bostad, till samma belopp som till den som bor hos sin förälder.
- Fr.o.m. 1.5.2000 är bostadstillägget för en studerande som bor i en bostad som ägs av endera föräldern eller som han hyr av denne högst 58,87 €/mån., även om bostaden skulle finnas i samma fastighet som förälderns stadigvarande bostad (tidigare fick man inget bostadstillägg).
- 1.5.2000 stadgades om bostadstilläggets belopp i vissa länder med låg hyresnivå.

2001

- 1.8.2001 ersattes vuxenstudiepenningen med ett nytt stöd, vuxenutbildningsstödet, som utges av Utbildnings- och avgångsbidragsfonden. Efter en övergångsperiod, 1.8.2001–31.12.2002, beviljas vuxenstudiepenning inte längre. Den som har vuxenutbildningspenning har från 1.8.2001 kunnat beviljas statsgaranti av FPA för sitt studielån.
- Tidsfristen för frivillig återbetalning av överbetalda studiepenningar och bostadstillägg för 1999 förlängdes till 31.8.2000 (utan lagändringen borde återbetalningarna ha gjorts inom 1999). Fr.o.m. stödåret 2000 kan överbetalda studiestöd återbetalas senast inom mars året efter stödåret.
- Återindrivningen av studiepenningar och bostadstillägg som betalats för år 2001 och senare ändrades enligt följande: då inkomsterna överstiger fribeloppet återkrävs av den överskjutande delen för varje påbörjad 1 009,1 euro (1 010 euro 2002) studiepenningen och bostadstillägget för en månad (överskott under 168,19 euro (170 euro 2002) återkrävs inte). Det belopp som återkrävs är i regel lika stort som den frivilliga återbetalning med vilken återindrivningen hade kunnat undvikas. Återkravet görs i omvänd kronologisk ordning med början från kalenderårets sista stödmånad. Återkravsbeloppet höjs med 15 % (tidigare 7 %).

2002

- 1.1.2002 infördes eurobelopp i samtliga bestämmelser. Eventuella förändringar i beloppen berodde dels på avrundningar, dels på behovet att bibehålla in-

pyörityksistä, toisaalta tulo rajojen tarkkuustason ja etuus oikeuden säilyttämisestä.

- 1.1.2002 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,18 eurosta 1,27 euroon ateriatuota kohti.
- Kesäkuun 2002 koronmaksusta alkaen korkeaavustussjärjestelmä muuttui. Pienituloisuus (veronalaiset tulot koron erääntymistä edeltäneen neljän kuukauden aikana enintään 775 €/kk) korvasi aiemmin avustuksen perusteena olleet työttömyyden ja vanhemmuuden. Alakäiset lapset nostavat em. tulo rajaa. Asevelvollisuuden ajalta korot maksetaan kuitenkin sotilasavustuksena (syyskuusta 2002 alkaen myös korkotukilainojen).
- Kesäkuusta 2002 alkaen markkinaehtoisten lainojen korot on lisätty lainan pääomaan myös opintotuen saantia välittömästi seuraavan lukukauden aikana (ns. ylimääräinen pääomistus).
- 1.8.2002 alkaen opiskelijan luottotiedot on tarkistettu ennen valtiontakauksen myöntämistä. Mikäli luottotietorekisteriin on merkitty vakava maksuhäiriö, takausta ei pääsääntöisesti anneta. Vain määrätty opiskelijaryhmät saavat enää nostaa lukuvuoden lainansa yhdellä kertaa. Korkeakouluopiskelijat saavat nostaa lukuvuoden aikana lainansa kahdessa, muut opiskelijat neljässä erässä. Opintolainaa ei saa nostaa opintojen päättymisen jälkeen.

2003

- 1.8.2003 alkaen opiskelija maksaa osan opintolainan koroista jo opintotukiaikana (sovelletaan lukuvuodella 2003–2004 ja sen jälkeen myönnettäviin lainoihin).
- 1.8.2003 alkaen eräiden laajojen korkeakoulututkintojen opintotuen enimmäisaika pidennettiin 60 kuukauteen (ennen 55 kk).

2004

- 1.1.2004 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,27 eurosta 1,47 euroon ateriatuota kohti.
- 1.1.2004 alkaen opiskelijan tuloksi ei ole luettu ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja apurahoja.
- 1.8.2004 muuttuivat säädökset, jotka mm. koskevat ulkomaalaisen oikeutta opintotukeen, opintotuen myöntämistä ulkomaisiin opintoihin ja opintojen edistymisen seuranta.

2005

- 1.1.2005 alkaen valtion maksama korkotuki vanhoihin korkotuellisiin opintolainoihin on 1,8 %. Opintotukilaissa säädettävä em. opintolainojen enimmäiskorko on suuruudeltaan voimassa oleva peruskorko lisättyä enintään 1,5 prosenttiyksiköllä.
- 1.1.2005 tarkennettiin ulkomaisen opiskelijavaihdon, johon myönnettäviä apurahoja ei tulovalvonnassa oteta huomioon, tarkoittavan kaikkia Suomessa suoritettaviin opintoihin liittyviä opintojaksoja ulkomailla.
- 1.8.2005 alkaen korkeakouluopiskelijoiden opintolainan valtiontakauksen kuukausimäärä korotettiin 220 eurosta 300 euroon.

komstgränserna oförändrade liksom även förmånsrätten.

- 1.1.2002 steg måltidsstödet för högskolestuderande från 1,18 € till 1,27 € per måltid.
- Rän-tebidragssystemet ändrades fr.o.m. rän-tebetalningen i juni 2002. Små inkomster (de skattepliktiga inkomsterna under fyra månader närmast innan rän-tan förfaller till betalning högst 775 €/mån.) ersatte arbetslösheten och föräldraskapet som villkor för rän-tebidrag. Minderåriga barn höjer inkomstgränsen. I samband med värnplikt betalas rän-torna dock i form av militärunderstöd (från september 2002 även rän-torna på rän-tes-töds-lån).
- Fr.o.m. juni 2002 har rän-tor på lån med marknadsrän-ta lagts till länekapitalet ännu under den termin som följer efter studiestödstiden (s.k. ytterligare kapitalisering).
- Fr.o.m. 1.8.2002 har studerandenas kredituppgifter kontrollerats innan statsgaranti beviljas. Om det finns allvarliga betalningsanmärkningar i kreditupplysningsregistret beviljas garanti i regel inte. Endast vissa grupper av studerande får fortsättningsvis lyfta sitt lån för ett läsår på en gång. Högskolestuderande får under läs-året lyfta sitt lån i två poster, övriga studerande i fyra poster. Studielån får inte lyftas efter avslutade studier.

2003

- Fr.o.m. 1.8.2003 betalar studeranden en del av rän-torna på studielån redan under studiestödstiden (tillämpas på lån som beviljas för läsåret 2003–2004 eller därefter).
- 1.8.2003 förlängdes studiestödets maximitid för vissa omfattande högskoleexamina till 60 månader (tidigare 55 mån.).

2004

- 1.1.2004 steg måltidsstödet för högskolestuderande från 1,27 € till 1,47 € per måltid.
- Fr.o.m. 1.1.2004 har inte stipendier för internationellt studentutbyte inräknats i den studerandes inkomst.
- 1.8.2004 ändrades bestämmelserna om bl.a. utlänningsrätt till studiestöd, beviljande av studiestöd för studier utomlands och övervakningen av studieframgången.

2005

- Fr.o.m. 1.1.2005 är det rän-tes-töd som staten betalar för gamla rän-tes-töds-lån 1,8 %. Maximiräntan för dessa studielån är enligt lagen om studiestöd den gällande grundräntan plus högst 1,5 procentenheter.
- 1.1.2005 preciserades utbytesstudier utomlands, för vilka beviljade stipendier inte beaktas vid inkomstkontrollen, så att de avser samtliga studieperioder utomlands i anslutning till studier som avläggs i Finland.
- 1.8.2005 höjdes det månatliga beloppet av statsgarantin för studielån för högskolestuderande från 220 € till 300 €.

- 1.8.2005 muuttuivat säännökset korkeakoulututkintojen enimmäistukiajoista ja (1.1.2005 lukien) opinnoissa edistymisen arviointiperusteista. Opintopisteet korvaavat vastedes opintoviikot korkeakouluopintojen mitoituserusteina. Enimmäistukiaika on tutkinnon laajuuden mukainen tavoiteaika lisätynä 10 kuukaudella. Muutoksia sovelletaan uusiin opiskelijoihin ja opintosuorituksiin, jotka on mitoitettu opintopisteinä.
- 1.8.2005 tai sen jälkeen läsnä olevana aloittavilla korkeakouluopiskelijoilla on oikeus valmistuttuaan tehdä verotuksessaan opintolainavähennys, jos he suorittavat vähennykseen oikeuttavan tutkintonsa määräajassa. Alemman korkeakoulututkinnon suorittanut opintolainansaaja on oikeutettu opintolainavähennykseen vain, jos hänet on valittu suorittamaan pelkästään alempi korkeakoulututkinto. Erityisin perustein sallitaan opintojen viivästyminen. Opintolainavähennys on 30 % opintojen aikana nostetusta opintolainan määrästä, joka ylittää 2 500 €. Vähennys tehdään verosta enintään tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan 10 vuoden aikana.
- 1.11.2005 alkaen asumismenoiksi hyväksytään enintään 252 €/kk (ennen 214,44 €/kk), joten täysi asumislisä on 201,60 €/kk (ennen 171,55 €/kk). Ulkomailta opiskelevan asumislisä on 210 €/kk, ennen 180,80 €/kk. Muita vakiomääräisiä asumislisiä ei korotettu.

2006

- 1.1.2006 alkaen myös ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat ovat olleet oikeutettuja ateriatukeen.
- 1.11.2006 nostettiin vanhempien tulorajoja keskimäärin 15 %:lla. (Vanhempien tulot vaikuttavat eräiden opiskelijaryhmien opintorahan ja asumislisän suuruuteen.)
- 1.11.2006 kansanopiston maksullisella linjalla opiskelevan ja asuntolassa asuvan asumislisän määrää korotettiin 58,87 eurosta 88,87 euroon kuukaudessa.

2007

- 1.1.2007 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,47 eurosta 1,67 euroon ateriatukea kohti.
- 1.11.2007 vanhempien tulorajoja nostettiin 30 %:lla. (Vanhempien tulot vaikuttavat eräiden opiskelijaryhmien opintorahan ja asumislisän suuruuteen.)
- 1.11.2007 uusiksi opintotuen saamisen estäviksi etuuksiksi tulivat pitkäaikaistyöttömien eläketuki ja luopumistuki maatalouden harjoittamisesta. Opintotuen estäviä etuuksia vastaavat ulkomailta saadut etuudet säädettiin myös opintotuen estäviksi etuuksiksi. Lisäksi asumislisää ei enää saa opiskelija, joka saa eläkkeensaajien asumistukea tai asuu sitä saavan puolison kanssa.
- 1.11.2007 alkaen opintotuen hakemista, myöntämistä ja hylkäämistä koskevat säännökset täsmentyivät hieman.

- 1.8.2005 ändrades bestämmelserna om maximistödtiderna vid högskoleexamina och (från 1.1.2005) grunderna för bedömningen av studieframgången. Studieveckorna ersätts hädanefter av studiepoäng som grund för högskolestudiernas omfattning. Maximistödtiden är den förväntade studietiden plus 10 mån. Ändringarna tillämpas på nya studerande och studieprestationer som mäts i studiepoäng.
- En högskolestuderande som är närvaroaanmäld, inleder sina studier 1.8.2005 eller senare och som inom utsatt tid avlägger sin examen som berättigar till avdrag får göra ett skatteavdrag för sitt studielån. En studielåntagare som har avlagt lägre högskoleexamen har rätt till studielånsavdrag bara om han eller hon har blivit antagen för att avlägga enbart lägre högskoleexamen. Dröjsmål i studierna tillåts av särskilda skäl. Avdraget är 30 % av det lånebelopp som lyfts under studietiden och som överstiger 2 500 €. Skatteavdraget ska göras inom 10 år efter det att examen avlagts.
- Fr.o.m. 1.11.2005 godkänns i boendeutgifter högst 252 €/mån. (tidigare 214,44 €/mån.), fullt bostadstillägg är 201,60 €/mån. (tidigare 171,55 €/mån.). För studerande utomlands är bostadstillägget 210 €/mån. mot tidigare 180,80 €/mån. Övriga bostadstillägg som utges med fast belopp har inte höjts.

2006

- Från 1.1.2006 har också studerande som avlägger högre yrkeshögskoleexamen varit berättigade till måltidsstöd.
- 1.11.2006 höjdes inkomstgränserna för föräldrarna med i snitt 15 %. (I fråga om vissa grupper av studerande inverkar föräldrarnas inkomster på studiepenningens och bostadstilläggets belopp.)
- 1.11.2006 höjdes bostadstillägget för personer som studerar på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola och bor på elevhem från 58,87 € till 88,87 € i månaden.

2007

- 1.1.2007 höjdes måltidsstödet för högskolestuderande från 1,47 € till 1,67 € per måltid.
- 1.11.2007 höjdes inkomstgränserna för föräldrarna med 30 %. (I fråga om vissa grupper av studerande inverkar föräldrarnas inkomster på studiepenningens och bostadstilläggets belopp.)
- 1.11.2007 blev pensionsstöd för långtidsarbetslösa och avträdelsestöd för lantbruksföretagare hindrande förmåner vid studiestöd. Efter lagändringen blev också sådana förmåner från utlandet som motsvarar förmåner som utgör hinder för studiestöd hindrande förmåner. Dessutom betalas bostadstillägg inte längre till studerande som har bostadsbidrag för pensionstagare eller som bor med sin make som har bostadsbidrag för pensionstagare.
- Från 1.11.2007 preciseras bestämmelserna om ansökan, beviljande och avslag av studiestöd en aning.

a. Opintorahan perusmäärä 1.8.2008–31.7.2014 Studiepennings grundbelopp 1.8.2008–31.7.2014

Tarkistusajankohta Justeringstidpunkt	€/kk – €/mån.							
	Toinen aste – Studier på andra stadiet				Korkeakoulu – Högskolestudier			
	Vanhempien luona asuva Bor hos föräldrarna		Itsenäisesti asuva Bor självständigt		Vanhempien luona asuva Bor hos föräldrarna		Itsenäisesti asuva Bor självständigt	
	Alle 20 v Under 20 år	20 v ja yli Från 20 år	Alle 18 v Under 18 år	18 v ¹⁾ ja yli Från 18 år ¹⁾	Alle 20 v Under 20 år	20 v ja yli Från 20 år	Alle 18 v Under 18 år	18 v ¹⁾ ja yli Från 18 år ¹⁾
1.8.2008	38,00	80,00	100,00	246,00	55,00	122,00	145,00	298,00

¹⁾ Myös avioliitossa olevan tai elatusvelvollisen opintoraha.
Även studiepenning för underhållsskyldiga och gifta studerande.

2008

- 1.1.2008 opiskelijan omia tuloja koskevat tulorajat nousivat noin 30 %. Korotuksen jälkeen opiskelijalla voi olla tuloja jokaista tukikuukautta kohti 660 euroa (aiemmin 505 €) ja tuetonta kuukautta kohti 1 970 euroa (aiemmin 1 515 €). Opintotuen takaisinperintää koskevia tulojen ylitysten määriä korotettiin myös noin 30 %.
- 1.1.2008 opintotukilakiin lisättiin säännökset opintotuen tarkistamisesta ja keskeyttämisestä erilaisten opintotukeen vaikuttavien olosuhdemuutosten takia. Niitä sovelletaan myös koulumatkatuessa.
- 1.8.2008 opintorahan määriä korotettiin. Suurimpia opintorahoja nostettiin noin 15 % ja pienimpiä vähintään noin 16 euroa. Opintorahan perusmäärät pyöristettiin täysiin euroihin. Opintorahan vähävaraisuuskorotus (opintorahan myöntäminen korotettuna vanhempien pienituloisuuden perusteella) nousi opintorahan tasokorotusta vastaavasti eli noin 15 % tai vähintään 16 euroa.
- 1.8.2008 alkaen opintolainan valtiontakausta korotettiin. Muussa kuin korkeakoulussa opiskelevan, 18 vuotta täyttäneen opiskelijan opintolainan valtiontakauksen kuukausimäärä nostettiin 300 euroon (ennen 220 €) eli samansuuruiseksi kuin korkeakouluopiskelijoilla.

2009

- 1.1.2009 alkaen puolison tulot eivät ole enää vaikuttaneet opiskelijan asumislisän määrään.

2011

- 1.1.2011 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,67 eurosta 1,77 euroon ateriatuella kohti.
- 1.8.2011 alkaen korkeakouluopintojen opintotuki muutettiin kaksiportaiseksi uusille opiskelijoille. Tuki myönnetään ensin alemman tutkinnon suorittamiseen ja vasta sen valmistuttua ylemmän tutkinnon suorittamiseen.
- 1.8.2011 alkaen opintotukiaikaan on luettu myös pelkän asumislisän nostaminen.

2008

- 1.1.2008 höjdes de inkomstgränser som gäller den studerandes egna inkomster med ca 30 %. Efter höjningen får inkomsterna vara 660 € (tidigare 505 €) för varje stödmånad och 1 970 € (1 515 €) för varje stödlös månad. De överskjutande beloppen när det gäller återkrav av studiestöd höjdes också med ca 30 %.
- 1.1.2008 infördes i lagen om studiestöd bestämmelser om justering och inställelse av studiestödet till följd av olika förändrade omständigheter med inverkan på studiestödet. Bestämmelserna tillämpas också vid skolrestödet.
- 1.8.2008 höjdes studiestödsbeloppen. De högsta beloppen höjdes med ca 15 % och de lägsta med minst ca 16 €. Studiepenningens grundbelopp avrundades till hela euro. Låginkomstillägget till studiepenningen (förhöjd studiepenning som beviljas p.g.a. låga inkomster hos föräldrarna) höjdes i enlighet med studiepenningens nivåhöjning, dvs. ca 15 % eller minst 16 €.
- Fr.o.m. 1.8.2008 höjdes statsgarantin för studielån. För icke-högskolestuderande som fyllt 18 höjdes det månatliga beloppet av statsgarantin för studielån till 300 € (tidigare 220 €), dvs. till samma nivå som för högskolestuderande.

2009

- Från 1.1.2009 har makens inkomster inte längre inverkat på bostadstillägget.

2011

- 1.1.2011 steg måltidsstödet för högskolestuderande från 1,67 € till 1,77 € per måltid.
- 1.8.2011 ändrades studiestödet för högskolestudier till ett stöd i två steg för nya studerande. Först beviljas studiestöd för avläggande av en lägre examen och när den avlagts beviljas stöd för avläggande av en högre examen.
- Fr.o.m. 1.8.2011 har även lyftande av enbart bostadstillägg räknats som studiestöd.

**b. Valtion takaamien opintolainojen enimmäismäärät 1.1.2002 lähtien
Maximibeloppen av statsgaranterade studielån från och med 1.1.2002**

Tarkistusajankohta Justeringstidpunkt	€/kk – €/mån.					
	Opintorahan saaja Mottagare av studiepenning			Ulkomailla opiskeleva Studier utomlands		Aikuisopintorahan saaja Vuxenstudiepenning
	Alle 18 v Under 18 år	18 v ja yli – Från 18 år		Korkeakouluopiskelija Högskolestuderande	Muu Annan	
Korkeakouluopiskelija Högskolestuderande		Muu Annan				
1.1.2002.....	160	220	220	360	360	310
1.8.2005.....	160	300	220	440	360	.
1.8.2008.....	160	300	300	440	360	.
1.8.2011.....	160	300	300	600	600	.
1.8.2014.....	260	400	400	700	700	.

- 1.8.2011 lähtien opintolainan valtiontakauksen on saanut automaattisesti korkeakouluopintoihin myönteytyä yhteydessä.
- 1.8.2011 alkaen harjoittelupalkka tai oppilaitokselta saatu apuraha ei ole estänyt opintorahan myöntämistä.
- 1.8.2011 alkaen korkoavustuksen tulorajoja korotettiin 54 %. Lapsettoman hakijan tuloraja nousi 775 eurosta 1 195 euroon kuukaudessa.
- 1.8.2011 alkaen korkeakouluopiskelijan opinnoissa edistymisen seurantaan tehtiin useita seuranta yhdenmukaistavia täsmennyksiä. Vähimmäissuoritusvaatimus nousi 4,8:sta 5,0 opintopisteeseen tukikuukautta kohti.
- 1.8.2011 alkaen yliopistossa suoritettavien jatkokutkintojen enimmäistukiaika on yhdeksän tukikuukautta.
- 1.8.2011 alkaen itsenäisesti asuvat 18–19-vuotiaat lukiolaiset ovat voineet saada opintolainan valtiontakauksen, vaikka opintoraha on evätty vanhempien tulojen perusteella.
- 1.8.2011 alkaen lainatakaus opintoihin ulkomailla on 600 €/kk.

2012

- 1.1.2012 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,77 eurosta 1,84 euroon ateriala kohti.

2013

- 1.1.2013 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,84 eurosta 1,94 euroon ateriala kohti.
- 1.8.2013 alkaen aikuislukio-opintoja on voitu tukea, jos ne suoritetaan yhdistelmätyönä eli ammatillisen perustutkinnon yhteydessä.
- 1.8.2013 tuli voimaan opintotuen enimmäisaika myös toisen asteen opinnoissa. Säännönmukaisen opiskeluaajan päätyttyä opintotukea voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle.

2014

- 1.1.2014 alkaen korkoavustuksen tulorajoja korotetaan kahden vuoden välein palkkakertoimella. Vuonna 2014 korotus oli 10 %. Korotettuja tulorajoja käytettiin ensimmäisen kerran maaliskuussa 2014 eräänneiden opintolainojen korkojen korkoavustuksissa.

- Fr.o.m. 1.8.2011 har man automatiskt fått statsgaranti för studielån i samband med studiepenning som beviljats för högskolestudier.
- Fr.o.m. 1.8.2011 har praktiklön eller stipendium från läroanstalten inte utgjort ett hinder för beviljande av studiepenning.
- Fr.o.m. 1.8.2011 höjdes inkomstgränserna för räntebidrag med 54 %. Inkomstgränsen för barnlösa sökande steg från 775 € till 1 195 € i månaden.
- Fr.o.m. 1.8.2011 gjordes flera preciseringar som förenhetligade kontrollen av högskolestuderandes studieframgång. Minimikravet höjdes från 4,8 till 5,0 studiepoäng per stödmånad.
- Fr.o.m. 1.8.2011 är maximistödtiden för påbyggnads-examina som avläggs vid universitet nio stödmånader.
- Fr.o.m. 1.8.2011 har 18–19-åriga gymnasieelever som bor självständigt kunnat beviljas statsgaranti för studielån trots att ansökan om studiepenning avslagits på grund av föräldrarnas inkomster.
- Fr.o.m. 1.8.2011 är lånegarantin för studier utomlands 600 €/mån.

2012

- 1.1.2012 steg måltidsstödet för högskolestuderande från 1,77 € till 1,84 €/måltid.

2013

- 1.1.2013 steg måltidsstödet för högskolestuderande från 1,84 € till 1,94 € per måltid.
- Fr.o.m. 1.8.2013 kan stöd kan beviljas också för vuxengymnasiestudier om studierna genomförs som en kombinationsexamen, det vill säga i samband med en yrkesinriktad grundexamen.
- 1.8.2013 infördes en maximal studiestödstitid också för studier på andra stadiet. Efter det att den normala studietiden är slut kan studiestöd beviljas för högst 12 månader.

2014

- Fr.o.m. 1.1.2014 höjs inkomstgränserna för räntebidrag med två års mellanrum med en lönekoeficient. Höjningen var 10 % år 2014. De höjda inkomstgränserna tillämpades första gången i fråga om räntebidragen för de räntor som förföll i mars 2014.

- 1.7.2014 alkaen koko opintolainan korko pääomite-taan opintotukiaikana.
- 1.8.2014 alkaen opintolainan valtioneuvoston määrää korotettiin 100 eurolla kuukaudessa.
- 1.8.2014 alkaen lainatakaus voidaan myöntää myös vanhempansa luona asuvalle 18–19-vuotiaalle toisen asteen oppilaitoksen opiskelijalle vanhempien tulojen vaikuttamatta.
- 1.8.2014 alkaen lainatakaus voidaan myöntää myös lukiossa opiskelevalle muualla kuin vanhempansa luona asuvalle alle 17-vuotiaalle, jos vanhemman tulot ovat alle 61 000 euroa vuodessa.
- 1.8.2014 alkaen opintorahan perusmääriä tarkistetaan vuosittain yleisen hintatason muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksi).
- 1.8.2014 tai sen jälkeen ensimmäiset korkeakoulu-opintonsa aloittavat saavat suuremman opintorahan mutta lyhyemmän enimmäistukiajan tutkinto-opintoihin. Edellytyksenä on, että ensimmäinen läsnäoloilmoittautuminen korkeakouluopinnoissa on aikaisintaan syyslukukaudelta 2014 eikä aiempia korkeakouluopintoja ole. Uusilla korkeakouluopiskelijoilla opintorahan perusmäärät ovat noin 11 % vanhoja suuremmat mutta opintotuen tutkintokohtaiset enimmäisajat ovat viisi tukikuukautta vanhoja lyhyemmät. Enimmäistukiaika ei muutu yliopistojen jatkotutkinnoissa eikä korkeakouluopinnoissa, joissa ei suoriteta tutkintoa.
- 1.8.2014 tai sen jälkeen aloitettuihin korkeakoulu-opintoihin voi saada opintotukea yhteensä enintään 64 kuukautta.
- 1.8.2014 tai sen jälkeen ensimmäiset korkeakoulu-opintonsa aloittaneet voivat saada opintolainahyvityksen. Se on Kelan maksama ylimääräinen opintolainan lyhennys korkeakouluopiskelijalle, joka suorittaa tutkinnon määrääjässä ja joka on nostonut opintolainaa korkeakouluopintoihinsa yli 2 500 euroa.
- 1.8.2014 poliisin peruskoulutuksesta tuli ammatti-korkeakoulutasoinen. Kaikki 1.8.2014 tai sen jälkeen poliisiopintonsa aloittavat suorittavat ammattikorkeakoulututkinnon ja voivat saada korkeakouluopiskelijoiden opintotuen.
- 1.8.2014 alkaen opintotuen voi saada sellaiselta kalenterikuukaudelta, jossa on vähintään 18 opiskeluaikaa kuuluvaa päivää. Lukio-opinnoissa opintotuki voidaan kuitenkin myöntää enintään yhdeksäksi kuukaudeksi lukuvuodessa.
- 1.8.2014 alkaen opintotuessa on kahdet vanhempien tuloajat. Uudet, korkeammat tuloajat koskevat itse-näisesti asuvia 18–19-vuotiaita.
- 1.8.2014 alkaen opintotukea voidaan myöntää maa-hanmuuttajille suunnattuun ammattikorkeakouluopin-toihin valmentavaan koulutukseen.
- 1.8.2014 alkaen opintotukea voidaan myöntää maa-hanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukio-koulutukseen valmistavaan koulutukseen.
- Fr.o.m. 1.7.2014 kapitaliseras hela studielänsröntan under studiestödstitiden.
- Fr.o.m. 1.8.2014 höjdes beloppet av statsgaranti för studielån med 100 € per månad.
- Fr.o.m. 1.8.2014 kan lånegaranti beviljas även stude-rande i åldern 18–19 år som bor hos sina föräldrar och som studerar vid en läroanstalt på andra stadiet utan att föräldrarnas inkomster inverkar.
- Fr.o.m. 1.8.2014 kan lånegaranti beviljas även gymna-sieelever under 17 år som bor någon annanstans än hos sin förälder, om föräldrarnas inkomster understiger 61 000 € per år.
- Fr.o.m. 1.8.2014 justeras studiepenningens grundbelopp årligen enligt förändringen i den allmänna prisnivån (folkpensionsindex).
- De som inleder sina första högskolestudier 1.8.2014 eller senare får en högre studiepenning men den kortare maximistödtid för sina examensstudier. En förut-sättning för detta är att den studerandes första närva-roanmälan i fråga om högskolestudier tidigast gäller höstterminen 2014 och att han eller hon inte har bedrivit högskolestudier tidigare. För de nya högskolestu-derandena är studiepenningens grundbelopp ca 11 % högre än det gamla beloppet men maximistödtiden för examen fem stödmånader kortare än den gamla stöd-tiden. Den maximala stödtiden ändras inte i fråga om påbyggnadsexamina vid universitet samt vid högsko-lestudier där ingen examen avläggs.
- För högskolestudier som inletts 1.8.2014 eller senare kan man få studiestöd för sammanlagt högst 64 må-nader.
- De som inlett sina första högskolestudier 1.8.2014 el-ler senare kan få studielånkompensation. Den inne-bär en extra amortering av studielånet som FPA betalar högskolestuderande som avlägger examen inom ut-satt tid och som för sina högskolestudier har lyft över 2 500 € i studielån.
- 1.8.2014 blev grundexamen inom polisbranschen en yrkeshögskoleexamen. Alla som inleder sina studier till polis 1.8.2014 eller senare avlägger yrkeshögskoleex-amen och kan få studiestöd för högskolestuderande.
- Fr.o.m. 1.8.2014 kan man få studiestöd för en kalen-dermånad om den innefattar minst 18 dagar som in-går i studietiden. För gymnasiestudier kan studiestöd emellertid beviljas för högst nio månader per läsår.
- Fr.o.m. 1.8.2014 finns det inom studiestödet två in-komstgränser för föräldrarnas inkomster. De nya, hö-gre inkomstgränserna gäller studerande i åldern 18–19 år som bor självständigt.
- Fr.o.m. 1.8.2014 kan studiestöd beviljas för utbildning som förbereder för yrkeshögskolestudier och som är riktad till invandrare.
- Fr.o.m. 1.8.2014 kan studiestöd beviljas för utbildning som förbereder för gymnasiestudier och som är riktad till invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål.

c. Opintorahan perusmäärä 1.8.2014 alkaen Studiepennings grundbelopp från och med 1.8.2014

Tarkistus- ajankohta, kesä Justerings- tidpunkt, sommaren	€/kk – €/mån.											
	Toinen aste – Studier på andra stadiet				Korkeakoulu, ensimmäiset korkeakoulu- opinnot aloitettu ennen 1.8.2014 Högskola, de första högskolestudierna inledda före 1.8.2014				Korkeakoulu, ensimmäiset korkeakoulu- opinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen Högskola, de första högskolestudierna inledda 1.8.2014 eller senare			
	Vanhempien luona asuva Bor hos föräldrarna		Itsenäisesti asuva Bor självständigt		Vanhempien luona asuva Bor hos föräldrarna		Itsenäisesti asuva Bor självständigt		Vanhempien luona asuva Bor hos föräldrarna		Itsenäisesti asuva Bor självständigt	
	Alle 20 v Under 20 år	20 v ja yli Från 20 år	Alle 18 v Under 18 år	18 v ¹⁾ ja yli Från 18 år ¹⁾	Alle 20 v Under 20 år	20 v ja yli Från 20 år	Alle 18 v Under 18 år	18 v ¹⁾ ja yli Från 18 år ¹⁾	Alle 20 v Under 20 år	20 v ja yli Från 20 år	Alle 18 v Under 18 år	18 v ¹⁾ ja yli Från 18 år ¹⁾
2014	38,50	81,04	101,31	249,21	55,72	123,59	146,89	301,89	61,80	136,76	163,10	335,32
2015	38,66	81,39	101,74	250,28	55,96	124,12	147,52	303,19	62,06	137,35	163,80	336,76

¹⁾ Myös avioliitossa olevan tai elatusvelvollisen opintoraha.
Även studiepenning för underhållsskyldiga och gifta studerande.

2015

- 1.8.2015 alkaen osaamispisteet korvaavat opintoviikot ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opinnot ovat opintotukeen oikeuttavia päätoimisia opintoja, jos niiden laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä tai 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti.

2016

- 1.1.2016 itsenäisesti asuvan 18–19-vuotiaan opiskelijan vanhempien tulorajaa nostettiin siten, että vanhempien yhteenlasketut vuositulot pienentävät opintorahan määrää, jos ne ovat vähintään 61 010 euroa, ja estävät opintorahan saamisen, jos ne ovat vähintään 80 200 euroa.
- 1.3.2016 korkoavustuksen tulorajoja nostettiin. Lapsettoman hakijan tuloraja nousi 1 311 eurosta 1 333 euron kuukaudessa.
- 1.8.2016 alkaen opintotuen voi saada ulkomailla suorittaviin opintoihin myös sillä perusteella, että henkilöllä on kiinteä yhteys Suomeen. Opintotuki voidaan myöntää Suomen, EU- tai Eta-maan tai Sveitsin kansalaiselle ja hänen perheenjäsenelleen sillä edellytyksellä, että hänellä on ollut kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneen viiden vuoden aikana tai että hänellä on muuten kiinteä yhteys Suomeen.
- 1.8.2016 alkaen opintorahan perusmääriä ei enää tarkisteta vuosittain yleisen hintatason muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksi).

2017

- 1.8.2017 alkaen asumislisää ei myönnetä Suomessa vuokralla asuville, vaan he voivat saada yleistä asumistukea. Asumislisä säilyy ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevilla (yleensä 210 €/kk) ja Suomessa kansan- tai urheiluoopistossa opiskelevilla, jotka opiskelevat maksullisella linjalla ja asuvat oppilaitoksen asuntolassa (yleensä 88,87 €/kk).

2015

- Fr.o.m. 1.8.2015 ersätter kompetenspoäng studieveckorna inom den grundläggande yrkesutbildningen. Studierna betraktas som heltidsstudier och berättigar till studiestöd om deras omfattning är minst 4,5 kompetenspoäng eller minst 3 studieveckor per studiemånad.

2016

- 1.1.2016 höjdes inkomstgränsen för föräldrar till studerande i åldern 18–19 år som bor självständigt så att studiepenningen minskar om föräldrarnas totala årsinkomster uppgår till minst 61 010 €; om de uppgår till minst 80 200 € betalas ingen studiepenning alls.
- 1.3.2016 höjdes inkomstgränserna för räntebidrag. Inkomstgränsen för barnlösa sökande steg från 1 311 € till 1 333 € i månaden.
- Fr.o.m. 1.8.2016 kan studiestöd beviljas för studier utomlands även med motiveringen att personen har fast anknytning till Finland. Studiestöd kan beviljas den som är finsk medborgare, medborgare i ett EU- eller EES-land eller schweizisk medborgare och dennes familjemedlemmar, om personen i fråga har haft en hemkommun i Finland i minst två år under de fem åren närmast före studierna eller annars har fast anknytning till Finland.
- Fr.o.m. 1.8.2016 justeras studiepenningens grundbelopp inte längre årligen enligt förändringen i den allmänna prisnivån (folkpensionsindex).

2017

- Fr.o.m. 1.8.2017 beviljas inte bostadstillägg till dem som bor på hyra i Finland, utan de kan få allmänt bostadsbidrag. Bostadstillägg betalas i fortsättningen till personer som studerar utomlands eller på Åland (i regel 220 €/mån.) och personer som studerar på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och bor på läroanstaltens elevhem (i regel 88,87 €/mån.).

- 1.8.2017 korkeakouluopiskelijoiden opintorahan perusmäärät pienennettiin samansuuruisiksi kuin toisen asteen opiskelijoilla. Opintorahan enimmäismäärä on kaikilla opiskelijoilla 250,28 €/kk.
- 1.8.2017 opintolainan valtiontakauksen kaikkia määriä korotettiin. Lainatakauksen yleisin määrä nousi 400:sta 650 euroon kuukaudessa. Opintolainavähennyksen ja -hyvityksen enimmäismäärät eivät kuitenkaan suurene, vaikka lainatakauksen määriä korotettiin.
- 1.8.2017 alkaen maksuhäiriö ei estä opintolainan valtiontakauksen myöntämistä.
- 1.8.2017 alkaen toisen asteen oppilaitoksen opiskelijoiden lukuvuoden opintolainassa on kaksi nostoerää aiemman neljän nostoerän sijasta.
- 1.8.2017 alkaen tutkintokohtainen enimmäistukiaika lyheni ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittavilla. Enimmäistukiaika on tutkinnon tavoiteajan mukainen tukiaika lisättynä kolmella tukikuukaudella.
- 1.8.2017 tai sen jälkeen aloitettuihin korkeakouluopintoihin voi saada opintotukea yhteensä enintään 54 kuukautta. 360 opintopisteen tutkinnossa kokonaistukiaika on kuitenkin 57 kuukautta.
- 1.8.2017 alkaen Kelan perittävänä olevan opintolainan koron tai pääoman maksamiseen voi saada maksuvapautuksen, jos lainansaajan tulot eivät ylitä korkoavustuksen tuloarvoja ja muut maksuvapautuksen myöntämisehdot täyttyvät.

2018

- 1.1.2018 alkaen itsenäisesti asuvan 18–19-vuotiaan toisen asteen oppilaitoksen opiskelijan vanhempien tuloja ei enää huomioida opintorahaa myönnettäessä.
- 1.1.2018 alkaen opintotuen saajan omien tulojen tuloarvoja korotetaan joka toinen vuosi ansiotasoindeksin muutoksen mukaisesti. Tuloarvoja korotetaan ensimmäisen kerran tukivuodesta 2018 alkaen.
- 1.1.2018 alkaen opintotuen saajan omien tulojen tuloarvon takaisinperintäkorotus alenee 15:stä 7,5 %:iin. Muutos koskee ensimmäisen kerran tukivuoden 2016 takaisinperintää, joka tehdään vuonna 2018.
- 1.1.2018 alkaen opintorahan ja asumislisän maksupäivä on kuukauden 1. pankkipäivä aiemman 4. päivän sijasta.
- 1.1.2018 alkaen Kelan perittävänä olevan opintolainan korko alenee 7:stä 4 %:iin.
- 1.1.2018 opintotuen ratkaisutoiminta päättyy kaikissa yliopistoissa. Korkeakoulujen lakisääteiset opintotukitehtävät ja opintotukilautakunnat poistetaan. Kaikkien opiskelijoiden kaikki opintotukiasiat ratkaistaan Kelassa.

- 1.8.2017 sjönk studiepenningens grundbelopp för högskolestuderande till samma nivå som studerande vid läroanstalter på andra stadiet. Studiepenningens maximibelopp för alla studerande är 250,28 euro i månaden.
- 1.8.2017 höjdes alla belopp för statsgarantin för studielån. Det vanligaste beloppet på statsgarantin steg från 400 euro till 650 euro per månad. Maximibeloppet för studielånsavdraget och studielånkompensationen stiger ändå inte även om beloppen för statsgarantin steg.
- Fr.o.m. 1.8.2017 är en betalningsanmärkning inte ett hinder för att beviljas statsgaranti för studielån.
- Fr.o.m. 1.8.2017 kan en studerande på andra stadiet lyfta studielånet i två poster i stället för tidigare fyra poster.
- Fr.o.m. 1.8.2017 förkortades den examensspecifika maximistödtiden för dem som inleder sina första högskolestudier. Maximistödtiden är stödtiden enligt den målsatta tiden för examen utökad med tre stödmånader.
- För högskolestudier som inletts 1.8.2017 eller senare kan man få studiestöd för sammanlagt högst 54 månader. Maximistödtiden för en examen på 360 studiepoäng är ändå 57 månader.
- Fr.o.m. 1.8.2017 kan man få betalningsbefrielse från kapital eller ränta på studielån som är föremål för indrivning hos FPA om låntagarens inkomster inte överstiger inkomstgränserna för räntebidrag och övriga villkor för beviljande av betalningsbefrielse uppfylls.

2018

- Fr.o.m. 1.1.2018 beaktas inte längre föräldrarnas inkomster när man beviljar studiepenning till en studerande på andra stadiet som är 18–19 år och bor självständigt.
- Fr.o.m. 1.1.2018 höjs inkomstgränserna för en studerande som får studiestöd vartannat år i enlighet med ändringen i inkomstnivåindexet. Inkomstgränserna höjs första gången från och med stöddåret 2018.
- Fr.o.m. 1.1.2018 sänks förhöjningsprocenten vid återkrav i samband med inkomstkontrollen av de egna inkomsterna från 15 till 7,5 %. Ändringen gäller första gången återkraven för stöddår 2016, som görs 2018.
- Fr.o.m. 1.1.2018 betalas studiepenningen och bostadstillägget ut den 1 bankdagen i månaden (tidigare 4 bankdagen).
- Fr.o.m. 1.1.2018 sjunker räntan på studielån som är föremål för indrivning hos FPA från 7 till 4 %.
- 1.1.2018 upphör handläggningen av studiestöd vid alla universitet. Högskolornas lagstadgade uppgifter i samband med studiestödet och studiestödsnämnderna slopas. Alla studerandes samtliga studiestödsärenden handläggs hos FPA.

3. Koulumatkatuki

Vuotta 2002 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät.

2004

- 1.8.2004 alkaen koulumatkakustannusten on pitänyt olla kuukaudessa vähintään 54 euroa (ennen vähintään 50,45 €). Pienin maksettava määrä nousi 7,45 eurosta 11 euroon. Opiskelijan osuus säilyi entisenä (43 €/kk).

2008

- 1.1.2008 alkaen koulumatkatukeen ei ole ollut oikeutettu palkallisessa työharjoittelussa oleva, jonka palkka on vähintään 660 €/kk (aiemmin 505 €/kk).
- 1.1.2008 lisättiin opintotukilakiin säännökset opintotuen tarkistamisesta ja keskeyttämisestä erilaisten opintotukeen vaikuttavien olosuhdemuutosten takia ja niitä sovelletaan myös koulumatkatuessa.

2009

- 3.12.2009 uuden joukkoliikennelain johdosta koulumatkatuen laskentaperusteet muuttuivat. Liikenne- ja viestintäministeriön asetus linja-autoliikenteen sarjallipputaksoista lakkasi. Jatkossa lippujen hinnat määrittelee Matkahuolto yhdessä Linja-autoliiton kanssa. Samalla astui voimaan opetusministeriön asetus muun liikenteen kuin joukkoliikenteen koulumatkakustannusten laskentaperusteista, jolla määritellään koulumatkatuen määrä koulukuljetusta tai itse järjestettyä kulkutapaa käyttävien osalta.

2011

- 1.8.2011 alkaen luovuttiin 100 kilometrin ylärajasta, kun opiskelija käyttää joukkoliikennettä tai koulutuksen järjestäjän järjestämää kuljetusta.
- 1.8.2011 lukuvuoden tukikuukausien enimmäismäärän rajoitus yhdeksään kuukauteen poistui.
- 1.8.2011 alkaen koulumatkatuki on voitu opiskelijan hakemuksesta myöntää itse järjestetyn kulkutavan perusteella, vaikka opiskelija käyttää tai voisi käyttää joukkoliikennettä, jos opiskelijan koulumatka tai kulkutapa vaihtuu useita kertoja lukuvuoden aikana.
- 1.8.2011 alkaen tuki on voitu myöntää myös näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen (myös pelastusalan ja vankeinhoitoalan ammatilliseen tutkintoon johtava koulutus).

2013

- 1.8.2013 alkaen työssäoppimisesta saatu palkka ei ole vaikuttanut koulumatkatukioikeuteen.
- 1.8.2013 koulumatkatuen laskenta muuttui. Kalenterikuukausi oikeuttaa koulumatkatukeen, jos siinä on vähintään 18 koulumatkatukeen oikeuttavaan aikaan kuu-

3. Skolreseedöd

För ändringar före 2002, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2002

- 1.1.2002 infördes belopp i euro i samtliga bestämmelser.

2004

- Fr.o.m. 1.8.2004 ska resekostnaderna uppgå till minst 54 € per månad (tidigare minst 50,45 €) för att berättiga till stöd. Det minsta stödbelopp som betalas ut steg från 7,45 € till 11 €. Den studerandes egenandel förblev oförändrad (43 €/mån.).

2008

- Fr.o.m. 1.1.2008 har personer som gör avlönad praktik med en lön på minst 660 €/mån. (tidigare 505 €/mån.) inte berättigade till skolreseedöd.
- 1.1.2008 infördes i lagen om studiestöd bestämmelser om justering och inställelse av studiestödet till följd av olika förändrade omständigheter med inverkan på studiestödet. Bestämmelserna tillämpas också vid skolreseedödet.

2009

- 3.12.2009 ändrades grunderna för beräkningen av skolreseedödet i och med den nya lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg. Kommunikationsministeriets förordning om seriebiljetttaxor för busstrafik upphörde att gälla. I fortsättningen fastställs biljettpriserna av Matkahuolto och Linja-autoliitto. Vid samma tidpunkt trädde undervisningsministeriets förordning om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna för annan trafik än kollektivtrafik i kraft, med vilken beloppet av skolreseedödet för skolskjuts och eget färd sätt fastställs.

2011

- 1.8.2011 slopas den övre gräns på 100 kilometer som gällt när en studerande använt kollektivtrafik eller transport som ordnas av utbildningsanordnaren.
- 1.8.2011 slopas begränsningen av maximiantalet stöd-månader (9 mån.) under ett läsår.
- Fr.o.m. 1.8.2011 har stöd för skolresor på ansökan kunnat beviljas på grundval av eget färd sätt även om den studerande använder eller kan använda kollektivtrafik, om den studerandes skolresa eller färd sätt ändras flera gånger under läsåret.
- Fr.o.m. 1.8.2011 har stöd kunnat beviljas också för fristående examen som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen (också utbildning inom räddningsbranschen och fångvårdsbranschen som leder till yrkesexamen).

2013

- Fr.o.m. 1.8.2013 har lön för inläring i arbetet inte påverkat rätten till stöd för skolresor.
- 1.8.2013 ändrades sättet att beräkna stödet för skolresor. En kalendermånad berättigar till stöd för skolresor om den innehåller minst 18 dagar som ingår i tid med

luvaa päivää. Huomioon otetaan vain sellaiset tukeen oikeuttavat jaksot, jotka kestävät vähintään 18 päivää.

2014

- 1.8.2014 alkaen koulumatkatukea voidaan myöntää maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.
- 1.8.2014 koulumatkatuen tarkistamiseen tuli 18 päivän sääntö. Koulumatkatukioikeus ja tuen määrä tarkistetaan sen kuukauden alusta alkaen, jonka aikana muuttunut olosuhde on voimassa vähintään 18 päivän ajan.

2015

- 1.8.2015 alkaen koulumatkatukea voidaan myöntää seutuliikenteen (Waltti) perusteella. Seutuliikenteellä tarkoitetaan joukkoliikennettä, jossa on käytössä joukkoliikennelaissa (869/2009) tarkoitettu toimivaltaisten viranomaisten yhteinen lippu- ja maksujärjestelmä (Waltti). Seutuliikenteessä matkakustannukset määrittyvät sen matkan pituuden mukaan, jonka opiskelija kulkee tätä kuljetusta käyttäen.

2018

- 1.1.2018 alkaen opiskelijalle itselleen maksettavan koulumatkatuen maksupäivä on kuukauden 1. pankkipäivä aiemman 4. päivän sijasta.

4. Aikuiskoulutustuen lainatakaus

2001

- 1.8.2001 alkaen Koulutus- ja erorahasto alkoi maksaa uutta koulutusetuutta, aikuiskoulutustukea. Tuen saaja voi saada opintolainalleen valtiontakauksen Kelalta. Takauksen saamisen edellytyksenä on, että opiskelija saa yhtäjaksoisesti aikuiskoulutustukea kahden kuukauden ajan. Lainatakauksen sovelletaan opintotukilain säännöksiä, mutta sen voi kuitenkin saada muihinkin kuin opintotukilaissa tarkoitettuihin opintoihin. Lainatakaus on 302,74 €/kk. Ulkomaisiin opintoihin se on 353,19 €/kk.

2002

- 1.1.2002 tulivat voimaan säännösten euroistetut rahamäärät. Muutoksia rahamääriin saattoi syntyä lukujen pyöristyksistä. Lainatakaus on 310 €/kk. Opintoihin ulkomailla se on 360 €/kk.

2003

- Vuodesta 2003 alkaen myös aikuiskoulutustukea jälkikäteen hakeville (yrittäjille ja jaksottaisella opintovapaalla oleville) on voitu myöntää lainatakaus, jos aikuiskoulutustuki on myönnetty koko ajalle, jolta ansioiden alenemaa Koulutusrahastossa tarkastellaan.

2004

- 1.8.2004 alkaen pelkästään aikuiskoulutustukea saava opiskelija on maksanut lainansa korot jo opiskeluaikana.

rätt till skolresestöd. Då beaktas bara sådana perioder som berättigar till stöd vilka fortgår minst 18 dagar.

2014

- Fr.o.m. 1.8.2014 kan skolresestöd beviljas för utbildning som förbereder för gymnasiestudier och som är riktad till invandrare och personer som talar främmande språk.
- 1.8.2014 började 18-dagarsregeln tillämpas i fråga om justering av skolresestöd. Denna bestämmelse innebär att rätten till skolresestöd kontrolleras och stödbeloppet justeras från och med början av den månad under vilken de ändrade förhållandena varat minst 18 dagar.

2015

- Fr.o.m. 1.8.2015 kan skolresestöd beviljas för regiontrafik (Waltti). Med regiontrafik avses kollektivtrafik där det finns ett sådant gemensamt biljett- och betalsystem (Waltti) för de behöriga myndigheterna som avses i kollektivtrafiklagen (869/2009). I regiontrafiken bestäms resekostnaderna enligt längden för den sträcka för vilken den studerande anlitat skjutsen.

2018

- Fr.o.m. 1.1.2018 betalas det skolresestöd som betalas till den studerande själv den 1 bankdagen i månaden (tidigare 4 bankdagen).

4. Lånegaranti i anslutning till vuxenutbildningsstöd

2001

- 1.8.2001 började Utbildnings- och avgångsbidragsfonden bevilja en ny utbildningsförmån, vuxenutbildningsstöd. Den som är berättigad till stödet kan beviljas statsgaranti för studielån av FPA. För att garanti ska beviljas förutsätts att studeranden får vuxenutbildningsstöd oavbrutet under två månader. På garantin tillämpas bestämmelserna i lagen om studiestöd men garanti kan dock beviljas också för andra studier än de som avses i lagen om studiestöd. Lånegarantin är 302,74 €/mån. För studier utomlands är den 353,19 €/mån.

2002

- 1.1.2002 infördes belopp i euro i samtliga bestämmelser. Avrundningar av talen kunde medföra vissa förändringar i beloppen. Lånegarantin är 310 €/mån. För studier utomlands är den 360 €/mån.

2003

- Fr.o.m. 2003 har även de som ansöker om vuxenstudiestöd retroaktivt (företagare och periodvis studielediga) kunnat beviljas lånegaranti ifall vuxenstudiestödet har beviljats för hela den tid som Utbildningsfonden granskar den minskade förvärvsinkomsten.

2004

- Fr.o.m. 1.8.2004 ska de som får enbart vuxenstudiestöd betala låneräntorna redan under studietiden.

2005

- 1.8.2005 alkaen lainatakaus on 300 €/kk. Opintoihin ulkomailla se on 360 €/kk, korkeakouluopintoihin ulkomailla kuitenkin 440 €/kk.

2011

- 1.8.2011 alkaen lainatakaus opintoihin ulkomailla on 600 €/kk.

2014

- 1.8.2014 alkaen lainatakaus on 400 €/kk ja opintoihin ulkomailla 700 €/kk.

2017

- 1.8.2017 alkaen lainatakaus on 650 €/kk ja opintoihin ulkomailla 800 €/kk.

2005

- Fr.o.m. 1.8.2005 är lånegarantin 300 €/mån. För studier utomlands är garantin 360 €/mån., för högskolestudier utomlands dock 440 €/mån.

2011

- Fr.o.m. 1.8.2011 är lånegarantin för studier utomlands 600 €/mån.

2014

- Fr.o.m. 1.8.2014 är lånegarantin 400 €/mån. och för studier utomlands 700 €/mån.

2017

- Fr.o.m. 1.8.2017 är lånegarantin 650 €/mån. och för studier utomlands 800 €/mån.

Liite 8. Kelan muiden etuuksien kehitys

Bilaga 8. Utvecklingen av övriga FPA-förmåner

1. Pääpiirteet

- 1.1.1994 Sotilasavustuksen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelalle.
- 1.10.2003 Maahanmuuttajan erityistukea alettiin maksaa.
- 1.5.2005 Pitkäaikaistyöttömien eläketukea alettiin maksaa.
- 31.12.2009 mennessä pitkäaikaistyöttömien eläketukea saaneet siirtyivät vanhuuseläkkeelle.
- 1.3.2011 Maahanmuuttajan erityistuen saajat siirtyivät takuueläkkeen saajiksi.

2. Sotilasavustus

Vuotta 2002 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2002

- 1.6.2002 alkaen myös vanhojen korkotuellisten opintolainojen korot korvattiin asevelvollisuuden suorittamisajalta sotilasavustuksena, kun ne siihen asti oli maksettu opintotuen korkoavustuksena.

2008

- 1.1.2008 tuli voimaan uusi kansaneläkelainsäädäntö, joka vaikutti myös sotilasavustuslakiin. Kuntakalleusluokitus poistettiin, joten henkilön asuinkunta ei enää vaikuta sotilasavustuksen perusavustuksen määrään, vaan se maksetaan kaikille tähänastisen kuntakalleusluokituksen kalliimman kuntaryhmän suuruisena. Omaisuus ei enää pienennä sotilasavustusta.

1. Huvuddrag

- 1.1.1994 Skötseln av militärunderstödet överfördes från kommunerna på FPA.
- 1.10.2003 Särskilt stöd till invandrare började betalas ut.
- 1.5.2005 Pensionsstöd för långtidsarbetslösa började betalas ut.
- 31.12.2009 Mottagarna av pensionsstöd för långtidsarbetslösa blev ålderspensionstagare.
- 1.3.2011 Mottagarna av särskilt stöd till invandrare blev garantipensionstagare.

2. Militärunderstöd

För ändringar före 2002, se årsboken för 2014 eller äldre upplagor.

2002

- 1.6.2002 började även räntor på gamla studielån med räntestöd ersättas i form av militärunderstöd under militärtjänstgöringstiden, medan de dittills hade betalats i form av räntebidrag från studiestödssystemet.

2008

- 1.1.2008 trädde en ny folkpensionslag i kraft, som också inverkar på militärunderstödslagen. Dyrortsklassificeringen av kommunerna slopades varvid beloppet av militärunderstödet grundunderstöd inte längre påverkas av boendekommun, utan betalas till alla med det belopp som hittills gällt endast för den dyraste kommungruppen. Förmögenhet inverkar inte längre på militärunderstödet.

Liite 9. Indeksitarkistukset Bilaga 9. Indexjusteringar

1. Muutokset indeksitarkistuksiin

Vuotta 2005 edeltäneet muutokset, ks. vuosikirja 2014 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

- Kansaneläkeindeksi (KEL-indeksi) määrätään kalenterivuositain elinkustannusindeksin muutoksen perusteella. Elinkustannusindeksi kehittyä samoin kuin kuluttajahintaindeksi.
- Työeläkeindeksi (ennen vuotta 2005 käytettiin myös termiä TEL-indeksi) määrätään kalenterivuositain. Se määrytyi vuoden 1996 tarkistukseen saakka puoliksi kuluttajahintaindeksin ja puoliksi palkansaajien ansiotasoindeksin muutoksen perusteella (vuosimuutos edellisen vuoden 3. neljänneksellä).
- 2005 alkaen sekä työansiot työeläkkeelle jäädessä että maksussa olevat työeläkkeet on tarkistettu omilla kertoimillaan. Työansiot korotetaan eläkkeen laskentahetken tasoon palkkakertoimella, jossa palkkojen paino on 80 % ja hintojen 20 %. Palkkakerroin vahvistetaan kullekin kalenterivuodelle. Maksussa oleva eläke tarkistetaan kalenterivuositain työeläkeindeksillä, jossa palkkojen paino on 20 % ja hintojen paino 80 %. Molempien kertoimien perusteina käytetään ansiotaso- ja kuluttajahintaindeksin vuotuisia muutoksia (edellisen vuoden 3. vuosineljänneksellä). Palkkatason muutoksesta vähennetään molemmissa kertoimissa palkan-saajan työeläkemaksun muutos.
- 2010 KEL-indeksinä sovellettiin samaa pistelukua (1502) kuin vuonna 2009. Näin välttyttiin KEL-indeksiin sidottujen etuuksien alentamiselta. Vuonna 2011 KEL-indeksinä sovellettiin pistelukua 1508.
- 2013 KEL-indeksitarkistuksessa otettiin huomioon arvonlisäverokannan yhden prosenttiyksikön kasvu siten, että normaalin indeksitarkistuksen lisäksi tehtiin 0,7 prosenttiyksikön aikaistettu korotus.
- 2015 KEL-indeksin pisteluvun laskentakaavaa muutettiin siten, että KEL-indeksiin sidottuihin etuuksiin tuli ennalta päätetty 0,4 %:n korotus.

1. Förändringar i indexjusteringarna

Förändringar före 1995, se årsboken för 2010 eller äldre upplagor.

- Folkpensionsindex (FPL-index) bestäms kalenderårsvis på basis av förändringen i levnadskostnadsindex. Levnadskostnadsindex utvecklas lika som konsumentprisindex.
- Arbetspensionsindex (före 2005 användes också termen APL-index) bestäms kalenderårsvis. Fram till år 1996 motsvarades indexjusteringen till 50 % av förändringen i konsumentprisindex och till 50 % av förändringen i löntagarnas inkomstnivåindex (årsförändringen räknas från det tredje kvartalet föregående år).
- Fr.o.m. 2005 har arbetspensionerna för dem som redan har arbetspension och arbetsinkomsterna för dem som ska gå i pension justerats med separata koefficienter. Arbetsinkomsten höjs till nivån för pensionsberäkningstidpunkten med en lönekoeficient, där lönernas andel är 80 % och prisernas andel 20 %. Lönekoeficienten fastställs kalenderårsvis. De löpande pensionerna justeras varje kalenderår med ett arbetspensionsindex, där lönernas andel är 20 % och prisernas andel 80 %. Till grund för bägge koefficienterna läggs årsförändringarna (3:e kvartalet föregående år) i inkomstnivåindex och konsumentprisindex, och förändringen i lönenivån minskas med förändringen i arbetspensionspremie för löntagare.
- År 2010 tillämpades samma poängtal för FPL-index (1502) som år 2009. På så sätt undvek man en sänkning av förmåner som är bundna till FPL-indexet. År 2011 tillämpades poängtalet 1508 för FPL-index.
- Vid FPL-indexhöjningen år 2013 beaktades mervärdesskattesatsens höjning med en procentenhet så att man utöver den normala indexjusteringen gjorde en tidigare relagd höjning på 0,7 procentenheter
- År 2015 ändrades beräkningsformeln för poängtalet för FPL-index så att förmåner som är bundna till FPL-indexet höjdes med 0,4 % i enlighet med vad som beslutats på förhand.

2. Indeksien pistelukuja ja vuosimuutoksia vuodesta 2000 Indexpoängtal och årsindexförändringar från och med år 2000

Vuosi År	KEL-indeksi (1957 = 100) FPL-index (1957 = 100)		TEL-indeksi (1962 = 100) APL-index (1962 = 100)		Palkkakerroin (2004 = 1) Lönekoeficient (2004 = 1)		Elinkustanusindeksi ¹⁾ (1951 = 100) Levnadskostnadsindex ¹⁾ (1951 = 100)	Palkansaajien ansiotaso- indeksi ¹⁾ (1964 = 100) Löntagares inkomstnivå- index ¹⁾ (1964 = 100)		
		% ²⁾		% ²⁾		% ²⁾				
2000	1253	1,1	1903	1,9	1838	1,4	·	·	1501	1912
2001	1302	3,9	1981	4,1	1912	4,0	·	·	1539	1999
2002	1333	2,4	2054	3,7	1968	2,9	·	·	1563	2069
2003	1349	1,2	2103	2,4	2002	1,7	·	·	1577	2151
2004	1357	0,6	2151	2,3	2028	1,3	1,000	·	1580	2232
			Siirtymääjan indeksi Halvvägsindex		Työeläkeindeksi Arbetspensionsindex					
2005	1362	0,4	2191	1,9	2047	0,9	1,028	2,8	1594	2319
2006	1377	1,1	2246	2,5	2081	1,7	1,063	3,4	1622	2390
2007	1401	1,7	2311	2,9	2127	2,2	1,100	3,5	1662	2469
2008	1436	2,5	2363	2,3	2178	2,4	1,124	2,2	1730	2606
2009	1502	4,6	2494	5,5	2286	5,0	1,192	6,0	1730	2710
2010	1502	0,0	2538	1,8	2292	0,3	1,231	3,3	1751	2781
2011	1508	0,4	2578	1,6	2323	1,4	1,253	1,8	1812	2856
2012	1565	3,8	2663	3,3	2407	3,6	1,291	3,0	1863	2947
2013	1609	2,8	2738	2,8	2475	2,8	1,327	2,8	1890	3009
2014	1630	1,3	..	..	2509	1,4	1,350	1,7	1910	3052
2015	1637	0,4	..	..	2519	0,4	1,363	1,0	1906	3095
2016	1631	-0,4	..	..	2519	0,0	1,373	0,7	1913	3123
2017	1617	-0,9	..	..	2534	0,6	1,389	1,2	1930*	3132*

¹⁾ Vuosikeskiarvot.
Årsmedeltal.

²⁾ Muutos edellisen vuoden pisteluvusta.
Jämfört med föregående års poängtal.

Liite 10. Rahanarvon muuntokertoimet Bilaga 10. Koefficienter för omvandling av penningvärdet

Vuosikirjan *taulukoiden* rahamääräiset tiedot on esitetty kunkin vuoden käyvässä rahassa. Rahanarvon muuttumisen vaikutus voidaan tarvittaessa poistaa muuttamalla rahamäärät tietyn ajankohdan arvoon muuntokertoimen avulla. Kerroin lasketaan kuhunkin tapaukseen soveltuvasta indeksistä. Oheisessa taulukossa on esitetty *elinkustannus-* ja *ansiotasoindeksistä* laskettujen kertoimien arvot, joilla rahamäärät voidaan muuntaa vuoden 2016 rahaksi.

Vuosikirjan *kuvioiden* rahamäärät on muunnettu kuvion tuoreimman vuoden rahanarvoon. Kertoimena on käytetty elinkustannusindeksiin perustuvaa kerrointa.

Penninguppgifterna i *tabellerna* i årsboken är angivna i respektive års belopp. Effekten av förändringar i penningvärdet kan vid behov elimineras genom omräkning av beloppen till nivån för en viss tidpunkt med hjälp av en omräkningskoefficient. I tabellen nedan anges koefficienterna beräknade enligt *levnadskostnadsindex* och enligt *förtjänstnivåindex*; med hjälp av dem kan beloppen omräknas till 2016 års penningvärde.

Beloppen i *figurena* i årsboken har omräknats till penningvärdet enligt det år som nämns sist i figuren. Omräkningskoefficienten baserar sig på levnadskostnadsindex.

Rahanarvon muuntokertoimet vuoden 2016 rahaksi 2000–2016 Koefficienter för omvandling av penningvärdet till 2016 års nivå, 2000–2016 *Deflators for the conversion of income and expenditure items to 2016 money, 2000–2016*

Vuosi År Year	Elinkustannusindeksistä ¹⁾ laskettu kerroin Beräknad enligt levnads- kostnadsindex ¹⁾ <i>Cost of living index deflator¹⁾</i>		Ansiotaso- indeksistä ²⁾ laskettu kerroin Beräknad enligt förtjänstnivå- index ²⁾ <i>Earnings index deflator²⁾</i>	Vuosi År Year	Elinkustannusindeksistä ¹⁾ laskettu kerroin Beräknad enligt levnads- kostnadsindex ¹⁾ <i>Cost of living index deflator¹⁾</i>		Ansiotaso- indeksistä ²⁾ laskettu kerroin Beräknad enligt förtjänstnivå- index ²⁾ <i>Earnings index deflator²⁾</i>
	Vuoden päätyessä Vid årets slut Year-end	Vuoden keskiarvo Medelvärde för året Annual average			Vuoden keskiarvo Medelvärde för året Annual average	Vuoden päätyessä Vid årets slut Year-end	
2000	1,269	1,275	1,633	2010	1,084	1,092	1,123
2001	1,249	1,243	1,562	2011	1,053	1,056	1,093
2002	1,228	1,224	1,509	2012	1,029	1,027	1,060
2003	1,221	1,213	1,452	2013	1,013	1,012	1,038
2004	1,216	1,211	1,400	2014	1,008	1,002	1,023
2005	1,203	1,200	1,347	2015	1,010	1,004	1,009
2006	1,177	1,179	1,307	2016	1,000	1,000	1,000
2007	1,148	1,151	1,265				
2008	1,109	1,106	1,198				
2009	1,115	1,106	1,152				

¹⁾ Vanha elinkustannusindeksi (VIII 1938-VII 1939 = 100).
Gamla levnadskostnadsindexet (VIII 1938-VII 1939 = 100).
Old cost of living index (year ending 31 July 1939 = 100).

²⁾ Palkansaajien ansiotasoindeksi (1938 = 100).
Löntagarnas förtjänstnivåindex (1938 = 100).
Earnings index (1938 = 100).

N.B. The tables in this Yearbook give only the nominal value of income and expenditure items. The two sets of deflators offered here, the cost of living index deflators and the earnings index deflators, are for converting these items to 2016 money.

Liite 11. Kelan väestötilasto Bilaga 11. FPA:s befolkningsstatistik

Kelan väestötilasto kuvaa vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakituisesti asuvia Suomen ja ulkomaiden kansalaisia.

FPA:s befolkningsstatistik omfattar de finska och utländska medborgare som var stadigvarande bosatta i Finland årets sista dag.

Väestö vuosien 2012–2016 päättyessä Befolkningen vid årets slut 2012–2016

Vuosi – År Maakunta – Landskap	Kaikki Samtliga	Ikäryhmä – Åldersgrupp								
		0–15	16–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–84	85–
2012	5 427 098	952 071	599 855	686 136	657 570	744 636	768 778	565 259	329 242	123 551
2013	5 451 958	953 520	595 950	690 811	656 365	743 531	755 419	592 082	335 302	128 978
2014	5 474 155	956 215	589 513	695 222	659 811	735 546	746 372	615 460	341 891	134 125
2015	5 490 376	954 934	581 773	699 800	664 584	725 802	740 210	642 530	341 444	139 299
2016	5 508 045	952 857	575 676	705 007	672 597	713 790	737 752	650 388	357 036	142 942

2016

Molemmat sukupuolet – Bägge könen

Koko maa – Hela landet	5 508 045	952 857	575 676	705 007	672 597	713 790	737 752	650 388	357 036	142 942
Uusimaa – Nyland	1 641 032	292 643	173 126	247 311	232 680	224 976	195 516	164 136	80 896	29 748
Varsinais-Suomi – Egentliga Finland	475 991	77 372	51 274	60 086	57 750	61 929	62 442	58 957	32 120	14 061
Satakunta	221 818	35 589	21 182	24 067	24 092	28 827	31 895	30 822	18 032	7 312
Kanta-Häme – Egentliga Tavastland	173 939	29 672	16 448	18 658	20 402	23 535	24 873	22 656	12 463	5 232
Pirkanmaa – Birkaland	509 543	88 242	54 955	69 513	64 121	63 699	63 994	58 956	32 499	13 564
Päijät-Häme – Päijänne-Tavastland	201 788	32 261	19 692	22 077	22 888	26 590	28 706	28 641	15 276	5 657
Kymenlaakso – Kymmenedalen	177 839	26 839	16 237	18 199	19 569	23 924	27 155	25 522	14 358	6 036
Etelä-Karjala – Södra Karelen	130 549	19 425	12 786	13 925	14 204	17 137	19 790	17 877	10 985	4 420
Etelä-Savo – Södra Savolax	149 021	21 028	13 679	14 007	14 151	19 244	24 763	22 879	13 694	5 576
Pohjois-Savo – Norra Savolax	247 862	39 918	25 989	29 014	26 170	31 869	37 450	31 554	18 407	7 491
Pohjois-Karjala – Norra Karelen	164 226	25 390	17 445	18 814	16 628	19 882	26 510	22 044	12 430	5 083
Keski-Suomi – Mellersta Finland	276 246	47 982	31 181	34 204	31 601	33 332	37 771	33 596	19 147	7 432
Etelä-Pohjanmaa – Södra Österbotten ..	191 950	35 000	19 166	20 894	20 661	23 770	27 502	24 305	14 228	6 424
Pohjanmaa – Österbotten	181 494	33 583	20 148	22 500	21 170	21 954	22 369	21 343	12 621	5 806
Keski-Pohjanmaa – Mell. Österbotten ..	69 065	14 010	7 226	8 051	7 737	8 171	8 942	8 427	4 633	1 868
Pohjois-Pohjanmaa – Norra Österbotten	411 327	88 002	47 321	52 059	49 614	48 439	52 009	41 622	23 438	8 823
Kainuu – Kajanaland	74 896	11 513	7 027	7 574	7 193	9 621	12 770	10 383	6 275	2 540
Lappi – Lappland	180 246	29 293	18 118	20 561	18 309	22 728	29 335	23 082	13 696	5 124
Ahvenanmaa – Åland	29 213	5 095	2 676	3 493	3 657	4 163	3 960	3 586	1 838	745

Miehet – Män

Koko maa – Hela landet	2 715 103	487 062	295 328	362 861	345 823	360 102	363 037	308 643	149 254	42 993
Uusimaa – Nyland	799 360	149 914	86 385	123 936	119 007	112 089	92 941	73 993	32 541	8 554
Varsinais-Suomi – Egentliga Finland	232 328	39 605	25 720	30 690	29 287	30 976	30 486	27 954	13 393	4 217
Satakunta	109 671	18 183	11 237	12 664	12 355	14 724	15 804	14 803	7 666	2 235
Kanta-Häme – Egentliga Tavastland	85 728	15 224	8 711	9 670	10 333	11 985	12 264	10 719	5 280	1 542
Pirkanmaa – Birkaland	250 665	45 003	28 036	35 707	33 084	32 197	31 458	27 618	13 469	4 093
Päijät-Häme – Päijänne-Tavastland	98 181	16 557	9 976	11 367	11 746	13 403	13 847	13 465	6 204	1 616
Kymenlaakso – Kymmenedalen	87 721	13 596	8 661	9 639	10 073	12 199	13 576	12 194	6 025	1 758
Etelä-Karjala – Södra Karelen	64 765	9 834	7 013	7 508	7 343	8 668	9 950	8 621	4 524	1 304
Etelä-Savo – Södra Savolax	73 405	10 785	7 215	7 409	7 142	9 693	12 614	11 154	5 717	1 676
Pohjois-Savo – Norra Savolax	122 625	20 384	13 284	15 084	13 536	16 130	18 836	15 361	7 710	2 300
Pohjois-Karjala – Norra Karelen	81 727	12 811	8 941	10 006	8 622	10 030	13 482	11 063	5 273	1 499
Keski-Suomi – Mellersta Finland	137 327	24 431	16 035	17 978	16 345	16 942	18 965	16 201	8 200	2 230
Etelä-Pohjanmaa – Södra Österbotten ..	95 534	17 894	10 142	10 861	10 740	12 085	13 883	11 934	6 057	1 938
Pohjanmaa – Österbotten	91 472	17 218	10 674	11 959	11 133	11 347	11 103	10 567	5 602	1 869
Keski-Pohjanmaa – Mell. Österbotten ..	34 344	7 123	3 740	4 198	3 967	4 203	4 393	4 124	1 996	600
Pohjois-Pohjanmaa – Norra Österbotten	207 689	44 994	25 037	27 570	25 910	24 897	26 021	20 304	10 158	2 798
Kainuu – Kajanaland	37 613	5 900	3 772	4 096	3 777	4 915	6 551	5 150	2 822	830
Lappi – Lappland	90 379	14 997	9 322	10 712	9 546	11 544	14 982	11 640	5 956	1 680
Ahvenanmaa – Åland	14 569	2 609	1 427	1 807	1 877	2 075	1 881	1 778	861	254

Lähde: Kela: Kelan väestötilasto www.kela.fi/tilastot.

Källa: FPA: FPA:s befolkningsstatistik www.fpa.fi/statistik.

Liite 12. Aluejako Bilaga 12. Regional indelning

Maakunnat vuoden 2016 lopussa
Landskap vid slutet av 2016

Maakunnat Landskap

- 01 Uusimaa – Nyland
- 02 Varsinais-Suomi – Egentliga Finland
- 04 Satakunta
- 05 Kanta-Häme – Egentliga Tavastland
- 06 Pirkanmaa – Birkaland
- 07 Päijät-Häme – Päijänne-Tavastland
- 08 Kymenlaakso – Kymmenedalen
- 09 Etelä-Karjala – Södra Karelen
- 10 Etelä-Savo – Södra Savolax
- 11 Pohjois-Savo – Norra Savolax
- 12 Pohjois-Karjala – Norra Karelen
- 13 Keski-Suomi – Mellersta Finland
- 14 Etelä-Pohjanmaa – Södra Österbotten
- 15 Pohjanmaa – Österbotten
- 16 Keski-Pohjanmaa – Mellersta Österbotten
- 17 Pohjois-Pohjanmaa – Norra Österbotten
- 18 Kainuu – Kajanaland
- 19 Lappi – Lappland
- 21 Ahvenanmaa – Åland

